PÅ 60-ÅRSDAGEN
URVAL UR AUG. PALMS SKRIFTER

EN SAMLING ARTIKLAR, KÅSERIER OCH SATIRER
I
POLITIK
OCH
SAMHÄLLSFRÅGOR

STOCKHOLM
GUSTAF LINDSTRÖMS FÖRLAG
GUSTAF LINDSTRÖMS BOKTRYCKERI
1909.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken scannades av Bert i april 2012.

Till läsarne!

Ännu en gång kommer jag med en liten bok. Den 5 febr. 1909 ha nämligen 60 år förflutit sedan jag första gången såg dagens ljus och jag har ansett detta tillfälle vara lämpligt att skicka ut ett litet urval af de artiklar, kåserier och satirer jag i den socialdemokratiska rörelsens morgongryning skref dels i »Folkviljan» i Malmö och dels i Soc.-Dem. i Stockholm. De utgöra ett prof på den socialdemokratiska prässens taktik, språk och synpunkter på den tiden och jag är öfvertygad om att den nuvarande generationen af partivänner skall med inträsse taga del af dem. De framträda icke med några anspråk på stilistisk skrifkonst, långt därifrån, därtill är jag för mycket oslipad, och jag är nästan rädd för att om vi den tiden hade varit olyckliggjorda med Staafflagarne och — Pettersson, så hade säkert den sistnämda herrn med de förras hjälp lagt sin justitienäfve på något af det som nu framlägges för läsarne, och den ansvarige inburats. Men i all sin enkla rättframhet äro de ett omedelbartuttryck för de känslor som besjälade den och de, som togo på sig Herkulusarbetet att söka väcka den sofvande svenska arbetareklassen till klassmedvetande.

Den samling, som nu lägges i läsarens händer, är sålunda det skriftliga uttrycket för 1880-talets socialism. Det kan ju vara intressant för en och annan att göra sina jemförelser mellan då och nu.

De artiklar och kåserier, som äro daterade före 1885 ha stått att läsa i »Folkviljan», medan däremot de, som äro daterade efter 1885, varit införda i Social-Demokraten.

Stockholm i Dec. 1908.

Aug. Palm.

Öfverklasspolitik och folkpolitik.

För detta föredrag har författaren två gånger blifvit ådömd fängelsestraff, hvilket jämte några andra »brott» afsonats med 6 1/2 månader å Långholmens kronohäkte under åren 1887—1888.

Föredraget som afhandlade ämnet: »Storborgarepolitik och folkpolitik» lydde som följer och öfverlåtes härmed till den opartiske läsarens begrundande:

Medborgare!

Jag skall såsom ämne för mitt föredrag tala något om politiken.

Den stora massan af vårt folk är, som bekant, på grund af det s. k. »strecket» afskuren från allt politiskt medinflytande och det är naturligtvis på den grund man måste söka orsaken till att det så ringa intresserar sig för allt hvad politik heter, ja en stor del kanske till och med icke en gång vet hvad politik är eller betyder. Det är också ett främmande ord, som vårt språk lånat, men det är numera ett internationelt ord, som begagnas af alla civiliserade nationer och betyder en statsvetenskap eller rättare: med »en politiker» förstår man en som befattar sig med och intresserar sig för ordnandet af samhällsfrågor af hvad namn de än vara må,såsom skolväsen, fattigvård, anläggandet af vägar, kanaler, militärväsen, lagstiftning, kort sagdt, allt hvad som rör såväl kommunalpolitik som statspolitik och att befatta sig med bägge delar är hvarje rättänkande medborgares plikt, då dylika frågor äro något som griper in i alla de förhållanden man kan tänka sig och alltså blifva ensidigt lösta, om de öfverlåtas till enskilda klasser i samhället, jag skall med ett par exempel bevisa detta, först i kommunalt hänseende. Antag att en församling skall anställa en ny präst eller skollärare, bygga en skola, anlägga en väg eller dylikt. Det är ju lätt att förstå att detta är en sak som angår alla i kommunen eller socknen, då de själfva få aflöna sin präst och betala hvad det kostar att bygga skolan eller anlägga vägen. På samma sätt förhåller det sig med den politik, som angår staten eller hela landet, ty lagarne, som man fordrar att statsborgarne skola lyda och utgifterna de skola göra måste gifvetvis intressera alla, huru de förra affattas och de senare användas. En del kan anse det vara till största gagn för landet om det blifver så, och en annan del om det blifver på ett annat sätt.

Här ett par exempel: För några år tillbaka lade regeringen fram ett lagförslag till afgörande i riksdagen om ökad värnplikt; man fordrade att landets söner skulle inöfvas till militärtjänst i 90 dagar i stället för de förutvarande 30 dagarne. (Nu har värnplikten ökats till 240 dygn och för specialvapnen till ett år.) I flera år diskuterades och ventilerades omnämnda lagförslag och blef flera gånger förkastadt af riksdagen. Vid möten, som höllos landet rundt och äfven i en stor del af landets tidningar uttalade folkopinionen sin ovilja för någon utsträckning af värnplikten, isynnerhet voro bönderna i andra kammaren emot förslaget, men så efter mycket bråk och tisslande bak »kulisserna» enades regeringen med de motsträfviga bönderna på så sätt, att det beslöts, att om bönderna ville gå in på värnpliktens utsträckning, så skulle de få en del af sinagrundskatter afskrifna. Så slöts en handel att bönderna skulle få 30 procent afskrifna å sin grundskatt (den skatt som hvilar på jorden), mot att de till gengäld skulle gå in på 60 dagars ökning af värnplikten, och nu få landets söner, ofta änkans och den åldrige faderns endaste stöd, ligga 60 dagar längre (nu 210 och 335 dygn) på en lägerplats och lära ropa »hurra» och »skyldra gevär» för kung, generaler och tyranniseras af små ungdomliga uppstoppade lorgnettprydda löjtnanter samt för öfrigt fara illa och ofta komma hem igen mer eller mindre fördärfvade både till kropp och själ. Som vi häraf se, fick regeringen sina soldater, bönderna mindre skatter och — folket ökad värnplikt och nöjet att med ökad skatt till statskassan ersätta hvad bönderna genom handeln fingo afprutat. Vi se alltså att värnpliktsfrågan var en sak som djupt ingrep i familjelifvet och alltså angick alla, hvad stånd de än tillhörde. Och huru stort ansvar ha icke de som voro röstberättigade ådragit sig, hvilka blifvit hemma af liknöjdhet eller annan orsak, då riksdagsmän valdes. Om de röstat, hade de kunnat hindra val af sådana, som för egen vinning (de 30 proc. afskrifning) pressade Sveriges manliga ungdom 60 dagar längre i soldattröjan.

Många flera exempel kunde framdragas, t. ex. huru i riksdagen ett parti, bestående af jordmagnater och en del större jordbrukare vill ha spanmålstull, dessa understödda af landtprästerna som därigenom komma att erhålla

större lön, då den till dem utbetaltes efter markegångstaxan, göra allt möjligt för att utbasunera, hvilken välsignelse det skulle blifva här i landet när brödet blir dyrare än hvad det nu är. (Såsom kändt, har det lyckats detta parti att få sin önskan uppfylld, tack vare en obetald skattsedel på 11 kr. 58 öre.) Enligt de upplysningar, som ovederlagda lämnats i riksdagen under förhandlingarne därom, kommer spannmålstullarne att inbringa omkring 16 millioner kronor, hvaraf beräknas att det halfva, eller 8 millioner kr., tillfaller de störrejordagodsinnehafvarne och det öfriga halfva staten. Det är ju lätt att inse och det behöfver icke framläggas bevis för hvad som för den stora massan skall vara till största fördel, om brödet erhålles till ett naturligt pris eller det medelst skatt på konstladt sätt fördyras, ty vi få icke glömma att, då den största delen af Sveriges folk icke besitter någon jord och alltså får köpa sitt bröd, det för dessa blifver en ökning af lefnadsomkostnaderna, ty den så mycket utskrikna höjningen af arbetslönen är endast ett lockbete.

Häraf måste framgå huru nödvändigt det är för alla i samhället att deltaga i det politiska lifvet samt att liknöjdhet är farlig, ja själf om man också hörer till dem, som på grund af »strecket» äro utestängda, så bör man ändå deltaga i det offentliga politiska lifvet för att gifva sin mening tillkänna, ty om massorna äro liknöjda, så gifva de därigenom de maktägande mod att i sin hänsynslöshet och förakt för folkets rätt gå längre och längre, att aflägsna allt flera bördor från de egna och flytta dem på det förut hårdt beskattade folkets skuldror.

Efter att nu i all korthet hafva skildrat hvad som förstås med politik, samt huru nödvändigt det är för alla i samhället, såväl män som kvinnor, att befatta sig därmed, då den ingriper i alla förhållanden, skall jag nu öfvergå till det egentliga ämnet:

Storborgarpolitik och folkpolitik.

Storborgarnes eller »herrarnes» politik har ett enda syfte och det är: »Vi skola regera, ty vi allena veta hvad som gagnar folket». Det är deras hemliga lösen, hvarom alla förena sig. Väl sant, det skall icke förnekas, att storborgarnes intressen i någon mån äro skiljaktiga. Så ha vi byråkrati- eller embetsmannaintressena, hvilka som bekant gå ut på att många embetsmannaplatser med stora löner skola finnas, ty därigenom uppehålles deras inflytande och beredes utsigt till en god utkomst, icke allenast för demsjälfva utan även deras barn. Handels-, storkapital- och storindustriintressena gå ut på att den s. k. fria konkurrensen bibehålles och om möjligt mer och mer utvidgas; att privatbanker och andra kapitalanstalter så mycket som möjligt skyddas af lagen, ty därigenom gifves bäst tillfälle att plundra det arbetande folket, då man i »nöden» hjälper näringar och jordbruk. Därför är också vårt så prisade självständiga bondestånd helt och hållet i dessa ockrares händer, prisgifna åt deras nåd. Sålunda har enligt Statistisk Tidskrift för 1886 under åren 1863—1884 på landet beviljats inteckningar för elfva hundra millioner sexhundrafemtiofem tusen sexhundra sjuttiosju kronor och i städerna för fyrahundra åttiofyra millioner åttahundra åttiosju tusen ett hundra åtta kronor eller tillsammans öfver femton hundra millioner kronor, då under de 11 åren 1874—1884 i stad och på land inteckningar förnyades för 702,759,891 kronor men dödades endast för 261,920,214 kronor torde man kunna antaga att för närvarande kvarstå inteckningar till ett värde af öfver 1,200,000,000 kronor. Hela landets fastighetsförmögenhet uppgick år 1885 till endast 3,430,640 kronor (statens, menigheters och allmjänna undervisningsverkets egendomar icke inberäknade) alltså öfverskrida inteckningarna redan ej obetydligt en tredjedel af fastighetstaxeringsvärdet. — Men hvad betyder detta? Jo, att de 1,200 millioner kronorna i fastigheter tillhöra de kapitalister som äro delägare i banker och hypoteksinrättningar. Den så besjungne själfägande svenske bonden är noga räknadt endast en arrendator åt dessa kapitalister, till hvilka svenska folket årligen under form af räntor få betala en skatt af minst 70 millioner kronor eller nära på lika mycket som till staten. På så sätt plundras borgaren och bonden af kapitalister och banker samt hotas synbarligen att kastas i fullkomlig träldom under kapitalets herrar. Och så ha vi slutligen de större jordägarintressena som gå ut på att få skyddstullar, därigenom blifva de nämligen herrar på deninhemska spanmålsmarknaden och kunna på så sätt få tillfälle att roffa åt sig än mera på det arbetande folkets bekostnad.

Som häraf framgår äro storborgarintressena något skiljaktiga i vissa särskilda afseenden, men i ett fall äro de lika, nämligen att det ytterst är folkets stora massa som skall betala skatterna och att folket skall hållas aflägsnadt från allt medinflytande på lagstiftningen. Därför går storborgarnes politik ut på att beskattningen så mycket som

möjligt skall vara indirekt, d. ä. att genom, tull eller indidirekt skatt konstladt fördyra allt hvad människorna måste bruka till sitt lifsuppehälle, ty därigenom slippa herrar storborgare att erlägga så mycket skatt som folket, hvilket här skall med ett exempel belysas. Kaffe och socker inbringar svenska staten i tull årligen cirka 16 millioner kronor. Då vi nu veta att såväl kaffet som sockret ha blifvit en nödvändighetsvara, i det de ingå i lifsförnödenhetsartiklarne, så är det ju lätt att förstå, att då folkets stora arbetande massa utgör cirka 85 af hundra, dessa 85 måste bruka mycket mera af denna vara än de 15 som tillhöra storborgarklassen. Alltså få de äfven betala broderparten af dessa 16 millioner, hvarmed man genom tull på konstladt sätt fördyrat dessa artiklar. Som det förhåller sig med kaffet och sockret, så förhåller det sig med alla öfriga tullpliktiga varor. Den indirekta beskattningen är ett sätt, hvarpå man så hänsynslöst som möjligt bestjäl den stora massan af folket. Således inflyter till statsbudgeten som är mellan 80 à 90Nu är statsbudgeten 202 millioner. millioner kronor mer än 50 millioner kr.Nu uppgår de till öfver 90? millioner. i indirekt skatt, d. v. s. af tull, hvaraf alltså framgår att folket, som utgör såsom anförts omkring 85 procent, får betala förhållandevis betydligt mera i skatt än de s. k. bättre klasserna.

Storborgarepolitiken går ut på att »herrarne» skola ha alla rättigheter, t. ex. rättigheten att välja riksdagsmän eller lagstiftare. Den är afhängig afpenningar, hus, jordegendomar med tillhörande hästar, oxar, kor och svin. Innehafvare häraf ha rösträtt. Det är icke dugligheten och vetandet, åh, långtifrån, nej, det är egendomens, de döda tingens eller osjäliga djurens ägare som ha rösträtt, hvarför dessa endast äro representanter för de förra. Ty antag att en bonde, som det ena året har gård, hästar, oxar, kor och svin, det andra året t. ex. icke kunnat betala räntan å sina inteckningar, utan banken, som lämnat honom lånet, sätter honom i konkurs, så mister han sin rösträtt och den som köper hans gård och blir ägare af korna, oxarna och svinen får rösträtten. Men, frågar jag eder, måste man icke blygas för sådana, mot allt sundt förstånd stridande, existerande förhållanden? Att penningar, oxar och kor indirekt insätta riksdagsmän, medan människovärdet, bildningen och kunskapen alls ingen roll spelar, om det icke äro innehafvare af de förra! Visst måste man det. Och därför äro också våra riksdagsmän sådana som de äro. Går man upp på riksdagsläktaren och beskådar dem, så skall man få se att en stor del af dem likna den personifierade dumheten, och uppblåsthet, tillgjordhet, bondhögfärd eller fräckhet är hos mången så genomskinlig att den kryper utanpå dem. Huru dylika »representanter» skola stifta lagar kan hvem som hälst förstå som har reflektionsförmåga. Därför äro också våra lagar därefter, ett värdigt uttryck för dem dessa herrar representera.

Se det, att endast en liten minoritet har rösträtt, har till följd att endast denna lilla minoritets intressen värnas, det är lätt att begripa och på så sätt skapas storborgarintressena, som äro rakt motsatta folkets stora massas intressen. Men anser ni icke att det är nedrigt, att man fordrar folket skall lyda lagar som de icke själfva varit med att antaga, och betala skatter som de icke själfva hafva det ringaste medinflytande på huru de påläggas och användas? Hvad tron I storborgarne skulle säga om rollerna ombyttes, om de uteständges från allt medinflytande på samhällsangelägenheterna? Troligtvisskulle de svara som så: »Ären I galna eller han I bitit hufvudet af skammen, då I fordren att vi skola lyda lagar, som vi icke varit med om att affatta, betala skatter som vi icke varit med om att pålägga. Detta är en orättvisa som vi icke vilja underkasta oss!»

Säkerligen skulle de svara så och de voro också i sin fulla rätt därtill, men hvarför i all rättvisas namn gifven I icke storborgarne samma svar? Jag ville önska att alla I, från politiska rättigheter uteständga, djupt i edert hjärta kunde lära känna och förstå det förnedrande för eder i att blifva så hänsynslöst behandlade. Ni skulle då förvisso vakna upp ur den slöhet som nu behärskar eder och såsom en man fordra eder rätt samt icke upphöra därmed förrän I eröfrat den.

Storborgarpolitiken går vidare ut på att en statskyrka med många biskopar och präster upprätthålles, hvars syfte är att fördumma folket och tuta det i öronen både bittida och sent att det bör vara all »mänsklig ordning undergifvet för herrens skull», äfven den ordning som förslafvar och förtrycker det, trots honom hvars lärjungar de säga sig vara, den för 1800 år tillbaka af judiska präster och storborgare såsom uppviglare korsfästes uttryckliga befallning: »varen icke människornas slafvar».

Storborgarpolitiken underhåller universitetet med väl aflönade professorer, som »vetenskapligt» söka bevisa att vårt samhälle är det bästa af alla, att vår kultur är det mäst utvecklade trots att endast ett försvinnande fåtal får njuta af den o. s. v.

Storborgarpolitiken går ut på att hålla många soldater, som folket får betala till. Herrar storborgare ha nämligen mycket dåliga samveten, de veta att de lefva på en vulkan, de ana att en katastrof står för dörren, därför inbilla de sig att de med sina dresserade soldater skola kunna afvärja stormen i händelse det i slafveri och omyndighet hållna folketskulle i förtviflan söka bryta bojorna. Därför uppläres soldaten till blind lydnad och blir den ömkligaste af alla människor, utan fri vilja, som på kommando utan reflektioner måste skjuta ned sin bror, fader, svåger eller vän.

Storborgarpolitiken har slutliglen till syfte att såvidt som möjligt afvända massornas uppmärksamhet från eländet igenom att afhålla dem från allt hvad som kan göra dem till sundt tänkande och reflekterande människor. Därför understödjes så varmt all religiös humbug utanför statskyrkan (ändamålet helgar medlen) t. ex. frälsningsarmén, det sista nya och mäst idiotiska på det området för att nu icke tala om boltzianismen. (Boltzius, var en på 1890-talet af de högsta klasserna anlitad religiös charlatan.) Dylik galenskap tolereras både af polis och myndigheter medan t. ex. vi socialdemokrater som vilja väcka massorna till politisk lifaktighet på alla sätt trakasseras.

Och hvad resultat framkallar denna storborgarpolitik? Jo, oerhördt elände, missnöje och massutvandring. Om den senare skall jag lämna några statistiska upplysningar. Enligt den af kungl. statistiska centralbyrån utgifna tidskriften för 1882 har från 1851 till 1882 från Sverige utvandrat 325,668 personer. När vi nu veta att den största delen af dessa som utvandra utgöres af unga kraftiga män och kvinnor samt vidare att det icke är de i ekonomiskt afseende sämst lottade som lämna fosterlandet, så kan man lätt förstå hvilken oerhörd förlust i såväl materielt som intellektuelt afseende vårt land gör, en förlust som säkerligen i penningvärdet uppgår till flera hundra millioner kronor. Men, säger mången, det är nog sant att en del penningar och arbetskraft går ur landet med utvandringen, men hur skulle här sett ut om dessa tre och en kvarts hundra tusen som emigrerat stannat kvar. De flesta af dem, som voro i sin bästa ålder, hade naturligtvis ingått äktenskap och genom förökning nu utgjort i det närmaste en million. Men då här i landet fins tusentals öfverflödiga arbetare, som trots sin bästa vilja icke kunnafå arbete — landsvägarne vimla ju af arbetslösa, lösdrifvarne få knappast plats i de fängelser som finnas utan nya måste skaffas — hur skulle det sett ut då, om de som nu emigrerat stannat kvar. Så resonerar nog mången, men jag påstår icke desto mindre att denna utvandring varit till stor förlust för vårt land samt att denna »åderlåtning» är onaturlig och har till följd ett försvagande på nationens lifskraft och jag skall lämna bevis för mitt påstående.

Enligt ofvannämnda statistiska uppgift utgör Sveriges jordareal i rundt tal 82 millioner tunnland jord, hvaraf icke fullt 6 millioner är odlad och man antager att 20 à 24 millioner tunnland ännu med fördel kan odlas. Då alltså endast cirka en femtedel af vårt lands jord ännu är odlad, hvad är då naturligare än att vår sträfvan måste gå ut på att få dessa millioner tunnland ouppodlad jord uppodlad. Det måtte vara lätt att förstå det vansinniga uti en politik som föres så att vårt lands förut glesa befolkning i hundratusental ser sig nödsakad att utvandra. Ty märken väl att jag gör våra statsmän och politiker ansvariga för denna massutvandring. Hade den ekonomiska ställningen icke varit så förtviflad för den stora massan, så hade den icke utvandrat. Det är den som är orsaken till massutvandringen. Man lämnar icke gärna sitt fosterland med dess kära minnen, föräldrar, släkt och vänner, för att tusentals mil skild från allt som är en kärt gå okända öden till mötes om den ekonomiska ställningen är någorlunda dräglig och lönande arbete gifves. Det är den eländigt ekonomiska ställningen, de dryga skatterna, nekandet af att gifva folket medborgarrätt och medinflytande på samhällsangelägenheterna samt ofta vederbörande myndigheters kitslighet som är orsaken till utvandringen.

Antag att dessa emigrerade stannat kvar och odlat den ouppodlade jord som vi ju såsom anfört ha mer än nog af, så hade vårt land i stället för cirka 5 millioner inbyggare haft 6 millioner eller en sjättedel flera. Då hade betydligt störreomsättning funnits, industri och alla näringar här i landet hade haft en sjättedel ökad afsättning; därigenom hade de florerat i stället för att flera nu ha svårt för att existera på grund af befolkningens gleshet och därför att

de som bli kvar få större bördor att bära i skatt o. d. då de få deras också som utvandra, hvarigenom deras köpförmåga minskas. Tviflaren invänder kanhända: »Ja, det kan nog vara sant allt det där, det låter nog bra då man säger att de som utvandrat skulle kunnat odla våra 20 à 24 millioner tunnland ouppodlad jord, men hvad skulle dessa utvandrare under tiden lefva på? Sätter man en man med tomma händer och utan lifsmedel på en ouppodlad jordlapp, så svälter han ihjäl innan han hunnit odla mycket. Man kan icke odla jorden utan penningar, men hvar taga dem ifrån?»

Detta resonomang skall gerna erkännas. Utan penningar kan ingen jord uppodlas eller rättare sagt utan att redskap för uppodlandet, födoämnen och kläder m. m. tillförsäkras den som sättes att odla jorden. Men erinren eder att Sverige årligen utgifver cirka 36 millioner kronor till militärväsendet. (Nu öfver 85 millioner). Tänken eder 36 millioner? Jag är nu icke så sangvinisk att jag tror att vi ännu på en tid kunna bli helt och hållet af med det lysande eländet, men jag är lifligt öfvertygad om att vi utan risk kunde betydligt inskränka detsamma. (I det afseendet har jag ändrat åsikt, jag är lifligt öfvertygad om att de små staterna kunna fullständigt afväpna, förklara sig fullständigt neutrala och villiga till att underkasta sig skiljedom för slitande af eventuella tvister.) Antag t. ex. att vi offrade en tredjedel till militärmakten af det vi nu årligen gifva eller cirka 12 millioner.Det vore ändå 12 millioner för mycket.*Sätt. anm.*

Vore det icke vackert för ett land som Sverige att offra så mycket på militarismens altare ? Vi kunna ändock icke deltaga i de stora staternas krigsdans. Så hade vi ju omkring 24 millioner kr. öfver hvarafvi då kunna bruka broderparten till uppodlande af vår jord hvaraf så många millioner tunnland ligger i lägervall och resten till upphjälpande af näringar.

Jag hoppas att I gifven mig rätt uti att våra millioner vore bättre använda på det angifna sättet än såsom de nu användas. Och så använda skulle de gifva våra näringar och vår industri en jättestöt framåt. Tänken eder cirka 24 millioner kronor årligen använda till produktiva, d. v. s. frambringande eller skapande ändamål i stället för såsom nu improduktiva, d. v. s. ödeläggande eller onyttiga ändamål. Det vore som att leda en vattenström in i en ödemark som förut led brist på vatten. Och då, varen säkra därom, skulle våra näringar, om icke »bära» sig, åtminstone florera bättre än nu. Då skulle hoppet, åtföljdt af lycka och tillfredsställelse kunna hålla sitt intåg hos de förtviflade massorna, ty det skulle mäktigt bidraga till att borttaga eländet och arbetslösheten med den förbannelse som nödvändigt måste följa dem i fotspåren och som visar sig i stöld, rån, bedrägeri och förbrytelser af all upptänklig art.

Storborgarpolitiken är en hufvudlös politik, en »va banque»-politik. Den tillgodoser endast ett litet fåtals egoistiska intressen. Dess motto är: »Låt syndafloden komma efter oss!» Se, därför måste denna slyngelpolitik och dess bärare med de små hjärnorna och stora magarne bekämpas. Dess dom är fäld. Den måste med eller mot sin vilja försvinna och gifva plats för

Folkets politik.

Folkpolitiken är en bestämjd motsats till storborgarpolitiken. Folkpolitiken fordrar att den politiska makt, som nu ligger i ett litet fåtals händer, skall gifvas åt alla myndiga samhällsmedlemmar. Därigenom att alla få medinflytande på lagstiftningen kommer folket att blifva herre i eget hus och det är då afhängigt af dem själfva, huru de inrättarsamhället och få själfva bära ansvaret för huru de inrätta sig. Då kommer det att ligga i allas intresse att det blir så rättfärdigt inrättadt som möjligt så att fattigdom, arbetslöshet och däraf följande elände afskaffas, att icke den ena äger rätt att utplundra den andre genom att endast gifva en del till arbetaren under namn af lön och själf sticka största, delen i egen ficka, under namn af vinst. Därför fordrar folkpolitiken såsom den grund, hvarpå samhället skall hvila, införandet af allmän lika och direkt rösträtt för alla utan afseende på penningar eller ägodelar. Ty hvarför neka folket rösträtt? Få icke alla som äga hälsa och hela lemmar, draga militärtröjan på för att å en lägerplats låta uppöfva sig att efter alla konstens regler slå sina, medmänniskor ihjäl, för att i farans stund kunna deltaga i försvaret af »fosterlandet», som det så vackert heter, fastän den största delen icke ens äga så mycket jord, att deras uppslitna lemmar kunna hvila uti. Och slutligen är det icke den stora, från politiska rättigheter utstängda massan, som genom sitt slit och släp får uppehålla samhället i det att den genom

sitt arbete framskapar allt det värdefulla. Visst så! Se dessa välgödda drönare: de så icke och skörda icke, ändå lefva de och deras i öfverflöd. Hvaraf? Jo, för det de sitta inne med makten och därigenom, förstått att utan arbete tillägna sig broderparten af massornas slit. Ja, med inflytande på politiken, allmän rösträtt, det måste vara eder lösen först och sist.

Med denna lösen måsten I se att väcka de slöa skarorna af edra bröder, den fana hvarunder I alla måste samla eder, ty när i hafven erhållit denna eder naturliga rättighet, så egen I ett medel i er hand, hvarigenom I kunnen få en på rättfärdighet hvilande samhällsordning. Och mänsklighetens mål kommer då att blifva att inrätta det så rättvist som möjligt för alla i samhället, ty då består det af individer med lika intressen.

Det är ju lätt begripligt att då jag talar omallmän rösträtts införande så menar jag och det parti jag tillhör, nämligen socialdemokratien, att den bör införas utan några inskränkningar, inga tvåkamrar få finnas, hvarest representanterna i den ena väljes af de högst beskattade. Nej, detta är icke allmän rösträtt, endast en parodi, och den parlamentarism som den representerar en humbug och ynklig komedi. Med allmän rösträtt mena vi att hvarje myndig samhällsmedlem skall hafva en röst och att endast en af folket sålunda vald representation skall finnas, som t. o. m. i viktigare frågor måste vara förpliktad att underställa sina beslut till slutligt afgörande af folket själft genom allmän omröstning innan de blifva gällande. På så sätt kan folket verkligen komma att regera sig själf och den korrumperande politik som nu härskar blifva afskaffad och då kommer det att ligga i allas intresse att lösa alla sådana viktiga frågor som nu äro åsidosatta, t. ex. jordens och produktionsmedlens nationalisering, kyrkans skiljande från staten och att det öfvlerlåtes åt hvar och en att dyrka det högsta väsendet på sitt sätt, mellanfolkligt skiljedomstolar och afskaffandet af den stående hären som nu utsuger folket, kostnadsfri och obligatorisk undervisning i statsskolor, barnuppfostringsanstalter för medellösa, kostnadsfri och ordentlig rättsskipning samt införandet af jury i alla brottmål, normalarbetsdag och skyddslagstiftning för arbetarne samt statens skyldighet att på humant sätt draga omsorg om sjuka och ålderstigna. Se här en del af de frågor som måste blifva hvad folket den dag de erhålla allmän rösträtt bestämt måste komma att befatta sig med, ty de äro af betydelse för alla.

***

Hvilken af den här i korthet skildrade politiken viljen I understödja. Denna usla, eländiga, storborgarpolitik som godkännes af regering och riksdag, som år för år ökarbördorna för det arbetande folket och under hvars eländiga regemente ställningen blifver mer och mer förtviflad, som genom införandet och tillämpandet af medeltidsåldriga lagar söka fjättra folkets tanke- och yttrandefrihet, ja, som söker att få lagar antagna, hvilka t. o. m. förbjuda folket att uttala sin harm öfver denna skamliga, allt sundt förstånd hånande politik.

Storborgarpolitiken vill förvisso ingen rättänkande folkets man understödja, ty det skulle vara ett förräderi utan like. I måste göra front mot denna politik och sluta eder till folkpolitiken, som vill »rätt mot alla, orätt mot ingen». Understödjen därför denna folkpolitik både moraliskt och pekuniärt. Spriden dess tidningar och skrifter, lären eder förstå att klasskilnadens fullständiga afskaffande är nödvändig innan samhället kan bli lyckligt och bestå af bröder med gemensamma skyldigheter och rättigheter.

Och den här skildrade folkpolitiken är det de så hånade och skamligt beljugne socialdemokraterna söka förverkliga, därför förklaras de fogelfria af det nuvarande samhällets ledande män, men kampen är började och vi uppgifva icke striden förr än vi eröfrat segern åt det trälbundna rättslösa folket och i högsätet satt

folkpolitiken.

Som ett exempel på huru våra myndigheter sökte framkalla kravaller och därigenom förlöpningar från de folkmassor som samlats ute vid Långholmens kronohäkte, aftryckes här ett par Stockholmstidningars berättelser:

Dagens Nyheter om polisens uppträdande vid Aug. Palms frigifvande från fängelset den 30 Juli 1888.

I församlingsfrihetens tidehvarf.

Det var lifligt vid Långholmen i går på morgonen. Då väntades nämligen hr Aug. Palm ut ifriheten igen efter de tre månaders och 13 dagars fängelse, han aftjänat i följd af Bro häradsrätts dom för det kända »smädande mot

riksdaglen» o. s. v.

Som det var att förutse, samlades ute vid Långholmens port en folkskara, väl uppgående till 500 personer, vänner och meningsfränder till den utkommande fången. Deras afsikt var nu, som det opåtalt skedde nyårsdagen, utbringa ett lefve för den åt friheten återgifne samt följa honom ett stycke på väg hemåt.

Men det var annat beslutat i det nya systemets råd, där man icke tycker om annat än ett visst slags meningsyttringar. En poliskommisarie framträdde nämligen plötsligt på fängelsetrappan och frågade hvad meningen var med denna opassande folksamling utanför straffanstalten. — Jo, man skulle hälsa Aug. Palm välkommen. — Men nu får det icke bli något sådant af. Jag har mina order och uppmanar er att genast skingra er. Och jag är inte så ensam, som ni tror. — Nej, det veta vi nog, ljöd det ur hopen. — Ingen får stanna kvar! En mängd poliskonstaplar, som hastigt uppdöko, gåfvo ordern eftertryck, och folkmassan satte sig långsamt i rörelse från fängelseporten.

Nere vid ångbåtsbryggan blef det nytt parlamenterande. En del ämnade fara in med båt, men det var för mycket begärt. De väntande passagerarna voro »folksamling» och folksamling fick det inte finnas den dagen. Inga föreställningar hjälpte, utan tvärt om förklarade kommisarien, att han satt sig i förbindelse med kommendanten på Långholmen, att fången ej skulle frigifvas (?) förrän den sista skymten af folksamling var försvunnen. Med hvilken rätt Palms kvarhållande skulle ha skett blir en annan fråga. Men som för ögonblicket det icke var fråga om rätten, lydde folkmassan fortfarande, trots förbittringen öfver de besynnerliga maktspråken, och de som stannat, följde efter de andra, fram emot Hornstullsgatan.

Hr Palm hade mellertid släppts ut under tiden,blifvit emottagen af några af polisen bortglömda vänner och gick nu gatan framåt. I hörnet af Långholm- och Hornstullsgatorna hade åtskilliga stannat, och när Palm blef synlig kom ett hurrarop af sig självt.

Nu började arresteringarna. Ett par togos ur högen och förklarades anhållna för att de gjort sig skyldiga till det förfärliga brottet att hurra. Man gick emellertid vidare, då poliskommisarien, som efterskickats, visade sig. Kommisarien förklarade Palm skyldig att stiga upp i omnibussen då han gjort sig saker till att utbringa ett lefve för socialismen, och frågade hvart han ville bli förd. Till mitt hem blef svaret. Och så begaf det sig att Aug. Palm fick åka i polisens omnibus genom Stockholms gator första dagen han var fri. Vid åsynen af Palms affärd på detta oväntadt högtidliga sätt kom ofrivilligt en ny hurrning, med följd: nya arresteringar. Äfven utanför Maria vaktkontor, dit man så småningom anlände gjordes en och annan fångst. Från kontoret fick Palm sedan åka i vanlig, simpel droska till sitt hem, eskorterad dock af en öfverkonstapel.

Vi ha talat om detta så pass utförligt därför att det är ett steg i riktning mot ett ytterst vådligt system. Hade polisen icke lagt sig i den oskyldiga saken, att en politisk fånge välkomnas af sina vänner skulle allt ha aflupit helt lugnt och fredligt. Nu ville man däremot våldsamt undertrycka en ganska oskyldig meningsyttring. Hvad har man vunnit? Intet annat än väckt alldeles onödig ovilja. Och man säger inte för mycket, om man påstår, att det var arbetarnas lugn och hofsamhet i uppträdandet, som förekommo de kanske svåra oordningarne, hvilka, i de flesta andra länder säkert skulle ha blifvit en följd af dylik utmaning från deras sida, hvilka ha till uppgift att upprätthålla ordning, icke att genom retsamma och onödiga förbud, framkalla oordning.»

*Polistidningen Stockholms Dagblad 31 Juli 1888 skref hånande:

Demonstration för Aug. Palm.

»Då den ökände f. d. skräddaregesällen och socialistiske agitatorn tidigt i går morse utsläpptes från Långholmen, blef han föremål för en demonstration från sina anhängares sida, hvilken nog ursprungligen varit meningen att bli storartad och i allo föremålet värdigt, men som olyckligtvis redan i sin linda kväfdes af polisen.

Redan vid kl. 7-tiden på morgonen hade en skara, uppgående till inemot 200 personer samlats på planen utanför kronohäktet för att bringa mäster Palm sin hyllning. Polisen befallde emellertid folkmassan att skingra sig, hvarefter socialisterna samlades i grupper vid Långholmsbron och längs Långholmsgatan.

När Palm vid kl. half 8 utsläpptes ur fängelset, mottogs han sålunda endast af 8 à 10 personer, som trots förbudet kvarstannat vid fängelset, och hvilka hälsade honom med hurrarop.

Allt eftersom Palm fortskred sällade sig dock de nyssnämnda grupperna under hurrarop till honom så att skaran vid framkomsten till Hornstull var ganska betydlig. Här afklipptes dock alla vidare ovationer därigenom att Palm af polisen ombads att taga plats i den väntande polisomnibusen, som i stark fart aflägsnade sig från hans öfverraskade meningsfränder.

Af de demonstrerande anhöllos 8 stycken af polisen.»

Ur Dagens Nyheter 1 Augusti 1888:

I förskräckelsens tidevarf.

»— 1788 var jag rädd för ryssen.»

Den vidskepliga fruktan för skräddar Palm och hans par hundra anhängare, som några år grasserati åtskilliga svaga hufvuden, dref till våldsamma åtgärder vid Palms frigifvande. Nu till några följder:

Två af de personer som på måndagsmorgonen hade vandrat ut till den fria naturen utanför Långholmens fängelse för att visa Palm, då han blef försatt på fri fot, att han hade deltagande anhängare, eller som hade gått dit ut blott för att se den store aposteln, likasom de måhända vid andra tillfällen vandrat å stad för att se andra ryktbara män — två sådana blefvo anhållna. Polisen ansåg ej deras redogörelse för deras sysselsättning och bostad nöjaktig. Därefter blefvo de samma dag inställda vid polisdomstolen. Huru vidlyftig rannsakningen med de rysliga brottslingarne blef, känna vi ej nu, men den ena blef dömd till 10 kr. och den andre till 15 kr. böter. Den ene blef genast insatt i fängelse för att aftjäna böterna; han hade förmodligen ej förstånd till att förklara sig missnöjd med utslaget. Herr Palm, som var anklagad för att, oaktadt förbud från ordningsmakten, ha gifvit något slags tecken till en ovation, förklarade att han endast hälsat sina vänner då han kom ut från häktet. De öfriga inkallade förnekade angifvelsen, särskildt hvad beträffar påståendet att de skulle ha uppviglat de kringstående till någon demonstration. Målet förekommer ånyo i morgon kl. 12 middagen.»

— — —

Slutet på historien blef, att Aug. Palm och en till dömdes till 25 kronors böter, medan sex dömdes till 15 kronors böter.

De norska storborgaredemokraterna.

Hela resultatet af sådana revolutioner inskränker sig till att påsmeta nya etiketter på gamla osäljbara varor och exponera dem för det lättrogna folket som andra och bättre fabrikat — Max Nordaus »Konventionella nutids lögner.»

(12 Juli 1884.)

Norge har på sista tiden dragit allmänna uppmärksamheten åt sig; den kamp, som den s. k. demokratien i flera år fört med kraft och energi, har icke varit förgäfves, och den seger, som den vunnit i och med oppositionens ledare Sverdrups utnämning till statsminister, har blifvit helsad med jubel af alla storborgaredemokrater. Sverdrup har såsom ledare för storborgare-demokraterna inlagt stor förtjänst; till och med verkliga demokrater hafva af de frihetsglödande tal, som han och hans partivänner exponerat för folket, låtit bedåra sig, men vi tro bestämdt, att alla sanna demokrater och frihetsvänner skola få ögonen öppna för, att det var endast fraser — fraser och intet annat, hvarmed dessa herrar dårat det lättrogna folket. Deras handlingar visa det redan. Se här ett par exempel härpå! Som bekant har den norska vänstern med kraft motsatt sig förhöjning af kronprinsens apanage. Mer än en gång hafva förra regleringar, då de framkommit med förslag i denna riktning, fått afslag. Sverdrup och hans partivänner hafva kraftigt bekämpat desamma, och den storamajoriteten af norska folket, ja äfven det svenska, har härför skänkt dem sitt lifliga erkännande. Men huru är det nu? Jo, den första regeringshandling, den

sverdrupska ministeren går i författning med, är intet mer eller mindre, än att själf framlägga och anbefalla ett förhöjdt apanage åt kronprinsen, hvilket äfven blifvit af stortinget med stor majoritet antaget. Hvad skall man kalla ett sådant tillvägagående af den nya ministären? Är det icke att bedraga det folk, som förtroendefullt blickat upp till dessa män såsom till den norska frihetens kämpar? Att Norge fått själfva oppositionens ledare som statsminister, kallar man en handling af betydligt revolutionär karaktär, men nu visar den nya ministerens första handling, att »hela revolutionen inskränker sig till att klistra på nya etiketter på gamla varor» och sedan »exponera dem för det lättrogna folket som andra och bättre fabrikat».

Vi häfda bestämdt, att det är ett förräderi mot det sant demokratiska folket, som dess representanter genom denna handling hafva begått, och det torde bättre än allt annat ställa dessa herrar i dess rätta ljus. Tilliten till dem är i och med denna handling borta, och föraktet torde blifva deras välförtjänta lön. Att bevilja 50,000 kronors högre lön till »tronföljaren», då tusenden af norska folket lida nöd, — är det icke vansinne? Är det på detta sätt den norska demokratiens representanter tro sig bevaka folkets intressen, så bedraga de sig. —

Vidare har norska stortinget utsträckt rösträtten till alla, som betala skatt af 800 kr. i stad och 500 kr. på landet. Som man ser, så är detta förslag långt ifrån att vara radikalt. Hela det stora arbetande folket är, såsom det hittills varit, afskuret från den heligaste och dyrbaraste af alla rättigheter: att själfva få välja de män, som stifta de lagar, under hvilka de skola lyda. Hade det månne icke varit den nya regeringens pligt att redan nu framlägga ett förslag, som hade varit verkligt demokratiskt, nämligen om allmän rösträtt. Vi för vår del hafvaingenting emot, att Sverdrup och hans partivänner fortsätta på den bana de beträdt. Norska folkets ögon skola blifva öppnade, och de skola finna, huru de bedragit sig på dessa storborgar-demokrater. Förr eller senare skola de blifva undanträngda af män, hvilka icke, såsom de nuvarande folkledarne, bedraga folket och föra det bakom ljuset, utan som, äfven sedan de kommit till makten, fortfara att vara ärliga och sanna kämpar för folkets sak, och det parti som kommer att undantränga dessa falska demokrater förr eller senare, det är socialdemokratien.

Fattigbarackerna i Gefle.

(20 aug. 1886.)

På de resande, som antingen på jernväg eller ångbåt anlända till Gefle gör staden med sina nya ståtliga hus, breda gator och boulevarder ett angenämt och behagligt intryck. De märka genast, att de komma till en af dessa civilisationens brännpunkter, som har arbetet och arbetarna att tacka för sin tillvaro och blomstring. Med stolthet skådar man sig omkring och beundrar den mänskliga företagsamheten, men alltför ofta glömmer den tanklösa betraktaren medaljens baksida, som är på våra modärna civiliserade samhällen så ful, ja hemsk, att det stenhårdaste hjärta måste uppröras däröfver. Det är en del af denna baksida från Gefle samhälle jag vill framdraga och beskrifva för läsarne.

Jag hade fått reda på att i Gefle fans en större byggnad å söder, som kallas »fattig»- eller »arbetarebarackerna», och då socialdemokratiens uppgift är att lära känna den fattiges lifsvillkor och ställning, ansåg jag min plikt vara att göra ett besök i denna byggnad. Det är ett stort, gammalt två våningshus. Att det icke är ett boställe för samhällets lyckligt lottade, kommer en hvar vid första ögonkastet på det klara med. Utvändigt ser den mörk, dyster och eländig ut, liksom dess innebyggare, hvilka besökaren genast kommer underfund med för länge sedanha förlorat tron och hoppet på mänskligheten. Vid mitt inträde i denna eländiga pesthåla, en skamfläck för vårt 19-århundrades af präst- och kapitalisittidningar beprisade civilisation, möttes jag af en cirka 35 à 40-årig kvinna, trasigt klädd, med infallna kinder, och hvars glanslösa ögon buro vittne om att det var länge sedan glädjens solsken lyst ur desamma. På armen bar hon ett halft års gammalt barn, en flicka, lika eländig att skåda som modern, jag styrde min gång åt öfra våningen. Den första dörr jag kom till knackade jag på, intet svar, jag steg in ändå och befann mig i ett ganska stort rum. Då ingen syntes till, gick jag fram och tog detsamma i närmare skärskådande, 3 simpla sängar, ett par soffor samt en 6 à 7 trästolar, två gamla byråar, ett par koffertar eller kistor samt på de trasiga väggarna några små kopparstick, se där hela möblemanget. Då jag stått en stund

och betraktat det, inkom en kvinna cirka 40 år gammal, åtföljd af en 7 à 8-årig flicka. »Du får vänta till middag, kanhända vi då få penningar, så skall jag köpa mjölk åt dig», sade modern. Jag hälsade och bad om ursäkt för mitt inträde. »Här är icke mycket att komma efter», svarades mig. Hon hade rätt. »Hur många bo ni i detta rum?» frågade jag, och fick till svar, att 3 familjer bodde där, bestående af 11 personer; sängarna voro uppställda så att de utvisade skiljemärke för hvarje familjs område. Min lilla flicka är sjuk, berättade modern, något som hon för öfrigt bar omisskännelig prägel af. »Jag har så svårt med henne, ty hon kan icke äta hvad jag har att gifva henne», upplyste hon mig. Då flickan åter bad modern att få gå in till grannen och söka få låna 8 öre till litet mjölk, gaf jag henne några ören, bittert inom mig beklagande att jag själf var fattig. Därefter gick jag att göra ett besök i ett annat rum i denna nödens och eländets boning. Här träffade jag äfven på 3 familjer, men det såg något mera hemtrefligt ut, om detta ord kan tillämpas under förhållanden, där flera familjer bebo ett rum.De tre familjerna utgjorde 12 personer, men jag upplystes om att i vintras hade 5 familjer bestående af 17 personer bebott rummet. Jag mätte det, det var 12 steg långt och 9 steg bredt. Huru familjelif och sedlighet, som det bestående samhällets lejda drabanter säga sig värna, kunna upprätthållas under sådana omständigheter, låter jag läsaren utfundera, jag kan idet icke. Tänken eder: 5 gifta familjer bebo ett rum. I familjelifvet förefaller mycket som ingen önskar att profana ögon se, eller öron höra. Huru är det möjligt att sedlighet och kyskhet kan upprätthållas under sådana omständigheter? Ni, sedlighetsifrare svara! »Vårt Land», du sedlighetens självgjorda sköldmö, hvad säger du? Blygs för att visa dina giftiga draktänder mot oss, samt fördöma oss därför att vi bestämt föresatt oss att afskaffa ett samhällstillstånd, som tolererar sådant mänskligt elände. Efter att en stund ha fört ett samtal med rummets hemmavarande innebyggare, trenne tämligen unga hustrur och deras barn, aflägsnade jag mig för att hälsa på i nästa rum. Här mötte mig en syn som på den hårdaste natur måste göra ett djupt intryck, och på den svaga att med våld tillbakahålla sina tårar — om det lyckas. I en säng strax inom dörren låg en ännu ung kvinna, det bleka, aftärda anletet, de afmagrade genomskinliga darrande händerna, allt bar här vittne om det största mänskliga lidande och elände. Bredvid denna sjuka, uttärda kvinna, satt ett barn, en 3 års gammal flicka. Hon var ännu icke klädd fast kl. var 12 på dagen. Vid ett bord stod en mellan 25 à 30 års gammal kvinna och strök, ett par 10 à 12 års gamla flickor sutto å ett stycke möbel, som skulle föreställa en soffa. Jag gick hän till den sjuka och gaf mig i samtal med henne, hon var änka samt hade 4 barn, de tre hade fattigvården tagit. Hon hade legat bröstsjuk i tvänne år, nu fick hon förutom att bo fritt, 2, säger och skrifver 2 kronor i månaden af fattigvården och en portion mat om dagen, men då det icke var mat för en sjuk kunde hon icke äta den. Någotextra bestods icke. Sin lilla flicka skulle hon själf passa och hon ville det så gärna. »Hon sitter i regeln hos mig i sängen hela dagen», sade modern med en kärlig, men dock så vemodig blick på sitt barn. Stackars moder, stackars barn, djäfvulska ruttna samhälle! Jag skyndade bort till ett fönster som vette åt gården — jag skämdes för att visa mina tårar, som jag omöjligt kunde tillbakahålla. På gården lekte en mängd trasiga gossar, denna eländiga hålas fattiga barn. Skynda väx upp, blifven stora, blifven hämnare!

Efter att hafva lämnat af mina få slantar hvad jag kunde undvara, skyndade jag ut ur denna eländets boning. Jag var upprörd, jag var rasande, jag var otillfreds med mig själf och hela världen. Kan denna proletärskara, kunna arbetarne, som dagligen ha utsikt att förr eller senare blifva kastade in i sådana förtviflans och eländets pesthålor, ja icke allenast själfva utan deras käraste, deras hustrur och barn, kunna de icke i alla himlars namn, tänkte jag, vakna upp ur slöheten och liknöjdheten, kunna de icke lära förstå betydelsen af enighet och sammanslutning, kunna de icke lära sig begripa, att den dag de äro eniga så äro de starka nog att ingifva upprätthållarne af sådana usla samhällstillstånd respekt för sina fordringar? Fordringar på rätt till att få lefva en mänsklig tillvaro.

Gefle är en vacker stad, den har många »kristliga män och kvinnor» som af de fattiga ha tiggt till vackra stora kyrkor och bönhus, den har Valdenström — men den har också en fattigbarack på söder hvarest 3 à 5 familjer bo i ett eländigt rum. Denna barack är en af de fulaste fläckarna på Gefle stads medaljs baksida.

Medan folket svälter.

(29 mars 1887.)

Man kan knappast värja sig för den tanken, att storborgarklassen med kallblodig öfverläggning sträfvar efter att framkalla en katastrof. På annat sätt kan man knappast förklara deras uppträdande, ty medan tusentals få utstå de gränslösaste lidanden af hunger, köld och elände, så lefva de på samhällets höjder såsom om ingen nöd i samhället existerade. Dagligen kan man i storborgartidningarna läsa långa berättelser om baler, soiréer och middagsbjudningar, där dagdrifvarkåren med sina damer vältrar sig i nöjen och öfverdådiga njutningar; och detta sker från de högst uppsatte ända ned till — »folkrepresentanter» och redaktörer, som med glans förstått att knipa mynt från den kritiklösa massan. I många tusental kunna de kronor räknas, som bortslösas på en enda afton till njutning för dessa samhällets snyltdjur. Men medan storborgarna vid de af öfverdådiga rätter dignade borden under sorglöst och ofta frivolt skämt tillbringa glada nätter, så sitter mången fattig och arbetslös familjefader med sin hustru i ett eländigt, kallt kyffe och spekulerar så hufvudet värker och förståndet är nära att öfvergifva dem på huru de till morgondagen skola kunna skaffa bröd till sig och sina kära, samt tillfredställa värden, somännu icke fått något på hyran för den gångna månaden.

Är det så underligt, fråga vi, att under sådana missförhållanden, som existera i de modärna samhällena, missnöje uppstår bland dessa samhällets förorättade styfbarn? Är det så underligt, att förtviflan bemäktigar sig deras själ och sinne och att de önska död och fördärf öfver denna samhällsklass, som med djäfvulsk envishet för sig behåller medlen till alla njutningar, samt alla privilegier och inflytande på lagstiftningen? Nej, det är långt ifrån förunderligt. Men hvad som däremot är förunderligt är, att icke långt för detta en katastrof inträffat, som sändt utsugarne och de privilegierade banditerna dit, hvarifrån ingen återvänder.

Hvad proletariatet fordrar är endast full rättvisa. Det tjänar till intet att öfverklassen kastar några medlidsamhetssmulor till de nödställda. Nej, rättvisa, hela den oinskränkta rättvisan är hvad de fordra, ty nådesmulor och medlidande äro blott en ny förnärmelse mot dem.

***

Men »medan folket svälter» växer missnöjet med förvånande fart och man kan nästan med matematisk noggrannhet uträkna när det som en lavin skall störta ned dem som förorsakat det och förgöra dem.

Detta vet storborgareklassen allt för väl, och därför bereder den sig också på att vidtaga sina försiktighetsåtgärder för att därigenom afvärja stormen. De dårarna! De tro att de genom att beröfva folket den lilla rest af frihet det har skola lyckas i sina folkfientliga sträfvanden. De tro att de genom att inskränka tryck- och församlingsfriheten skola få bort missnöjet — kortsynta stackare, ha de då icke lärt af historien att när man förbjuder ett folk att tala, så handlar det? Inbilla de sig verkligen att missnöje kan skapas af »agitatorer» och »uppviglare»?Nej, det är orättvisan, förtrycket och eländet, som skapar missnöjet, som kommer »medan folket svälter». Det är icke folktalare, icke arbetareföreningarne, som upphetsa folket till kamp — men väl utpressningarne, orättfärdigheterina och skurkstrecken från de härrskande klassernas sida. —

Grunden till rättvisare samhällsskick lägges »medan folket svälter» och det skall genomföras när det organiserade folket gör upp sluträkningen med sina förtryckare.

Långa dagar.

(11 maj 1887).

Vintern med sina korta, men kalla dagar är förbi. Det hvita snötäcket, hvari jorden varit höljd, är borta, isbandet borta och i stället kläder marken sig i sin sköna, prunkande vårskrud, seglarna ila öfver vattnet i alla vädersträck, skogen börjar grönska, foglarna stämma upp sina härliga sånger, ängarna kläda sig i festskrud, människorna andas raskare, deras gång blir lättare och hopp och glädje återspeglar sig på allas anleten, äfven de mäst sorgmodigas, ja, de kära efterlängtade soliga dagarne med vårluft, grönskande äng och skogar, fogelsång och utsikt till — arbete hålla nu åter sitt intåg i vårt land. De kalla förfärliga dagarna äro förbi. Ack! huru gärna önskar icke mången stackars moder och familjefader att glömma, evigt glömma dessa förskräckliga vinterdagar,

då arbetsförtjänst i långa månader saknades, dessa rysansvärda dagar, då barnen med af köld darrande läppar skreko på bröd, då hunger, köld och förtviflan — armodets trogna följeslagare — gästade deras fattiga bostäder, då de redan uppgifvit hoppet på bättre dagar, då hatet fick insteg i deras hjärtan och förbannelser banade sig väg öfver deras läppar, då sista resten af tron på en rättfärdig, allgod och kärleksrik gud försvann!Men nu komma de åter de långa dagarne, med vårsol, vårluft och — utsikt till arbete. Hoppet, som de tagit afsked ifrån, håller ånyo sitt intåg i dessa armodets sköflade hem, där äfven det mäst oundvarliga fått vandra till pantlånaren för bröd till de kära. Väl sant, dessa fattiga stackare, offren för en satanisk eländig samhällsordning, de kunna endast tarfligt njuta af de långa, härliga dagarne med dess grönskande skogar och ängar. Men de glädja sig ändå för hvarje tittin solen gör till dem i de mörka, brunnsliknande bakgårdarne, där den endast sparsamt kommer åt att kasta sina varma, lifgifvande strålar. Väl sant, de kunna mången gång icke om söndagarna gå ut och njuta af den härliga naturen, ty skammen öfver deras egen och deras barns torftiga, ja kanske trasiga klädedräkt dömer dem att hålla sig inne i den trånga, fuktiga bostaden. Men i alla fall, de glädja sig äfven de åt de långa dagarne.

***

Damerna och herrarna af societeten, de längta också efter de långa dagarnas annalkande, fast de icke frusit, icke svultit. I lyxuöst utstyrda, väl uppvärmda våningar hafva de tillbragt de kalla vinterdagarne, omväxlande med allehanda njutningar. Väl ombonade, i sobelbrämade pelskappor hafva de i eleganta wienervagnar rullat genom gatorna, jagande från nöje till nöje, från supé till supé. Men äfven det blifver enformigt i längden; kroppen slappas, de af öfverdådig lefnad välrundade magarne neka att göra tjänst — och nu längta de efter de långa dagarne, då de kunna flytta ut till sina sommarbostäder eller resa till badorterna, dessa fashionabla samlingsplatser, rekreations- och kuranstalter för förslappade nerver och af öfverdådig lefnad förstörda storborgarmagar.

***

I armodets söner och döttrar, I män och kvinnor, som glädjen eder åt de långa dagarne, glömmen icke för sol och vår de kalla vinterdagarne med sin arbetslöshet och däraf följande nöd och förtviflan! Glömmen icke att samma elände igen väntar på eder. Veten, att det är det klassmedvetna proletariatets sträfvande att få en samhällsordning införd, hvarigenom eländet afskaffas och medborgerliga rättigheter tillförsäkras alla. Jorden, vår sköna jord, är bördig nog att föda alla sina bebyggare. Då millioner nu lida nöd, så är orsaken den, att ett litet fåtal genom list, våld och ränker förstått att enligt de lagar de själfva skrifvit och antagit, tillskansa sig företrädesrättigheter på massornas bekostnad. Därigenom har det blifvit dem möjligt att tillegna sig broderparten af arbetets afkastning. Detta är orättfärdigt, det måste förhindras, och detta är den pågående arbetareorganisationens mål.

Sluten eder därför till den pågående arbetareorganisationen, sluten eder till socialismen, nutidens jätte-reformator, kring hvars lösen nu hela världens klassmedvetna, själfständiga och rättänkande proletariat i allt tätare leder sluter sig.

Tagen plats i våra leder under den röda fanan, kärlekens symbol, frihetens, likhetens och broderskapets fana.

Arbeten och agiteren för våra idéers och vårt organ »Social-Demokratens», spridande bland edra kamrater.

Glömmen icke detta nu, då dagarna äro långa.

Hat.

(28 maj 1887).

Det är en välkänd fras, som alla våra motståndare både de tanklösa, de lejda och de få af verklig öfvertygelse jämt och ständigt upprepa om oss, att vi socialdemokrater utså »hat» bland folket i allmänhet och arbetarne i synnerhet. Alla tidningar, de konservativa såväl som de liberala, sjunga samma visa, ja, hela den köpta tidningspressen har så länge sjungit den att vi nu tro det vara vår pligt att också säga ett par ord i den saken.

Välan, arbetare! låtom oss medgifva dessa »hedersmän» en sak, låtom oss medgifva dem, att det verkligen blifver utsådt »hat» bland folket och låtom oss undersöka hvem det är, som gör det.

Då timmermannen från Nazaret för cirka 1860 år sedan upprörd öfver de nedrigheter, som judarnes äldste, präster och fariseer utöfvade mot folket, påvisade huru stora skrymtare dessa slynglar voro, och liknade dem vid hvitmenade grifter som innantill voro fulla af all slags orenlighet, så blefvo de ursinniga, — ty sanningen är alltid illa hörd, och dess förkunnare hafva i alla tider lidit smälek — men då de voro rädda för folket läto de på förrädiskt sätt fängsla honom och genom köpta vittnen lyckades det dem att få honom mördad. Var det väl timmermanssonen, denna sanningstolk, eller var det dessagalgfåglar till judiska präster och skriftlärda som utsådde »hat» bland det judiska folket?

För flera hundra år sedan härskade österrikiska fogdar som blodiga tyranner öfver det fria schweiziska folket. Borgarna och bönderna blefvo utplundrade, deras rättigheter trampade under fötterna, deras lif och frihet kränkta. Då reste sig en man bland folket, Wilhelm Tell, mot bödlarne, dödade den värste af dem och kallade folket till frihetskämpen. Var det Wilhelm Tell eller var det fogdarne som utströdde »hat» bland schweitzarna?

För omkring 400 år sedan, då de svenska »herrarne» tillika med de danska fogdarna länge hade undertryckt och utsugit det svenska folket, samt genom svåra skatter pålagt allmogen olidliga bördor, då uppträdde Engelbrekt-Engelbrektsson och Gustaf Wasa, och samlade det undertryckta och till förtviflan bragta folket omkring sig och uppmanade det att våga lif och blod för friheten. Undertryckarna blefvo bortjagade och folket erhöll sin frihet åter. Var det Engelbrekt och Gustaf Wasa, eller var det de svenska »herrarna» och de danska fogdarna, som utsådde »hat» bland folket?

Hofvets utsväfningar och adelns utpressningar hade i slutet af förra århundradet ruinerat det sköna och fruktbärande Frankrike. Landets kraftigaste arbetare dogo af hunger och elände, samtidigt med att landets konung offrade millioner på offentliga kvinnor och praktbyggnader åt sig och sina hästar. De som vågade tala emot dessa skändligheter, blefvo utan dom och ransakning kastade i Bastiljens fängelsehålor, och hofvets vällustingar tumlade sig i de vildaste orgier; för att skaffa medel till dessa mutades domarne och man lade beslag på de fängslades förmögenhet. Fräckheten och osedligheten hade plats i högsätet. — Då vaknade omsider det franska folket, kastade af sig slöheten och skred till handling. Anförda af män, sådana som Mirabeau, Danton, Rospierre, Saint-Just, Marat, m. fl. krossade det sina undertryckare och jämnadeBastiljens tjocka murar med jorden. Den maskstugna tronen störtades och den urartade öfverklassen rensades genom schavottens bloddop.

Vi fråga åter: var det konungarnas utsväfningar och adelns tyranni eller var det känhända blott Mirabeaus tal, som utsådde »hat» bland franska folket?

Nej, och åter tusen gånger nej! Icke den mest glödande vältalighet, icke de mest bedårande ord förmå upphetsa ett folk eller en klass till hat och hämd, om orsakerna, orättfärdigheterna och förtrycket, icke finnas. Väl sant, när de skamligheter som begås mot folkets stora flertal, de utplundringar hvarunder det lider nått sin höjdpunkt i samhällena, då uppstå män som i flammande tal dundra löst mot århundradens missbruk och väcka det af tyrannerna ne, förslöade folket till eftertanke och handlingskraft. Men det gifves något som förmår mer, hvars köld värmer mera än tusen bål, hvars tystnad ropar högre än tusen stämmor — det är den kalla, den nakna verkligheten. För en hvar, som vill se och höra afslöjar den sina fasansfulla drag.

Den visar oss det mänskliga samhällets elände, sådant det är, och samhällslasterna och brotten i all deras vederstygglighet. Men den förskräcker icke allenast, den klappar på den känslofulle åskådarens, på den tänkande människovännens hjärta, den uppväcker hans slumrande samvete och ropar oupphörligt till honom: »också du är medskyldig i detta stora brott, också du bidrager till dina medmänniskors jämmer och elände, om du icke uppträder utan räddhåga till försvar för de förtryckta — ty ditt medlidande är endast ett hån mot dessa offer för utsugarne. Allt måste du offra, din samhällsställning, din ekonomi, din frihet — ja själfva lifvet».

När så eländet nått sin höjdpunkt, när folk och nationer stå på afgrundens brant, dit de förts genom, de härskande klassernas egoism och tyranneri, då tänker icke den verkliga människovännen på följderna af sin handling, då

flammar hans blick, hans röst blifver stark och i mörka, men sanna, bilderupprullar han det lidande och suckande folkets elände, då hänryckas sinnena och folket, det slafviska, slöa folket, utförer jättevärk på ett ögonblick, då störtas de starkaste murar af det hånade proletariatet. Om då bakom barrikaderna, byggda af stenarne från de upprifna gatorna, det förtviflade proletariatet med sina kvinnor, som lejon kämpa mot makthafvarnes legoknektar, om handgranater laddade med gamla järnbitar flyga i luften, spridande död och fördärf i motståndarnes led, då bära de herrskande klasserna ansvaret, ty det är deras skurkstreck mot folket, som skapat detta hat, som nu gifver sig luft i förtviflan.

Samhällets stödjepelare.

Brotten hafva sin orsak i brist på bildning, i statens dåliga uppfostringssystem och dåliga inrättningar för öfrigt.

Plato.

(26 nov. 1887.)

Det kan svårligen förnekas att det nuvarande samhället är ett genomruttet samhälle. Det är nog vackert på ytan liksom dess väl putsade, uppblåsta och inbilska stödjepelare, men ser man litet nogare efter i sömmarne så är det lika genomruttet som dessa samhällets ledande män. Det är dessa, bärarne af den nuvarande lofprisade och till skyarne höjda »ordningen», hvilkas moraliska uselhlet, vinningslystnad, maktbegär, hjärtlöshet och fräckhet förpestat samhället och fört det till den gapande afgrund, hvari det hvarje ögonblick är färdigt att nedstörta. Skall detta förhindras, är det nödvändigt att det Augias-stall, hvari dessa parasiter (snyltdjur) tills dato, till folkets och samhällets fördärf haft sitt obestridda tillhåll, rensas och utluftas. Att deltaga i detta svåra och otacksamma arbete måste vara hvarje rättsinnig medborgares och medborgarinnas pligt. Han får icke akta de förbannelser, skrän, eller kanske slutligen; — vackra löften, som dessa herrar och deras lejda drabanter i pressen komma att servera, än föratt skrämma, än för att blidka »den lägre hopen», »pöbeln», »massorna», eller allt hvad de behaga kalla det stånd, utan hvars slit, släp, försakelse och uppoffring af allehanda slag dessa »samhällets stödjepelare» skulle helt enkelt svälta ihjäl. Vi antaga att läsarne af det anförda ana hvarpå vi syfta, nämligen på de bedrägerier, förfalskningar, förräderier och stortjufverier, den korruption af alla möjliga slag, hvartill de högst uppsatte i samhällena, statsmän, embetsmän och politici, i alla land utan undantag, göra sig skyldiga, och hvaröfver man så mycket mera måste uppröras, då man tar i betraktande att dessa uslingar höra till dem, hvilka så att säga hafva privilegium på att bekläda de största och fetaste ämbeten såväl i stat som i kyrka.

Ja till hvilket »civiliseradt» land såväl i den gamla som i den nya världen vi än vända våra blickar möta oss samma ruttenhet och demoralisation. I Nord-Amerika bortsälja kommunernas förtroendemän till de högstbjudande rättigheten att anlägga spårvägar o. a. d., andra åter plundra direkt offentliga kassor. Stortjufverierna och bedrägerierna i Ryssland såväl i den civila som militära administrationen äro ju allmänt bekanta; en af de sista skandalerna därifrån berättar om huru chefen för pressförvaltningen missbrukat sin myndighet till att utpressa penningar af tidningsutgifvarne.

Ruttenheten bland den engelska aristokratien, som blef offentligt bekant genom »Pall Mall Gazettes» afslöjanden för ett par år tillbaka låter i dagarne tala om sig på nytt, genom ett bedrägeri, föröfvadt af en bland Englands stoltaste ädlingar, markisen af Ailesburg. Denne noble ädling hade vid kapplöpningarna lurat sig till stora penningsummor, hvilket så tillgått att han gifvit sin jockey befallning om att han skulle rida så vid kapplöpningarna att lorden förlorade. Då markisens hästar vunnit stort anseende som oöfvervinnerliga höllos betydliga summor på desamma, hvilka den »ädle» lorden inkasserade. Och den Caffarelska skandalen i Paris har åter igenvisat oss en så stor ruttenhet i de högsta kretsarna, att man måste häpna, så mycket mera som man ej får glömma att en stor del af de högre klassernas skurkstreck icke blifvit upptäckta, utan såvidt som möjligt nedtystade. Dessa svindlare kunna så mycket lättare rädda sig som de genom sin ställning stå på förtrolig fot med de högre funktionärerna såväl vid polisen som domstolarne, och här om någonsin kan ordspråket tillämpas »den ena korpen hugger icke ut ögonen på den andra».

Men kanhända någon invänder »ja det är i utlandet det så tillgår; där kan det icke förnekas att demoralisationen är förfärlig, men är i Sverige äro vi då lyckligare stälda, ty här försiggå inga sådana stora skandaler». De som så resonnera, äro dock just inga noggranna iakttagare. Att vi här i det afseendet beklagligt nog icke stå tillbaka för andra land, därom bära en Hamilton, Kalmarbankens och Handtverksbankens direktörer, en Fischer, Mecklenburg, jämte några andra kanaljer, icke förglömmande kyrkoherden Nilsson i Östra Harg m. fl. ämbetsbröder, ett sorgligt vittnesbörd.

Men vi hafva ändå inga ordensskandaler såsom den Caffarelska att uppvisa, invänder kanhända någon. Mycket riktigt, vi hafva ännu inga upptäckta, men när man ser en stor del af dessa dekorerade herrar, hvarpå den kungliga nåden hänger och dinglar, samt vet att flertalet äro helt obetydliga personer, ja ofta rent ut sagdt nollor, så kan man icke fritaga sig för den tanken, att nog mången rik, fåfäng narr, genom högstående, men ruinerade eller penningglupska personers besökande och mot klingande mynt erhållit sin kraschan. Ja, i sanning, man får leta i världshistorien för att finna maken till den låghet, falskhet och ruttenhet, som i nutiden är betecknande för de s. k. »bättre» klasserna. Att detta, om det ostördt får fortfara, till slut förpestar alla samhällslager, därom är intet tvifvel; smittan är för öfrigt obestridligen godt på väg attbana sig ned till de djupa lederna, därpå hafva vi sorgligt nog dagligen exempel.

Hur skall eländet sluta?

Hvad är orsaken därtill?

På hvad sätt få bortrensadt från samhället detta från de härskande klasserna utgående moraliska fördärf, som är på väg att förpesta detsamma? Dessa frågor är det hvarje rättsinnig medborgares och medborgarinnas plikt att göra sig. Men innan vi söka efter orsaklen, först ett par ord om vårt motto.

Då det icke kan förnekas att såväl de mäst djäfvulskt planlagda brotten begås af sådana, som tillhöra de härrskande klasserna och erhållit deras uppfostran och bildning, hade då icke månne Plato orätt då han påstod att äfven brotten hade sin, orsak i »brist på bildning»? Det kan se så ut, men det är dock icke så. En hvar, som aldrig så litet känner till våra högre bildningsanstalters skråmässigt ordnade lärdomssystem, vet alltför väl att den hjärtats sanna ödmjukhet, som är en nödvändig förutsättning innan sann bildning kan intränga, den erhålles icke på våra högre lärdomsanstalter eller universitet. I stället tillägnar sig den studerande ungdomen så mycket mera andligt högmod och uppblåsthet öfver sin förmenta lärdom. Detta medför att en stor del af dessa födda öfverklassare bibringas förakt för kroppsarbetaren och med förnämhet och öfversitteri se ned på enhvar, hvilken icke som de själfva går med betyg på fickan att ha sysslat med för årtusenden tillbaka talade, numera utdöda språk, gammal grekiska och latin o. dyl. Därtill kommer att en stor del af den studerande ungdomen, isynnerhet sönerna af börds- och penningaristokratien, bruka sin studietid till ett lefnadssätt, som är allt annat än hedrande. Att undantag finnas, förneka vi icke, men de äro dessvärre tunnsådda. Dessa förhållanden äro en väsentligt medverkande orsak till den brist på rättskänsla, moral och hederlighet som bland de »bättre» klasserna gör sig gällande i det nuvarande samhället. Det som än mer bidrager till att trängatillbaka allt ädelt och upphöjdt, är det moderna rof-systemet, den s. k. fria konkurrensen, hvarigenom privatkapitalet dag för dag hopas på färre och färre händer. Isynnerhet är betecknande i nutiden den vördnad, underdånighet och respekt, som visas för en hvar, som, blott är rik. Man undersöker icke på hvad sätt denna rikedom tillkommit, hufvudsaken är att den finnes, och en sådan guldets son höjes till skyarne, hans »affärs»-skicklighet och »spekulations»-förmåga omtalas rosande, om han så varit den största arbetareutsugare eller på annat ohederligt sätt erhållit sin förmögenhet. Har han bara varit så försiktig att han icke kommit i delo med »rättvisan», så fästes därvid intet afseende. Att detta just är hufvudorsaken till dessa väl planlagda bedrägerier, förfalskningar och skurkstreck af allehanda upptänklig art som utföras, tro vi ingen kan förneka. Att lefva och lefva högt utan eget arbete det är lösen i det nutida samhället, och så länge så är, kan ingen hjälp komma.

Skall samhället blifva lyckligt, skall immoraliteten, vinningslystnaden, girigheten, afunden och begäret att förtrycka icke helt förkväfva den sista återstoden af mänskliga känslor, så är det nödvändigt att de nu skilda intressena, de enskilda och de allmänna, åter förenas, och då detta är omöjligt så länge som det privat-

kapitalistiska systemet härskar, måste detta afskaffas. Staten, d. v. s. folket själf, måste förnuftsenligt ordna och dela arbetet, hvari alla efter förmåga och anlag måste deltaga. Samhället måste med andra ord socialiseras, hvarigenom den vigtigaste orsaken äfven till allt moraliskt elände kommer att försvinna, nämligen klasskilnaden, denna de modärna samhällenas största förbannelse. Plato säger så träffande: »En stat, som består af klasser, är icke en utan två, de fattige utgöra den ena och de rike den andra, bägge bo tillsammans, ehuru de ömsesidigt lura på hvarandra».

Människornas intressen kunna nu aldrig bli desamma så länge klasskilnad finnes. Dessa fåtaligaöfverklassare, som nu anse sig ensamma bilda och utgöra staten, måste med eller mot sin vilja försvinna d. v. s. de måste afstå från sina genom våld och list tillvällade privilegier, då dessa kunna stå hindrande i vägen för framåtskridande och folklig självstyrelse. För öfrigt har öfverklassen för länge sedan genom sin lumpenhet och genom sitt allmänna moraliska förfall gjort sig ovärdig rätten att härska, om den någonsin kunnat ha sådan.

Först när alla erhållit medinflytande på lagstiftning och förvaltning, då, först då är det möjligt att få ett på verkligt moraliska principer uppbyggdt samhälle, där frid, lycka och trefnad härska,

Må det blifva hvarje sann människoväns uppgift, att arbeta till detta mål, privatkapitalets, klasskilnadens och den därmed följande egoismens afskaffande. Låtom oss därför icke afskräckas af de förföljelser, dessa »samhällets stödjepelare» i sin fanatiska blindhet sätta i scen mot en hvar, som utan fruktan framhåller eländet och dess orsaker. Vårt, de undertrycktes och rättslöses gemensamma fältrop och mål måste vara: Bort med privatkapitalet och klass-samhället, den makt som upprätthåller det nuvarande samhällets stödjepelare och är orsaken till den moraliska ruttenheten och det däraf följande eländet!

Vår lösen. Lefve den allmänna rösträtten! Lefve socialismen!

»Män af Rom, I ären kallade verldens herrar och dock hafven I ingen rätt till en fotsbredd af dess jord. De vilda djuren ega sina hålor, I blott vatten och luft.»

Tiberius Gracchus.

(7 juli 1888.)

Det romerska folket var i forntiden kalladt världens herrar. Rom hade underkufvat många länder och var erkänd och fruktad såsom dåtidens tappraste nation. Men en liten minoritet hade genom våld och list förstått att fråntaga folket icke allenast allt medinflytande, utan jorden var äfven i ett försvinnande fåtals ägo, trots att en lag, åkerlagen (lex-agraria) tydligen föreskref att ingen fick innehafva mera än ett visst antal plogland. Men så långt vågade man där icke drifva sin hänsynslöshet och förakt för folkets rätt, att man nekade det att samlas å offentliga platser och uttala sin mening. Rom hade sitt Forum, en stor offentlig plats, där en teatertribun var upprest, och där hade enhvar frihet att uppträda och säga sin mening i allmänna angelägenheter.

Men romarne nöjde sig icke med att få tala om sin rätt till jorden, de fordrade den och när man nekade voro de icke mera vansläktade än att de skredofrån ord till handling. Eldade af sina folktribuners, bröderna Gracchus, kraftigt ord, reste folket sig mot förtryckarne. Väl sant, i den icke nog planlagda och förberedda striden måste det duka under, men dock var dess hjältemodiga strid, hvarpå historien kastar en ärofull glans, icke förgäfves. Åkerlagen blef väl icke antagen, men medborgarerätt blef beviljad folket. Det var resultatet af kampen.

***

Man söker drifva det till sin spets här i landet. Man nekar arbetarne att samlas å offentliga platser och tala om en lifssak för dem. Önskar man att de skola följa forntidens romares exempel att med våld taga sin rätt?

Medan Sveriges öfriga städers arbetare af vederbörande myndigheter hittills tillåtits att samlas å offentliga platser för att tåga i procession genom gatorna till utsedd mötesplats, i afsikt att på så sätt visa sitt missnöje med att en egoistisk och kortsynt riksdag och regering nekar dem den rättighet, som bör tillkomma hvarje medborgare i ett

civiliseradt land, nämligen medinflytande på lagstiftningen, — så gå vederbörande myndigheter här i hufvudstaden så långt i sitt trots att de vägra arbetarne t. o. m. rätten att protestera. Å de glator och offentliga platser, som arbetarne själfva stenlagt, få de icke vandra i korporationer.

Kan fräckheten och hänsynslösheten mot arbetarne gå längre? Är icke detta ett slag i ansiktet på dem, så nedrigt, så utmanande som tänkas kan? Och man skall antingen vara blind på båda ögonen eller också en idiot, om man icke förstår meningen med denna utmaning.

Socialismen vinner terräng. Missnöjet med den bestående ordningen tilltager icke allenast i hufvudstaden, utan man kan nästan säga med vindens hastighet äfven i landsorten. Hvad vore väl merapassande för vederbörande än att arbetarne här i hufvudstaden kunde förlöpa sig och ställa till ett upplopp så att tillfälle kunde gifvas, där poliserna finge visa sin skicklighet i att bruka sabeln, hvari de ju af därtill beordade officerare undervisas, och man kunde få utkommendera hästgardet att nedrida några hundra medborgare? Huru utmärkt skulle icke det vara! Två flugor, ja flera, kunde man då slå i en smäll. Man kunde befästa de skuggrädda i tron icke allenast på slaktarekårens nödvändighet utan t. o. m. dess utvidgning för »ordningens upprätthållande. Man kunde få ännu fler undantagslagar antagna, och, det bästa af allt, man kunde göra socialdemokraterna ansvariga för det skedda och på så sätt väcka en storm af ovilja mot dem rundt om i landet, en storm, som den i vederbörandes tjänst lejda öfverklass- och kapitalistpressen nog skulle veta att underblåsa. Huru härligt att just nu få inskrida, medan socialisterna ännu icke äro flera än att de kunde tuktas! Vederbörande veta ju och ha klart för sig att de ännu äro de starkaste, med sina ännu villiga och till viljelösa maskiner uppfostrade poliser och soldater, hvaraf ännu endast några få lärt reflektera öfver att arbetarne äro kött af deras kött och blod af deras blod, kort sagt att de äro bröder, hvilkas intressen äro gemensamma.

Arbetarne skulle vara ena stora åsnor om de gingo i den försåtligt utlagda snaran. Och vi socialdemokrater blifva de sista att förorda något dylikt. Det skulle vara att stöta hufvudet mot väggen och icke gagna saken det ringaste. Ty ännu äro arbetarne för litet organiserade och klassmedvetna.

Vi socialdemokrater veta så väl att den sociala revolutionen icke kan uteblifva. Men den måste först vara försiggången i det stora flertalets medvetande, med andra ord, majoriteten måste vara för oss. Och så måste revolutionen vara internationel. Först då kan det gagna att med makt påsätta den rättslig stämpel.

Det döende samhället.

(4 aug. 1888.)

När man läser de förgångna samhällenas historia, kan man icke annat än förvåna sig öfver den likhet, som äger rum mellan olika perioder af densamma samt hur vår tid äfven är en trogen bild däraf. Vi se huru samhällen uppstå och bildas, huru hvarje period har sin barndom, sin mannaålder och ålderdom, samt huru de efter att en tid hafva bestått ovillkorligen tvingas att vika platsen med sin tids kultur, rättsbegrepp, moral, sedvanor och sträfvanden, och huru på ruinerna af de sålunda grusade samhällena uppstå nya med en vidt skild kultur.

De moraliska begreppen undergå samtidigt en genomgripande förändring, så att hvad som förut ansetts vara den högsta moral och rättvisa, nu anses vara motsatsen. Vidare finna vi att det är klasskillnaden som ytterst varit orsaken till de förändringar samhällena måst genomgå, i det att det nya, alltid utgått från något förut undertryckt stånd.

Vi behöfva lendast lägga Sveriges historia till grund för våra undersökningar, så skola vi finna huru prästerskapet, adeln och konungamakten omväxlande varit orsaken till allt det elände, som öfvergått vårt land.

Dessa klasser ha så att säga varit de poler, kring hvilka de rättslösa och tillbakasatta massorna påskilda tider samlats. Och alltid har det stånd, som förstått lofva att mäst iakttaga de efterblifna ståndens tarf, d. v. s. borgarnes och böndernas, och efter den tidens sed skipa rättvisa och billighet, slutligen afgått med segern. Eller rättare, det är alltid de rättslösa som gifvit segern och makten åt de stånd, hvaraf de väntat mäst rättfärdighet mot

sig.

De sålunda om makten stridande, adel, präster och konungar, ha alltid gifvit de vackraste löften och försäkringar, för att sedan vid första bästa tillfälle bryta dem. Underligt nog ha i regel konungarne varit de, som mäst uppfyllt sina till folket gifna löften; medan däremot adel och präster visat sig samvetslösast och skurkaktigast. För hvarje sålunda skedd maktförändring har ändå vanligen folket fått någon af de förut beröfvade naturliga rättigheterna sig beskärd. Vårt lands historia är, sedd i detta ljus, en enda kedja af förräderi, trolöshet och nedrighet af den mäst upprörande art, begångna af präster, adel och konungar, i isynnerhet de tvänne först nämda. Huru hafva de icke låtit mörda alla folkets förtroendemän de fått tag på, trots dyrbara eder och lofven.

Huru måste icke befriaren Engelbrekt Engelbrektson låta sitt lif för lönmördaren-adelsmannen, som i belöning blef riddare och riksråd.

Och ruttenheten och skurkaktigheterna bland dessa högt uppsatta stånd, hvaraf mången egentligen härstammar från kusken eller betjänten, som skött om »hennes nåd» medan »hans nåd» skändat sina underhafvandes hustrur eller döttrar samt för öfrigt tillbragt sin tid i vällefnad och med att »regera» sitt folk, är lika stor nu som förr. Det hålles endast numera så hemligt som möjligt, ty vår tids moralbegrepp är att synas vara.

Ja, när man läser historien och jämför den med vår tid, så skulle man förtvifla öfver allt det förtryck, elände och intriger, som man finner, om icke den ljusglimt fans att, när eländet nått sin höjdpunkt, alltid någon hämnare uppstått, som tagit en ryslig, men rättvis hämd öfver förtryckarne.Sådana hämnare kan man kalla konungarne Kristian den andre och Karl den nionde. Den förre har gått till eftervärlden med namnet tyrann och i mycket var han nog brottslig, men tager man hänsyn till de rättsbegrepp, som den tiden voro gällande, måste mycket däraf ursäktas och man kan icke neka att i det blodbad han tillställde den största delen af dessa, som måste lägga sitt hufvud under bödelsyxan, endast ledo ett rättvist straff. Ty i huru långa tider hade icke dessa med det mest vedervärdiga öfvermod trampat alla menskliga och naturliga lagar under fötterna, samt, när bara deras egna intressen däraf kunde främjas, aldrig ryggat tillbaka för att uppträda t. o. m. som landsförrädare!

***

När vi nu jämföra de gångna skedena i vårt samhälles historia med nutiden, så kan intet tvifvel uppstå om att vi befinna oss i den period, då det bestående samhället enligt den naturliga utvecklingens lagar måste gifva vika för ett nytt, eller med andra ord att det är föråldrat och håller på att dö. Rättsbegreppen och moralen undergå som bäst en genomgripande, radikal förändring. Bitterheten mellan den styrande klassen i samhället och de styrda tilltager dagligen.

Folket utplundras genom onaturliga skatter, som användas till en massa onödiga, högt aflönade embetsmän samt till en landets märg utsugande militärlyx, och liksom för att sätta kronan på skammen beskattar man till och med brödet för det förut till det yttersta utpinade folket. Och detta sista gör man blott för att få fred för jorddrottarne, som trots att de med mer än tvifvelaktig rätt besitta den jord, som tillhör alla, ändå icke anse sig hafva nog, utan fordra att få roffa till sig än mera af folkets med svett och möda så surt förtjänta skillingar.

Folket lider, men under lidandet förlorar det tronicke allenast på en rättvis och allgod Gud, nej det är värre än så.

Folket förlorar tron på att vårt nuvarande samhälle är ett rättfärdigt samhälle, det begynner allvarligt reflektera öfver hvarför så många skola nödgas svälta, då jorden årligen bär rika skördar, hvarför någon behöfver frysa, när klädeslagren äro öfverfyllda, samt hvarför så mångla tusen familjer få vara glada om de ha ett eländigt rum och kök till ofta 8 à 10 personer att bo uti, medan tusentals rum stå lediga och vänta på beboare.

Se, dylikt reflektera de öfver och deras förstånd säger dem, att en samhällsordning, som icke kan gifva arbete, bröd och ordentlig mänsklig tillvaro åt alla dess individer, hvilar på en falsk grundval, att ett sådant samhälle måste försvinna, ty det är naturstridigt.

Och härtill kommer slutligen att t. o. m. tron på den så mycket lofprisade »likheten inför lagen» försvinner bland folket och snart är »en saga blott».

Se, sådan är ställningen i alla våra modärna samhällen, och tror man att man länge kan hålla ett samhälle vid lif, där tron på rättfärdighet och rättvisa svunnit — ja då är man en dåre! Nej hvarken undantagslagar, polisspioner, högsta-domstols-»rättvisa» eller fängelser förmå ett sådant under. Det bestående samhället nödgas sörja för att lämna plats åt ett nytt, som kommer att resa sig på ruinerna af det glamla.

***

Det är då af behofvet påkalladt att folket har klart för sig hvad det har att iakttaga, när detta döende samhälle drager sin sista suck, antingen det nu sker genom sotdöd af ålderdomssvaghet, eller våldsamt — man kan ju aldrig veta om icke någon medlidsam själ gifver det nådestöten för att befria det från dödskvalen!Af historien kunna vi lära hvad vi hafva att göra. Som förut nämdt visar den oss att det är klass-skilnaden, som alltid varit orsaken till de förra samhällenas undergång. Det gäller alltså först att afskaffa all klass-skilnad. Detta är hufvudvilkoret för att fred, lycka och broderskap i det nya samhället skola komma att härska. Utan att klass-skilnaden afskaffas kan aldrig samhället blifva lyckligt, ty så länge någon priviligierad klass finnes, kommer den alltid att vilja spela hund vid tråget och uppäta hvad naturen gifvit åt alla.

Vidare måste alla spetsfundiga lagar afskaffas, ty de kunna »tolkas», och endast de naturliga lagarne blifva gällande; härigenom, kommer mänskligheten att befrias från en af de största förbannelser, som näst prästerna gjort mest ondt i världen, nämligen juristerna, »lagvrängarne» är rätta namnet. Kunde man räkna alla de juridiska brott, som äro begångna, alla olyckor de orsakat, de tårar, förbannelser och förtviflan de framkallat, så skulle mänskligheten häpna, och det blefve en fråga om folket ens ville införa någon skrifven lag alls.

Slutligen måste man göra kort process med alla sådana personer, som begynte på att igen under en och annan form införa klass-skilnad, privilegier eller några slags företrädesrättigheter. Ingenting öfver och ingenting vid sidan af folkviljan! Den måste alltid vara den rådande. Den kan begå missgrepp, det erkännes, men de blifva snart afhjälpta och kunna icke tillfoga mänskligheten en bråkdel af det elände, som klass-skilnaden med däraf följande egoism, förtryck och elände förorsakat.

***

Proletärer! Arbetare! Det är eder tid som nalkas. Ni äro det sista stånd, som väntar på frigörelse och sina mänskliga rättigheter.

Ni hafva blifvit brukade af alla stånd för atthjälpa till vid deras frigörelse. Ni hafva en stor mission att uppfylla, ty ni skola taga arfvet efter det döende samhället.

Akta eder för att begå något missgrepp! Lären af historien, framför allt bort med all klass-skilnad, och om ni på grund af förhållandenas makt skulle nödgas gifva det döende samhället dödsstöten, så låt det ske raskt och med kraft utan någon sentimentalitet. Det vore lika ovärdigt som att beklaga den oxe, som slaktaren gifver dråpslaget, ty lika visst som dess döda kropp ger näring åt människan, så kommer också det döende samhället att gagna mänskligheten, ty ett nytt, skönare, lifskraftigare, ädlare och rättfärdigare skall uppstå på ruinerna af det gamla. Så är naturens lag, som samhällena lika väl som andra ting äro underkastade.

Proletärer! Arbetare! Bereden eder till det som förestår. Uppodla edra andliga krafter. Skaffen eder bildning och vetande. Upplys edra ännu sofvande bröder om orsaken till eländet. På så sätt gören i eder värdiga att mottaga det arf, som väntar Eder. Men skynden Eder, ty tiden är hardt när.

Hvad blir slutet?

(8 dec. 1888.)

Reaktionen firar i denna tid den ena triumfen efter den andra. I fängelserna sitter en del af det rättslösa proletariatets talsmän, medan en annan del står med foten på tröskeln till fängelsecellerna för det de haft mod att trotsa tyrannerna och kraftigt protestera mot det sociala elände, som orsakats af samhällets usla styresmän, dessa

korumperade lagstiftare och domare, eller mot de s. k. kristliga dogmerna, uppfunna och fasthållna af en samvetslös prästskara, för hvilken intet annat än guldet och att härska är heligt. Denna reaktionära hords legodrängar i den folkfientliga pressen tilljublar dem sitt odelade bifall, och foljket, den stora, talrika massan, hvilka, om de bara voro eniga och organiserade, hvilket ögonblick som hälst kunde krossa tyranniet, stå nu till följd af sin slöhet, liknöjdhet och splittring maktlösa mot förtryckarne, stå undrande och frågande: »Hvad blir slutet?» Huru länge skola vi låta våra talsmän oss beröfvas? Är icke deras lidanden vår skam? Huru länge skola vi låta oss nöjas med protester, som vederbörande, antingen endast skratta åt, eller också icke alls taga hänsyn till? Äro vi då så maktlösa att vi icke skulle kunna, om vi ville, säga stopp till det vålds- och oefterrättlighetssystem, som ohejdat härskar och hvars ledande mänostraffadt beröfva oss våra gamla häfdvunna rättigheter? Skulle icke tusende och åter tusende af våra nu liknöjda bröder genast känna sig solidariska med oss, och utan tvekan följa vår uppmaning att ställa sig med i breschen till försvar för och erhållande af människans heligaste rättigheter? Skulle månne de ur folkets midt tagna och af dess surt förtjänta penningar aflönade soldaterna vara fega nog att låta sig brukas som reaktionens viljelösa redskap gent emot ett folk, som endast fordrade sin rätt af den lilla pösande, folket utplundrande minoriteten?»

Dessa äro de frågor, som i dessa, dagar göras litet hvarstädes, icke blott hos oss, som vi veta. Svaret på frågan kan säkert icke rätt länge låta vänta på sig. Klyftan mellan de förtryckta och förtryckarne vidgas mera och mera. Förföljelserna föda hat. De fängslades och förföljdes lidanden, deras familjers tårar och förtviflan skapa bland deras vänner ett okufligt begär efter hämd, en hämd, som skall blifva så mycket skarpare ju större skuldregistret blifver. Och någon fredlig uppgörelse synes omöjlig, ty genom de planlagda förföljelser, som samhällets ledande män sätta i scen, ha de själfva bränt sina skepp. Klasskampen måste utkämpas, ty de styrande vilja det så. Må de då själfva bära ansvaret! Den utkastade handsken måste proletariatet upptaga. Segern kan aldrig blifva oviss. Historien lärer oss, att folket enigt alltid krossat tyranniet.

Ja, reaktionen morskar upp sig, den tager det ena steget efter det andra på det sluttande plan, som förer till en katastrof, och för hvarje steg den tager blifver ställningen mera klar. Förföljelserna mot socialdemokraterna, det enda parti som i nutiden har mod att utan hänsyn bekämpa samhällets korrumperade ledare, äro nu äfven hos oss satt i ordentligt system. Man begynte med att »skydda» riksdagen för smädelse, denna riksdag, som kan uppvisa medlemmar, hvilka från lagfabriken på Riddarholmen utan något ansvar utkastat det oförsyntaste hån mot arbetarne. Tänk t. ex. på den ökände HisingeklockarenRundbäck under debatten i 1887-års riksdag om tullarne, hvilken då på det oförsyntaste hånade hufvudstadens arbetare, så hänsynslöst att man nästan måste antaga att han vid tillfället befunnit sig uti ett mindre tillräkneligt tillstånd, något som ju icke lär vara så sällsynt med denne »kände» folkrepresentant! Några lagparagrafer, som skydda folket från de smädelser dylika stackare utkasta, finnas icke, men när orepresenterade begagna sig af det enda tillfälle som — utom våldet! — står till deras förfogande, nämligen det muntliga, och skriftliga ordet och påpeka det utplundringssystem, och omyndighetstillstånd de äro underkastade samt huru samma riksdag, som oblygt och orättfärdigt beskattar massorna, ändå nekar dem medinflytande och trampar det stora orepresenterade folkets rätt under fötterna, litande på skydd af lagar de själfva stiftat — då har man domare till sitt förfogande, som genast och utan att blinka tillämpa strafflagen! Men trots detta »skydd» finnes icke en enda klassmedveten arbetare eller rättänkande medborgare, som icke erkänner att deras uttalanden, som setat eller sitta i öfverklassens förbannade pinoanstalter för smädelse mot riksdaglen, varit fullt berättigade, och denna tro kunna hvarken idiotiska lagparagrafer eller samvetslösa domare rubba.

Men den politiska ställningen, huru absurd och bakåtsträfvande den än är, med alla dess åtal, domar och straff för riksdagssmädelse, domareförnärmelse och gudahädelse, har nu på sista tiden blifvit än mera tillspetsad genom majestätsbrottsåtalen. Kampen har förut förts mellan de olika politiska partierna. Det har varit en kamp mellan folkfrihetens vänner och folkfrihetens fiender, de senare därvid i sin kamp mot de förra troget understödda af några politiska renegater, hvilka ännu skylta med namnet »liberaler».

I denna strid mellan partierna, har nu konungen afgjordt ställt sig på reaktionens sida. Han har ju till en deputation, på en tid då de rättslöses rop från Ystad till Haparanda är »allmän rösträtt», uttalat sigmot denna den

stora massans önskan och genom att ta parti för 700 kr.-strecket lagt sitt kungsord i vågskålen till förmån för de priviligierade klassernas intressen. Detta har gjorts af sonsonen till den man, som enligt ryktet haft intatueradt på armen »död öfver kungarne», och som af svenska folket har bortåt ett par millioner kronors årlig lön! Och så, när någon vågar kritisera denna kungliga handling och gifva den det namn den med rätta tillkommer, då gifver kungen tillåtelse till åtals anläggande och »smädaren» beröfvas i månadtal sin frihet, innan slutlig dom faller!

I sanning, tror man sig härmed nedslå misshagliga motståndare, då tager man dock storligen fel. Konunglens person, som alltid borde stå öfver partierna, vinner förvisso minst på att sålunda ställa sig i striden och allra minst på att ställa sig på deras sida, som sitta inne med bördens och rikedomens privilegier. Det hat, som i hvarje klassmedveten proletärs bröst sjuder mot den hjärtlösa, egoistiska härskände kasten, kommer säkert att vända, sig mot alla utan undantag, som ställa sig fram till försvar för att folket skall fortfarande hållas i omyndighetstillstånd. Och den dag folket uppgör räkenskapen med sina förtryckare, komma deras handlingar att vittna mot dem, och ingen, huru högt han än står, lär då undgå sin lön.

Reaktionen sitter emellertid ännu i högsätet, trots massornas protester. Blott en liten del af den mera rättänkande bourgeoisin, i synnerhet den sant bildade understödjer moraliskt folkets sträfvanden att frigöra sig. Detta är dock en liten ljusglimt i eländet och icke så betydelselös, som man skulle tro. Men »hvad blir slutet» frågar sig mången.

För den, som läst världhistorien är svaret icke svårt att gifva. Att reaktionen kommer att krossas af det förenade folkets ansträngningar är säkert. Ingen makt kan på längden rädda reaktionens män och handtlangare att få sin förtjänta lön. Huruvida det blifver förbehållet den nuvarande generationens mänatt uppgöra räkenskapen med vampyrerna och utbetala dem lönen kommer väl snart att visa sig.

Må därför alla de, som lida under nuvarande eländiga samhällsordning, skyndsamt vakna upp ur slöheten, sluta sig till sina klassmedvetna, bröder samt organisera sig till deltagande i den strid som förestår. Må ej feghet eller liknöjdhet afhålla någon från att ställa sig under klasskampens fana! Veten att vi måste en gång underkasta oss historiens dom. Må vi handla så att icke våra efterkommande måste fälla förbannelser öfver våra grafvar.

Må vi alla vara solidariska i vårt uppträdande mot reaktionen, eniga, och aldrig rygga tillbaka för att bringa alla offer, som fordras för att på spillrorna af det krossade öfverklassväldets institutioner plantera frihetens, jämlikhetens och broderskapets internationella fana, så att den en dag svajar fritt öfver ett på en rättfärdig grundval hvilande samhälle. Måtte detta blifva slutet på den kamp, som förestår mellan utplundrarne och de utplundrade, och som måste utkämpas innan frid och lycksalighet komma att härska på jorden.

Hvad jag läste i Aftonbladet.

(13 april 1889.)

— »Aftonbladet, fem öre! Goa herre köp, det är det sista numret, så får jag gå hem.»

Denna bön framstäldes till mig här om aftonen af en liten parfvel, då jag vid elfvatiden var på vägen till min bostad, jag skall tillstå sannningen, jag har icke alls något till öfvers för »fru professorskans» organ, allra minst sedan den tråkige Ernst Beckman öfvertagit första kommandot, men jag såg på den lilla, af köld skälfvande parveln och kom att tänka på skolläraren Sv. Aug. Kinnvall, som uttalat att han anser det, att få gå och sälja tidningar, skulle för skolgossar vara belöning för flit och godt uppförande.

Hm — ett underligt sätt att belöna, tänkte jag i det jag tog upp en femöring och till gengäld mottog det »sista» Aftonbladet af parveln, som glad skyndade hemåt.

Innan jag omtalar hvad jag läste i det Beckmanska Aftonbladet skall jag först tillåta mig presentera skolläraren Sv. Aug. Kinnvall. Han lär visst vara förste lärare i Nikolai församling och har gjort sig förtjänt att blifva presenterad, om också något post festum. Se här orsaken: I anledning af de afslöjanden, som flera tidningar och

bland dem Social-Demokraten för en tid tillbaka lämnade om de små frysande tidningspojkarne, samt jämväl medanledning af det af Hj. Branting i publicistklubben framkallade uttalandet i frågan, höll Stockholms förste-lärare-kår ett sammanträde där saken diskuterades. Antagligen var detta möte arrangeradt på iniativ af Ernst Beckman, som öfvervar mötet. Man enades där om att tillåtelse för tidningsförsäljning skulle för skolgossarne vara en »belöning för flit och godt uppförande». Verkligen också ett sätt att för lärarne belöna, att gifva tillåtelse för barn att i vinterns stränga tid, ofta uselt och eländigt klädda, få stå i ett gathörn och sälja tidningar till kl. 10 på aftonen, ty det ingick särskildt i uttalandet om det »ändamålsenliga sättet» för ordnande af saken, att till kl 10 kunde de flitiga barnen godt få vara ute!

»Akta barnen — men låt dem få arbeta», skref Ernst Beckman som motto öfver sin »ledare», då detta uttalande af Stockholms förste-lärare-kår stod infördt i A. B. Att drifva barn ut på gatorna till kl. 10 på aftonen för att sälja tidningar, är dock icke att låta dem arbeta, det är att misshandla dem. Endast skenhelgon kunna påstå motsatsen.

Men det är sant, jag får icke glömma att omtala huru det gick med det Aftonbladet, som jag köpte af den »belönade» skolpojken, och hvad jag läste i det.

Det låg hemma på skrifbordet ett par dagar oläst, men så häromdagen, då jag just satt och spekulerade som bäst på stoff till en artikel, kom jag att genomögna sista sidan; mina ögon föllo på rubriken: »Affärslifvet». Ah! tänkte jag, med affärslifvet är det ju icke mycket bevändt i dessa dåliga tider, och jag höll på att kasta bort tidningen, då jag helt tillfälligt kom att läsa följande:

Bergsunds mekaniska verkstads aktiebolag. Vid i lördags hållen bolagsstämma beslöts, sedan styrelseberättelsen upplästs och däraf framgått, att brukliga afbetalningar verkställts, en vinstutdelning af 4 proc. utöfver redan utdelad 6 proc. grundfondsränta.

10 proc. i så dåliga tider! Det var inte så illa!Jag blef nu nyfiken och genomläste allt under rubriken »affärslifvet» och hvad läste jag?

Jo att Stockholms ångfartygsaktiebolag för förra året lämnade en nettovinst af 352,977 kr. 60 öre, hvaraf 269,040 kr. utdelats till aktieegarna; dessutom egde bolaget i fonder 539,838 kr. 10 öre — allt vinster, som år efter år afsatts.

Stockholms enskilda bank har utdelat 8 proc.

Stockholms mjölkförsäljningsaktiebolag hade i medio af december utbetalat 15 kr. pr aktie och nu beslöts å sista stämman att utbetala 15 kr. till.

Södertelge ångbåtsaktiebolag hade beslutat å bolagsstämman i torsdags åtta dagar att utdela 10 proc. af aktiebolaget.

Norrköpings enskilda bank har utdelat 128,000 kr. förutom 31,816 kr. 77 öre som öfverförts till särskildt reserverade medels räkning.

Norra spårvägsaktiebolaget har haft en vinst af 66,265 kr. hvaraf revisorerna föreslå en utdelning af 8 proc. o. s. v.

Åh, tänkte jag, det är åtminstone icke så dåliga tider för herrar aktieägare och kupongklippare, som man gärna vill låta påskina, när de kunna få 8 till 10 proc., ja ofta mera på sina af arbetet redan förut utpinade kapitaler, förutom, afsättning till fonder. Men hvilken får betala denna »vinst» om icke arbetet. Se det är därför bondens, näringsidkarens och arbetarens ställning är så hopplös och förtviflad. Herrar bank- och fabriksaktie-vampyrer taga brodersparten, det är felet!

För ro skull skall jag framdraga ett exempel. Norra spårvägsbolaget utdelar öfver 66,000 kr. eller 8 proc. Antag att den affären bedrifves för kommunens räkning, som socialisterna fordra, och då den beräknade 4 proc. på anläggningskostnaderna, så blef det genast 33,000 kr. mera åt arbetarne. Detta skulle för de 130 där anställda arbetarne utgöra vid pass en 255 kr. mera pr år, som nu gå i några aktieägares fickor.

Men om arbetarne fingo fulla utbytet af sittarbete, då kunde ju icke herrar aktieägare få tillfälle att å in- och utländska badorter slösa bort dessa från arbetarne utsugna frukter af deras flit och möda. Med hvilken tillfredsställelse kunna däremot nu herrar aktieägare i tidningarne, sedan de läst om huru »deras» kapital utan deras eget arbete förökats, läsa t. ex. meddelanden som detta, hvilket äfven stod utfördt i detta samma nummer af Aftonbladet: »Baden i Neuenahr. Säsong 1 maj till 15 oktober. Ahrdalsbanan på vänstra Rehnstranden, alkaliska bad i Ahrdalen mellan Bonn och Koblenz. Samma verkan som Vichy-, Karlsbader- och Emservatten, men mildt lösande och lifligt stärkande. Komfortabelt kurhotell, godt bord och goda viner».

Ja! Huru bekvämt är det icke för herrar aktieägare att under sommarmånaderna för ur arbetarne utpinade pengar kunna å Rhens härliga stränder stärka sin kropp efter vinterns strapatser, med dess middagar, baler och supéer! Är det icke en härlig samhällsordning, som är värd att hålla på, och äro icke de ena förbannade uppviglare, som böra utrotas från jorden, dessa socialister, som äro nedriga nog att bekämpa denna för kapitalisterna så härliga ordning! Visst är det så. Det är ju som bekant också af den orsaken att man förutom hela det svarta gardet håller polis och militär och dresserar den, att den på öfverklassens minsta vink som blodhundar skall kasta sig öfver dem, som störa denna utmärkta ordnings frid.

Men må de herrarna ändå icke helt bortglömma att det var en dylik ordning, som skapade 1789 med åren efteråt, då så många hufvuden föllo för bödelsyxan och då hvarken rang, titlar eller guld voro mäktiga nog att rädda några af dem, som den offentliga meningen brännmärkt som förtryckare och utplundrare!

Utplundrarne.

(12 jan. 1889.)

Hvarthän vi än vända våra blickar, öfverallt är de modärna samhällenas fysionomi densamma. De stora fabriksländerna erbjuda dock de bjärtaste exemplen på det allmänna tillståndet, ty där de största kapitalen äro hopade, finnes också det talrikaste proletariatet. England, Belgien och Amerika visa oss i dess rätta dager det bestående samhällets härlighet. Arbetareståndets ställning i dessa kapitalets förlofvade länder är i själfva verket eländig och afgifver den mäst förkrossande dom öfver den bestående ordningens ohållbarhet.

Man får så godt som dagligen i tidningarne läsa nya illustrationer till det elände, som härskar i dessa länder. Så skref en Chicagotidning för en tid sedan, att samtidigt med uppstaplandet af kolossala förmögenheter (sålunda finnas i Förenta Staterna 19,500 personer, som äga öfver en million dollars, och åtskilliga af dessa äga hundratals millioner) har befolkningens välstånd i allmänhet aftagit. Tiggare öfversvämma städerna, landstrykare draga i små arméer genom landet, och den offentliga välgörenheten förmår icke, oaktadt den växt till storartade dimensioner, afhjälpa det lokala armodets behof.

Sådan är ställningen i Amerika. Och England — ja, nedanstående notis; hämtad för några dagarsedan ur »Aftonbladet», talar ett språk, som icke kan misstydas. Den lydde sålunde:

»Under första veckan af dec. erhöllo 99,811 personer understöd af den allmänna fattigvården i London, således en ökning af 2,728 fattiga mot föregående år. Totalsumman af lösdrifvare, som erhållit understöd, uppgick på en enda dag till 1,250, däraf 1,077 män, 152 kvinnor och 21 minderåriga.»

Och hur många hundratals finnas icke i denna jättestad och i de stora arbetarcentra, som få tillbringa en tillvaro så förfärlig, att den mänskliga fantasin icke ens kan utmåla den! Eländet måste ses, ses med ägna ögon för att man skall kunna ens tillnärmelsevis bilda sig ett begrepp därom.

Och i Belgien! Ja de upplysningar som för något mera än ett år sedan lämnades af den kommitté, som nedsatts af regeringen för att undersöka huruvida arbetarnes klagomål hade något berättigande, äro ännu i friskt minne, och frammana tanken på de förfärliga lidanden de belgiske gruf- och fabriksarbetarne äro underkastade.

Arbetsgifvarne utplundra dem intill bara märgen, medan de själfva lefva ett öfverdådigt lif och bortslösa

millioner, utsugna ur arbetarnes svett och möda. »Förtviflans självhjälp» synes sannerligen i sådana fall vara den enda tänkbara utvägen.

Men kanske våra hemmavarande fariseer skola slå sig för bröstet och utropa: »gudi vare lof, det är då endast i de stora fabriksländerna som eländet är så stort bland de arbetande klasserna!»

Skåda er omkring, godt folk, och I skolen finna att arbetarne äfven här utplundras så friskt som trots någonstädes. Våra »skorstensbaroner» kunna långt ifrån två sina händer i oskuld. Företag en vandring, I som tviflen, genom stadens arbetarkvarter och undersök de tillstånd, hvarunder proletariatet lefver. Gå en afton till något af våra fattighärbergen, när de husvilla släppas in för att öfver natten få en varm säng, och I skolen få erkänna att mycket elände finnes, hvarom i icke ens en gång haft en aning. Ochmed hänsyn till arbetarnes ekonomiska ställning är det ju, statistiskt bevisadt, att arbetsförtjänsten i medeltal icke uppgår till ens 600 kr. pr år för städernas arbetarbefolkning. Landtarbetarnes ställning är om möjligt ännu värre, ty där torde lönen icke ens i medeltal öfverstiga 300 kr. Omöjligheten att kunna lefva en mänsklig tillvaro på dylik svältlön — hälst för en familjefader — behöfver väl icke särskildt bevisas.

Såsom man häraf ser gå vi äfven här i landet samma faror till mötes som i de stora kulturstaterna. Men det glädjande är att betydelsen af dessa faror begynner att förstås af de svenska arbetarne. Därom vittnar tillslutningen till den klassmedvetna arbetarerörelsen.

Sådan är ställningen. Väl sant, förgäfves stöter den enskilde »hufvudet mot väggen» och rättfärdighetens (!) straffande arm griper honom, om han vågar opponera sig, men ve det samhälle, som icke i tid söker att aflägsna orsaker, som framkalla dylika tillstånd. Utbryter en revolution, framkallad af hunger, den förfärligaste orsak af alla, då kommer den kränkta mänskligheten att utkräfva en fruktansvärd hämd.

Man skakar betänkligt på hufvudet och frågar sig själf: hvad är då orsaken till den herrskande nöden? Är den öfvergående, eller skola dylika kriser återkomma med förnyad styrka?

Desto värre lyder svaret bejakande på den senare frågan. Storindustrin, som ledes utan annan plan och föremål än att skaffa den enskilde så stor vinst som möjligt på de arbetande massornas bekostnad, prisgifver på så sätt årligen millioner arbetsvilliga människor åt arbetslöshet, hopplöshet och elände. Köpförmågan hos dessa aftager årligen och måste inskränka sig till det nödvändigaste. Detta framkallar den konstlade öfverproduktionen, hvilken är en stadig källa till arbetarståndets olyckor, och därigenom blir samhällets fördärf, ty så länge denna konstgjorda öfverproduktion finnes, få millioner gå utan arbete, d. ä. svälta.Skulden för detta förtviflade tillstånd hvilar på kapitalisterna eller rättare utplundrarne, vår tidsålders största förbannelse.

Kapitalet är samvetslöst. Dess valspråk är »den största möjliga förtjänst genom den minsta möjliga arbetslön.»

Men detta system undergräfver sig själf. Privatkapitalet, som med kallt blod sammansvurit sig för att utplundra den fattige, har framkallat hatet och förbannelsen hos proletariatet. Man har ännu icke lyckas, och skall aldrig lyckas, trots alla våldsåtgärder mot proletariatet, att hindra den organisation, som bland de djupa, utplundrade leden nu fortgår rundt i den civiliserade världen. När den är fullbordad, så måste utplundrarne med eller mot sin vilja lämna från sig rofvet och försvinna från detta samhälle, där de blifvit till endast onyttiga parasiter på samhällskroppen.

Från den upp- och nedvända verlden och Schavotteringar.

(5 april 1884.)

Magister »Lars», som skrifver revyerna i Allehanda, (en då i Malmö utkommande nu nedlagd tidning) uppträder i sista lördagsnumret som kritiker. Se här en profbit, utkläckt i hans klyftiga hjärna! Han skrifver där om »Folkviljan»: den rör sig nu förnämligast med dåliga öfversättningar af lika dåliga ur de stora socialistprofeternas pennor flutna artiklar». Då jag läste detta, skämdes jag på — »Lars» bekostnad, att han kritiserar

öfversättningarna i »Folkviljan», det kan nu vara, men när han kritiserar den tyske socialisten Lassalles skrifter, af hvilka en i öfversättning är upptagen i »Folkviljan», så förefaller han lindrigast sagdt komisk, ty hittills hafva alla kritiker varit eniga om, att Lassalles skrifter — både till innehåll och form äro utmärkta. Men som sagdt, »Lars» är nu af en annan mening, och läsarne få själfva afgöra, om de vilja sätta mäst tro till, hvad en man, sådan som Lassalle skrifvit — en man, som ägnat sin ungdomskraft, sitt snille och sin förmögenhet åt arbetarnes organisation och sammanslutning, och hvars namn är kändt och aktadt uti hela den civilicerade världen, såväl af proletariatet, för hvilka han kämpade, som af proletariatetsmotståndare, eller de hällre vilja tro »Allehandas Lars», hvars namn på sin höjd är kändt af bönderna i de byar, som ännu, hålla den tidning, som han lyckliggör med sin pennas alster.

Har ni hört omtalas, att »Lars aspirerar på redaktörsposten i — »Folkviljan». Jag mötte här om dagen en person, som var af den meningen, att, då nu fackföreningarne skulle öfvertaga tidningen, var det bäst att få »Lars» eller Westenius anställd som redaktör, men jag är i sanning rädd för, att »Folkviljan» då blefve allt för vattenhaltig. Nej, då skulle jag hällre vilja föreslå redaktören af »Skånes mäst frisinnade tidning»»Skånes Nyheter».! Han borde vara mera passabel, hälst då han nu på sista tiden uppträder, hållande föredrag. Men det är ej att tänka på honom, ty jag har hört berättas, att en kapitalist vill insätta 10,000 kr. i samma tidning på det vilkoret, att den särskildt bekämpar de gudsförgätne socialisterna (således på samma gång arbetarnas sträfvanden att erhålla mänskliga rättigheter och en lön, som möjliggör en mänsklig tillvaro), och att det då är meningen, att S. N. skulle blifva daglig tidning. Jag tror för visso, att denne storborgare, hvem han nu månde vara, kastar ut sina penningar utan ringaste gagn. Är han så rädd för socialisterna (han tror kanhända detsamma, som en del gamla käringar, att socialisterna äro ett röfvarband), så hade han sina penningar i säkrare förvar, om han läste in dem i en bastant kassakista, än om han insatte dem i en sådan affär, ty jag är rädd för, att Skånes Nyheters läsare försvinna lika hastigt som det värda organets frisinnade tendenser.

Nu vet man då, hvad godtemplare kunna brukas till! Har ni läst, huru den »ärans mannen» C. O. Berg brukar sin trogna skara först till hurrabasar vid konungens ankomst från Norge och sedan till att lämna en adress till konungen. Men lika bra som goodtemplarne kunna ropa hurra för kungen och affatta tacksamhets- och förtroendeadresser till honom, då han återkommer från ett land, hvars högstadomstol dömt alla hans ministrar ovärdiga att i konungens råd sitta, så kan det ju en annan gång falla dem in att en annan gång hurra för — det norska folket, som genom att häfda sin rätt gjort sig förtjänta af alla frihetsälskande nationers aktning och sympati, eller att afsända tacksamhetsadresser till Johan Sverdrup och B. Björnson. Nog af, vi hoppas, att Goodtelmplaranföraren C. O. Berg, »den ärans mannen» för framtiden icke har något emot, att goodtemplarne, af hvilka största delen äro arbetare, befatta sig med politik, då han nu själf brutit isen. Det, hvarom det länge har glunkats, att goodtemplarne förr eller senare skulle befatta sig med politik, har gått i uppfyllelse, och det är att hoppas, att de nu, sedan isen är bruten, fortsätta, dock med en politik, som är till deras, nämligen arbetarnes gagn. Jag vill därför uppmana dem att sluta sig till fackföreningarne och hålla arbetarnes tidning, »Folkviljan».

Jag är förvissad om att, i fall goodtemplarne följde min uppmaning, både kungen, C. O. Berg och alla storborgare, som hylla goodtemplarnes sträfvanden, med förskräckelse skulle utbrista, att världen då vore upp- och nedvänd. Apropos goodtemplarne! Hade hertigen af Albany hört till den värda orden, så hade han nog lefvat ännu, han bröt nämligen halsen af sig här om natten, när han skulle gå från sin klubb, att han icke allenast var påstruken utan plakat full är nog utan tvifvel; jag tycker att hans supbröder borde passa på svinet, men kanhända de varit i samma tillstånd som hertigen. Jag önskar ingen människa något ondt, men icke tror jag, att jag ville anlägga sorg om också alla verldens hertigar och prinsar med andra högdjur bröt halsen af sig, ty därvid ville många andra hyggeliga människor sparas, dynamiten ville nog också falla i priset och många tusendes nöd kunde då afhjälpas för summor, som nu dessa herrar lefver upp i sus och dus, och världen, som nu är upp- och nedvänd, ville nog då blifva vänd rätt igen, därom är jag öfvertygad.

(Folkviljan i Malmö.)(24 maj 1884.)

Våra »farbröder, riksdagsgubbarne, ha nu ändtligen, efter att hafva varit samlade i fyra månader, blifvit

hemförlofvade; den 15 maj slog förlossningens timme, så att de åter fingo lof att fara hem till deras gummor. Nu få de under sommaren hvila på sina lagrar, hvaraf de, inom parentes sagdt, ej heller denna gång förskaffat sig många. För de 1,200 kr., hvarmed staten, d. v. s. folket aflönar hvar och en af dessa s. k. folkrepresentanter, ha de tyvärr icke uträttat mycket. Vi äro för öfrigt ett mycket tåligt, det vill säga mycket dumt folk, vi svenskar; den allra största delen af nationen, nämligen arbetarne, har icke ett ord att säga, när representanter till riksdagen skola väljas; men att betala till dessa representanter, ja, däri finna arbetarne sig tåligt! Om ändå storborgarne själfva fingo löna dessa representanter, som nu i de flesta fall endast genomföra reformer till de priviligerade klassernas fördel, ja, så vore det icke så förargligt som nu, då arbetarne blott erhålla några vackra fraser för sina pängar. Dessa storborgareombud låtsa en arbetarevänlighet som jag är öfvertygad om i de flesta fall icke finnes hos dem; men så länge arbetarne tåligt låta sig nöja därmed, blifver det icke bättre. Skall någon ändring ske härutinnan, så måste mera till än protester från de åsidosattas sida; arbetarne måste en gång för alla låta vederbörande förstå, att dessa nu länge nog talat vackert om nödvändigheten af, att arbetarne fåinflytelse på lagstiftningen, samt, att om de icke snart gifva dem deras under århundraden röfvade rättigheter, så kan den tidpunkt komma, förr än dessa herrar ana det, då de taga dem. För att påskynda denna tidpunkt, är det nödvändigt att vi fast och enigt sluta oss samman, ty då skola vi snart på ett eller annat sätt få bugt på dessa herrars liknöjdhet för arbetarnes väl.

Hvad världen ändå är upp- och nedvänd! Jag stod häromdagen vid middagstiden på stortorget; arbetare af båda könen och af alla åldrar, från och med grånade män och kvinnor till och med 12 à 14 års gossar och flickor, skyndade från sina hem, hvarest de intagit sin tarfliga middag, tillbaka till verkstäderna och fabrikerna; här och där kom en lorgnettprydd herre och dito dam samspråkande. Just som jag stod och såg på denna brokiga skara och gjorde mina betraktelser däröfver begynte först en del pojkar och unga flickor, och sedan, ta mig tusan, de äldre också att i full språngmarsch kila åstad öfver torget mot Adelgatan; där föll en pojke på näsan, där tappade en flicka sin trätoffel, och som hon var i stark fart, lopp hon flera alnar framåt, innan hon hann sakta farten och vända om efter sin tappade fotbeklädnad, för att sedan i så mycket mera forcerad fart fortsätta den afbrutna språngmarschen; ja, till och med lorgnettklädda damer med sina dito lorgnettklädda enerverade kavaljerer trippade åstad. Hvad skall detta betyda? tänkte jag. Är elden lös? Nej, inga brandsignaler hördes. Men länge förblef jag icke i ovisshet om orsaken till springandet. Det var nämligen vår dyrbare kronprins dyrbara husarer med dess ännu dyrbarare officerare, som återvände från Limhamn, hvarest de, liksom dagligen vid denna årstid, inöfvat sig i det ädla (?) krigaryrket. Jag förstod nu ganska godt att det unga Malmö skyndade åstad, för att se på grannlåten, jag förstod också hvarför de unga flickorna, såväl de fina som arbeterskorna, hastade åstad. För de unga kvinnorna har alltid en karl i uniform något särdeles tilldragande, och hvemvet, kanske flera af dem också hade sin hjärtans kär uppå någon af hästryggarne! Men, hvad jag vid alla »ring»-medlemmars helgon, Smith, icke kan förstå, är, att gamla förnuftiga arbetare deltogo i det vilda löpandet. När dessa riktigt eftertänka saken, så är det ju de själfva som måste uppehålla hela det dyrbara och glänsande militäreländet, som förarmar landet och suger musten ur arbetarne såväl i stad som på land. Om militärgalenskapen komme bort, så kunde arbetarens lön stiga med minst 50 proc., hvilket nu måste afstås till denna oproduktiva militärmakt, hvilken, liksom liljorna på marken, hvarken sår eller spinner, men, liksom storborgarne, lefver godt ändå. Om arbetarne förnuftigt öfvertänka detta, så hoppas jag att de icke i framtiden löpa sig anden ur halsen, för att åskåda en dylik komedi. Arbetarne borde också taga i betraktande, att det är dessa »samhällets stödjepelare», militärerna, som de maktägande vid alla tillfällen bruka, då det gäller att taga penningmännens parti, gent emot arbetarne; man erinre sig endast sågverksarbetarnes sträjk i Sundsvall, samt härvarande myndigheters uppträdande mot varfvets arbetare, då desamma hade ämnat, att husarerna skulle gifva arbetarne »varm frukost», och, det tyckes mig, att när man rätt tänker därpå, så är det just icke så intressant att stå och begapa denna utstyrda skara, som i ett gifvet ögonblick kan blifva kommenderad att bruka sina »stålblanka» vapen till att lemlösta arbetarne med.

Nu har ändtligen en präst nere vid Engelholmskanten funnit en amma till den väntade arfvingen i kronprinsfamiljen; det är en målares hustru som har blifvit den lyckliga denna gång. Enligt tidningarne skall det vara en ung vacker kvinna — jo, jo, prästen vet nog huru kronprinsen vill ha det! Hon reste upp till Stockholm här om dagen, så att nu kan storken komma när som hälst; jag tänker att kanonerna på Skeppsholmen redan äro

laddade, färdiga att förkunna den fägnesamma nyheten!

»General Grant, Förenta Staternas f. d. president,är ruinerad». Under denna rubrik har en notis gjort sin rund genom hela pressen. Grant hade nämligen insatt hela sin förmögenhet hos firman Grant och Vards i Newyork, men den värda firman har nu gjort konkurs med 10 millioner dollars skulder och — inga tillgångar. De stora förstå att svindla och det så det heter duga; huru många som blifva ruinerade genom den hederlige svindlarfirmans konkurs vet jag icke, men Grant har åtminstone icke blifvit det, ty hans vänner hade förut insamlat en summa af 250,000 dollars, som icke får af fordringsägarne tillgripas, således kan Grant väl slå sig igenom, hoppas jag, ty om han också endast skulle få 4 proc. i ränta på kapitalet, så blifver det ju ändå en årlig summa af 10,000 dollars, och därpå kan han lefva utan att svälta; ej heller behöfver han gå i någon goodtemplarorden, ty nog kan den summan räcka till ett glas vin också.

(Folkviljan i Malmö.)(5 Juni 1884.)

Så för f—n! Nu har då världen blifvit helt och hållet upp- och nedvänd. Kungligheten och därmed det absoluta vetet har måst gifva vika i Norge; och med Sverdrups utnämning till statsminister har folkviljan vunnit en betydlig seger. Smithen — om förlåtelse, han är ju också kung — har blifvit utsparkad, och danska kungens Estrup, som inom parentes sagdt, håller fast på ministertaburetten som en viss behornad potentat på en själ, som icke blifvit »frälst» af läsarprästerna eller »frälsningsarmén», har vid sista riksdagsmannavalet fått sig en bastant moralisk örfil af danska folket, så att om han icke »bitit hufvudet af skammen», hade han nu rest dit folket så länge önskat honom, nämligten »dit pepparn växer». Men den som icke öfvergifver taburetten, det är Estrup; han sitter fast — »men där ministern sitter för fast, där sitter kungen för löst», skref »Syd. Dag. S.» för i måndags, och det ärade organet är ju ett af »intelligensens» egna, så nog har det rätt. Tänk om Christian rullade af tronen em vacker dag! Ja, historien har många exempel därpå att framvisa.

Nej, tacka vill jag då vår Oskar, han ville hellre sitta »fast», han, hur surt det än smakade att bita i det sura äpplet. Men har det varit surt att bita i för hans majestät, så måste också den hyllning, som norrmännen framburo till honom den 29 juni bidragit något till att bringa hans lynne i jämnvigt igen. Jag har aldrig förstått hvarför folket skall gå bortoch hurra och buga sig för en monark, när han uppfyller sin pligt; och det är väl hvarje konungs pligt att låta folkets vilja vara sin högsta lag.

En del af tidningspressen i Sverige söker att tillintetgöra betydelsen af socialdemokraternas seger i Köpenhamn, genom att framkomma med lögnaktiga meddelanden; således skrifver »Dagens Nyheter» under rubriken »Ny seger för de liberale», att »nu har venstern med ens eröfrat 4 kretsar i Köpenhamn» — om förlåtelse, ärade kollega, men ni borde skämmas att så där med berådt mod vilseleda edra läsare! Enhvar, som känner förhållandena i Köpenhamn, vet att ni ljuger, ty därstädes består det starkaste oppositionpartiet af socialdemokraterna.

»Malmö handels och sjöfartstidning» gifver också socialdemokratien en så åsnespark, men allt hvad åsnor göra är ju dumt gjordt. Sjöfarten tager sig också grundligt vatten öfver hufvudet, den innehöll en »ledare» förra lördagen, hvari följande godbit om valen i Danmark förekommer:

Af hufvudstadens samtliga valkretsar förlorade högern hälften och samtidigt ett par af sina bästa män. De i stället valda folktingsmännen äro socialisterna: kandidat Trier, skräddare Holm och skomakare Hördum (de båda sistnämda äfven på denna sidan sundet kända folktalare) samt de liberale motståndarne till ministeren Estrup, assessor Nyholm och grossh. Hage. Men icke nog härmed: äfven i Jutlands hufvudstad Aarhus valdes en socialistisk kandidat, d:r Pingel, en af ministerens häftigaste motståndare och en synnerligen begåfvad man, som nog kommer att spela en framstående politisk roll. Samtliga de fyra socialisterna ingå i folktinget, icke som representanter för sin egen politiska riktning — hvilken ännu icke vunnit och kanske aldrig vinner bifall af personer, som tänka längre än näsan räcker. —

Hvad säga läsarne om en sådan kritik? Den socialistiske kandidaten erkännes först som en »synnerligen begåfvad man, som nog kommer att spela en framstående politisk roll», och så ett par rader längrened skrifver Sjöfartens

kritikus, att den politiska riktning, som socialisterna representera, »ännu icke vunnit och kanske aldrig vinner bifall af personer, som tänka längre än näsan räcker.» — Hade den ärade bladnegern tänkt längre än hans egen »näsa» räcker, så hade han aldrig skrifvit så dumt. — Arbetarne här i staden läsa denna rocambolotidning mycket, och det är minsann icke så förunderligt att en stor del af dem äro så andligt försoffade som de äro.

Nu är det feriernas tid. Börs- och bördsnoblessen ligger vid badorterna såväl inom- som utomlands, endast arbetaren har inga ferier. Alla, som kunna komma åstad, knipa ut; till och med »herdarne för Kristi hjord» så gifva de »fåren» fan och anmäla sig sjuka. Jag läste här om dagen i en tidning, att icke mindre än 11 präster, de flesta kyrkoherdar naturligtvis, hade fått tjänstledighet från 1 till 4 månader för »hälsovård». Jag vet ett ställe som är friskt; jag är säker på att om de hederliga »gudsmännen» kommo dit några månader, så skulle de snart blifva bra igen. Detta stället är nämligen — fängelset i Malmö, ty enligt förste stadsläkarens rapporter för hvarje vecka står som regel alltid på fängelserna friskt, så nog måste det vara ett sundt uppehållsställe; och i tillfälle af att kolera morbus skulle få i sinne att göra en tripp hit från Frankrike, så kanhända att stadens storgubbar gjorde bäst i att inlogera sig där, tills den rasat ut; de sluppo då att såsom sina stallbröder i Toulon rymma så långt bort, och för en stor del af dem vore det visst nog den bäst passande platsen. Och icke tror jag att någon blefve sorgsen, om de följde mitt råd!

(Folkviljan i Malmö.)

Från proletären till proletärerna.

(28 Juni 1884.)

Proletärer! Som största delen af denna tidnings läsare kanhända icke veta hvad ordet proletärer betyder, så vill jag först förklara det. En proletär, det är en, som hörer till den undertryckta och förarmade klassen, denna stora, trälande klass, som samhället så styfmoderligt behandlar; denna klass, hvars sak denna tidning oförskräckt talar. Det är just eder, som detta bref gäller. Han I tänkt efter rätt allvarligt huru eder ställning är? Han I rätt allvarligt tänkt efter huruledes I dagligen blifva hånade och förnärmade, ja till och med af dem, som kalla sig edra vänner och välgörare, huru de göra narr af eder, och det midt upp i edert ansikte? Eller hvad kallen I, för att nu taga ett af de många exemplen på dessa »arbetsvänner», folkhögskollärare O. Perssons yttrande för vid Ringsjömötet den 15 juni, då han berömde samhället för det myckna goda som gjordes för arbetarne, i det att det inrättades så många — sparbanker? Sägen mig, kära, är det icke att hålla den fattige för narr! Hvad nytta har proletären af sparbankerna, han, som ofta icke har bröd till sig och sin familj; han, som när aflöningsdagen kommer får vända och räkna, räkna och vända sin lilla usla aflöning af 10, 12 à 15 kr. i veckan, för att få den att räcka till till nästa aflöningsdag? Är det icke etthån, ja en oförskämdhet, när man så ändå salvelsefullt står och språkar en hop smörja om att arbetarne skola »spara» o. s. v.

Unga, arbetskraftiga män och kvinnor! Han I rätt tänkt efter hurudan eder ställning kommer att blifva, när en 20 à 30 års slit och släpande har böjt eder rygg, förslöat edert sinne och förlamat eder viljekraft, han I tänkt efter hur det då kommer att gå eder? Sparat något skolen I i 90 fall af 100 icke hafva kunnat, utan att I skola hafva afstått från den ringa bekvämlighet och njutning, I for eder usla lön någon gång skulle kunnat förskaffa eder. Jo, I skolen, när I blifven gamla, komma till att lida bitter nöd. Är eder hederskänsla stark, så skolen I icke gärna hänvända eder till den fattiges sista tillflykt — fattigvården, förrän det djupaste elände tvingar eder därtill, utan hellre låta kölden skaka edra gamla utslitna lemmar och låta hungerns kval rasa i edra inelfvor. Och när så nöden tvungit eder dertill — ja, så ären I utan rätt; man höjer föraktligt på skuldrorna, när man går förbi eder; I fån, när vederbörande för godt finna, möta till inkvisitoriska förhör; en gång om året eller två fån I möta en gros, för att mönstras af herrarne, kört sagdt, I ären rättslösa. Borgerliga rättigheter hafven I aldrig haft, men hafven I först fått offentlig hjälp, ja, så ären I också beröfvade de menskliga! Vederbörande taga icke så mycken hänsyn till eder som till en hund. De önska endast en ting, och det är att det så snart som möjligt blefve slut med eder, så att I sluppen att ligga samhället till last, detta samhälle som I, då helsa, ungdom och krafter bistodo eder, genom

edert arbete hafven riktat, och hvars enkla pligt det vore att draga en human omsorg om eder på eder ålderdom. Och när så I hafven slutit edra ögon, ja, hur går det eder då? — Hören och dömen! Jag läste i en tidning här om dagen att på Grubbens gärde, en fattiganstalt i Stockholm, läggas fattighjonen nakna i likkistan, och att det linne som de dött i sedan säljes. Reflexionerna göra sig självfva.Så behandlas samhällets styfbarn proletären; sträng tukt och knapp kost medan han är arbetsduglig, ännu strängare tukt och knappare kost sedan han är utsliten och nödgas anlita fattigvården, och så till sist naken mellan några ohyflade bräder i en undangömd vrå af kyrkogården — se där proletärens lott! — — —

Men, han I tänkt efter hvem det är, som gifver eder denna lott? Jo, det är dessa samhällets styrande, som nu, på grund af proletärens slöhet och liknöjdhet härska och dela, som icke allenast utsuga proletariatet och taga broderparten af arbetets frukter, utan äfven behandla eder upprörande på eder ålderdom. Därföre, proletärer, lären att känna, förakta och hata dessa parasiter! Liten på eder självfva och på den styrka som enighet och organisation gifver, och det skall icke dröja länge, förrän det hånade proletariatets rätt blifver beaktad. Veten att samhället är rikt nog att föda alla sina individer, så att ingen behöfver lida nöd. All nöd och allt elände skall upphöra i och med proletariatets uppvaknande och sammanslutning.

(Folkviljan i Malmö.)(5 november 1885.)

Det svensk-svenska Dagbladets skriblerer, herrarne Jäderin och lille Norén, hafva förmodligen tyckt, att norskätandet i längden blef dem något för enformigt, och därför slagit sig på att äta annat godt folk. Ja, ja, ombyte förnöjer. Sedan olyckshändelsen vid Grand Hotell, då Stockholmarne, för att få höra en småländsk torpardotter sjunga några visor, lupo »man ur huse» och i brådskan trampade ihjäl ett tjogtal personer samt mer eller mindre fördärfvade ett hundratal, sedan den olyckshändelsen hafva de bålde herrarne tagit fasta på polismästaren och »stockholmspöbeln». Med det sistnämda uttrycket förstår dessa »bildningens» representanter Stockholms murare och plåtslagare, hvilka de göra ansvarige för olyckan. Rätt så! Kunde man vänta annat från det hållet! Jag tror emellertid att om de två herrarne skulle kunna få magt med norrmännen och polismästaren — hvilket dock betviflas — skola de dock få murarne och plåtslagarne i vrångstrupen.

Föröfrigt påstår jag, att herrarne ljuga fräckt, då de kalla murarne och plåtslagarne för pöbel. Det bästa beviset för mitt påstående äro hrr Jäderin och Norén självfva, hvilka inte ännu fått ögonen igenmurade af murarne och huden full af stryk; af plåtslagarne.

Tänk, lille Norén, hvilken ömklig figur du skulle göra, ifall du blefve riktigt kringklappad af ett par bastanta plåtslagarnäfvar!Som sagdt bästa beviset på arbetarnes hyfsning och sätt är, att hrr Jäderin och Norén ännu äro i stånd att fortsätta med sitt skällande. När man lugnt fördrager slika otidigheter och inte ändå griper till hårdhandskarna — då hör man icke till »pöbeln», gode herrar; då kan man med skäl göra anspråk på att kallas human; ty är man det — och det icke på ytan utan på djupet. Figaro, den politiske renegaten, hvilken lika oförskämdt som »Svenska Dagbladet» insulterat arbetarne i anledning af olyckan, beder jag att också skrifva sig detta bakom örat.

Till hela öfverklassen har jag af dessa skribenters sätt att behandla arbetarne, ett allvarligt och ärligt menadt varningens ord. »Man kan spotta på en sten tills den blir våt», säger ordspråket, och man kan missbruka proletariatets tålamod till det tar slut. Betänkten, I höge, I mäktige och rike, att det proletariatet, som icke längre smyger i mörkret och ställer till små gatuslagsmål, det proletariatet, som börjar samla sig, starkt och enigt, för att högre och högre ropa på upplysning, frihet och rättvisa, detta proletariatet är snart myndigt och färdigt att göra anspråk på myndigskapets rättigheter! Och när detta sker, då I höge, mäktige och rike, då — då är timmen slagen för mången höghet, mången magt, mången rikedom.

***

Socialdemokraten, tyske riksdagsmannen von Vollmar, har varit här. Träarbetarnes fackföreningsstyrelse inbjöd honom att hålla föredrag.

Arbetareföreningen, som eljest är lika rädd för socialister, som gamla bondgummor för — fan, upplät sin lokal.

Folk i långa banor af alla stånd och åldrar strömmade till; de kommo för att se hur en »riktig» socialist såg ut. De hade nämligen endast sett en förut; han var skräddare, »obildad» och — halt. Han hade därför intet »socialt anseende», och utan detta duger man ej i våra dagar. Allt nog,stockholmarne kommo, sågo och hörde. Den som tog dem med storm det var Vollmar.

Väl sant, han var ej heller »bra till bens», men man talar ju ej med benen; mannen dugde, det var hufvudsaken. Nu skall ni också veta, att han var adelsman, »bildad» — och svärson till egaren af Kramfors sågverk — baggbölar-grosshandlare Kjellberg — tänk, en bildad socialist! — och våra spetsborgare och spettsborgarinnor, hvilka tills dato trott socialisterna vara några riktigt farliga karlar med riktig kältringa-fysionomi, fingo i stället se en man med ädel panna, ur hvars, ögon, öfvertygelsens heliga eld lyste. Det tog stockholmarne med storm, ja själfva d:r Anton Nyström blef »tagen». Vollmar tyckte Nyström om, ty »personligheten spelar en stor roll i politiken» säger d:r (karaktären med, hr d:r, karaktären med, glöm icke det!) Ja, själfva Sven Linge, han som vid Lill-Jans för två år sedan sade, att alla socialistiska agitatorer (Lassalle inberäknad, med hvilken han påstod sig ofta hafva umgåtts, något som jag, inom parentes sagdt, tror är — lögn), vore folk, som endast ville lefva på de fattige arbetarne, skyndade sig bort för att trycka den tyske socialdemokratens hand.

Det var intressant att iakttaga Sven Linges ansigte vid handtryckningen; »det sken som solen i Karlstad».

Gudarna vete huru det skulle gå, om en tysk socialdemokrat komme hit och hölle föredrag en gång i månaden. Då tror jag att Stockholm snart blefve socialistiskt. Men för våra spetsborgares och perukstockars samt deras ärade nervösa damers skull, hoppas jag att den efter deras mening stora olyckan ej kommer att ske.

***

Vår »dyre» kung hade häromdagen besök af en deputation från Norrköping, Sveriges »Manchester».Det behagade högstdensamme att visa sig så intresserad för arbetarne därstädes, att han frågade huru arbetarne »uppförde» sig. Ta mig tusan tror jag det inte hade varit mera förnuftigt, om kungen i stället tagit reda på, huru fabrikörerna uppföra sig. Snygga saker hade han då fått reda på, så vida deputationen velat tala om dem. Under alla omständigheter hade det, när han ville ha reda på huru arbetarne i Norrköping uppföra sig, äfven varit hans pligt att taga reda på, huru de i ekonomiskt afseende hafva det. Men kungen med sina cirka 5,000 kr. pr dag och fria bostäder tänker naturligtvis icke på »magfrågan» eller huru några stackars fabriksarbetare med 6 till 10 kr. i veckan skola kunna klara sig. För den summa, som majestätet af »guds nåde» och — folkets enfald har pr idag, få de arbeta, nej slafva för i 10 år. — Tviflar ni ännu på att världen är »upp- och nedvänd»?

Munkbrofruarnas lif- och husorgan »Fäderneslandet» kallar socialismen en »barnsjukdom», hvilka alla länder måste genomgå. Så nu veta ni, att socialismlen också nödvändigt måste komma hit. Men hvarför i all världen spjernar »Fäderneslandet» så mycket emot socialismen, då vi efter dess mening nödvändigt måste genomgå den? Jag är nästan hågad att antaga, att »Fäderneslandet» icke självt tror på sitt påstående, därpå är dess ifver att bekämpa socialismen ett godt bevis.

Det bästa är, att socialismen, denna sköna lära, som visar de undertryckta huru de kunna frigöra sig från träldomsoket, vinner allt flere och flere anhängare dag för dag. Som en lavin bortsopar den alla hinder ur sin väg och tvingar själf den mest liknöjde och tanklöse till besinning, den lärer dem inse att världen är »upp- och nedvänd», samt att arbetarne, förenade till ett under socialdemokraternas röda fana, äro de som måste vända den rätt.

(Socialdemokraten.)(20 november 1885.)

Baggbölarne roa sig. Enligt notiser i tidningarne — de fina förstås — afreste den 11 dennes baron Oskar Dickson, åtföljd af grosshandlaren James Dickson och konsulerna Wilh. Röhss, Carl Meyer och Kjellberg med en särskild hyrd ångbåt) till Visingsö för att jaga fasaner. Fasaner är en mycket omtyckt rätt af arbetareutsugare, därför har också hr Oskar Dickson anlagt ett fasaneri åt sig på Visingsö. Af notiser, som för ett år tillbaka voro synliga i åtskilliga tidningar kan man sluta, att herr Dickson fodrar sina fasaner betydligt bättre än t. ex. sina sågverksarbetare i Norrland. Han ger nämligen sina fasaner i daglig spis den utsöktaste mat, bestående af ägg,

mjöl och risgryn, hvilket allt omsorgsfullt kokas, för att köttet må bli så mört som möjligt, ty när man är baron och har stora skogar, som man äter upp i fina middagar, så har man icke tillräckligt god matsmältning för att våga sig på vanligt segt kött af svenska nötkreatur, »stillade» med frostskadad säd och skämd potatis, utan man måste införskrifva och göda utländska djur med lösare kött. Och nog blifva dessa fasaner gödda alltid, det må gå hur det vill med dagspenningen för de underlydande arbetarne! Tänk om samhället åtminstone kom så långt i sitt utskrikna framåtskridande, att arbetarne kunde betraktas som goda afvelsdjur, hvilkas kött dugde att äta och var läckert och mört. Då skulle de kanske i likhet med Dicksons fasaner bli födda med ägg, mjöl och risgryn i stället för silloch potatis och svagdricka. Men nu resonerar man som så: ju fetare de bli, desto mindre arbeta de, låtom oss därför hålla dem vid magert hull. Och den grundsatsen äro de trogna. En öfverklassfasan lefver ett paradiskt lif i förhållande till en underklassarbetare.

Den 13 kommo de väldiga jagarne tillbaka från den intressanta jagten med icke mindre än 250 skjutna fasaner. Nu kan man fråga sig: hvarför bege sig dessa herrar ut på jagt i stället för att sitta vid sina pulpeter och kassaskåp? Är det behof efter nöje? Kan det vara så förbaskadt roligt att skjuta mer faner, som till på köpet äro tama? Åhnej, men se jagten på tama djur är för närvarande en kunglig sport i vårt land. Oskar Bernadotte har nyss jagat svanar, och då ville Oskar Dickson så gärna jaga fasaner. Och då den kunglige gynnaren hade en utländsk prins i sällskap, tog den gynnade undersåten så många fler grosshandlare och konsuler med sig. Och nog var den utländske prinsen mycket fet, men nog är en göteborgsgrosshandlare fetare!

Ja, nog vet man att storborgarne och deras söner inte knussla när det gäller den kära magen. I Dag. Nyh. berättas, att »Ungherrarnes klubb» i London nyligen höll på att få kolik af skrämsel, då deras öfverkock, Fred. Linton ville gifta sig och därför inte längre kunde laga deras mat. Man fick honom emellertid att stanna på följande villkor: 1. Får han hyresfritt en ny elegant möblerad våning jämte silfverservis. 2. Får hans hustru för sin del ett årligt underhåll af 9,000 kr. och hvarje barn som födes honom 1,800 kr. årligen. 3. Är han befriad från all tjänstgöring efter kl. 12 på natten.

Tänkom då vid sidan af detta fräcka slöseri på Englands millioner arbetare, som t. o. m. lär ha det sämre än våra! Huru länge skola väl arbetarne låta sig nöja med detta upp- och nedvända tillstånd, detta hån mot förnuft och mänsklighet ?

***

Nytt! Våra militärer ha också berörts af tidsandan, ehuru de missuppfattat den. De skola hålla möte som alla andra. På detta märkligt möte, som är utsatt att hållas från den 3 till den 6 dec., skall man icke, som man kunde förmoda, dryfta frågan om bästa och snabbaste sättet att slå ihjäl sina medmänniskor, utan — tänk! — man har valt ämnet: »En kristens vapenrustning» och för dem som på förhand vilja sätta sig in i frågan, hänvisat till Efeserbrefvet kap. 6, vers 10—20.

Fromma undersåtar under en from drottning; så fort jag kom öfver en bibel, slog jag naturligtvis genast upp det anförda stället och fann till min förvåning, att våra unga löjtnanter antingen på sista tiden måtte ha blifvit revolutionära mot den bestående ordningen, alldeles som socialdemokraterna, enligt d:r Nyström, eller också äro de oförsvarligt naiva och inskränkta, ty Paulus skrifver i 12:te versen af 6:te kapitlet i sitt bref till Efeserna: »ty vi hafva icke strid emot kött och blod, utan emot furstar och väldiga, nämligen mot världens herrar, de som regera i denna världens mörker».

Man kan vara lugn för att det icke är så illa menadt. Kristendomen står nu en gång för alla i tjänst hos öfverklassen, och när Kristus eller Paulus bjuda upp till kamp mot tyranniet och skenheligheten, fins det alltid någon väl aflönad teologie professor, som med grekiska källskrifter och lärdt bedrägeri bevisar, att detta icke skall tolkas efter bokstafven utan rakt tvärt emot densamma. På detta sätt har det lyckats, att af en ursprunglig folkrörelse, som utgått från en fattig timmermansson, göra en usel tjänarinna åt öfverklassen. Hvad skulle väl han, som kallade världens furstar »huggormsafföda», säga, om han nu finge se den upp- och nedvända världen?

(Socialdemokraten.)(4 December 1885.)

Studenterna i Upsala ha roat sig igen d. v. s. de, som haft råd därtill. 10,000 kr. ha gått i »brasken» under de tre dagar festligheterna varat (utom hvad de festande gjort öfver med ur sina »egna» kassor). Hvad rör det oss, hör jag er, proletärer, utropa, om dessa storborgaresöner lefva aldrig så vildt! Låt dem äta och supa tills de ligga där! Låt dem lefva så liderligt de behaga, ju förr bli de utlefvade och försvinna ur samhället — dessa snyltdjur på samhällskroppen, som vi likväl sedermera under en eller annan form bli slafvar under så vida icke proletariatet snart vaknar upp till själfmedvetande och gör processen kort med hela ynglet! Jo det rör oss mycket. Hvad gör väl större delen af dessa för nytta? De äro »bildningens och vetandets representanter», de »rikta mänskligheten med sina kunskaper och gifva henne resultatet af sina forskningar», säger man. Ja, man säger så, men sanningen är, att det stora flertalet icke besitter någon verklig bildning alls, och aldrig eftersträfvar det under hela sin långa dyrbara Upsalatid. Deras fäder och förfäder ha frånröfvat proletariatet lönen för dess arbete, och en del af detta rof lefva sönerna upp i universitetstaden i sus och dus och liderlighet, utom det att staten, samhället i sin helhet (det produktiva arbetet) får betala de dryga utgifterna till deras »bildning och vetande, och hvilket de sedan begagna för att »vetenskapligt» bevisa, att samhällets gamla »eviga» grundvalar aldrig börarubbas. Nej, så länge det är beroende af, att människan är född i ekonomiskt öfverflöd, om hon skall kunna tillegna sig den vetenskapliga forskningens resultat, så länge det därvid icke är de medfödda anlagen, utan endast de medfödda penningarne som få göra sig gällande, så länge är det endast en stor humbug med vår universitetsbildning. Hvar finner man i regeln en mera uppblåst dumhet än i universitetsstäderna bland dessa storborgaresöner, hvaraf en ganska stor del äro andliga undermålare? De skulle totalt svälta ihjäl i ett verkligt demokratiskt samhälle, ty där skulle icke finnas plats för parasiter.

Men låt mig nu komma tillbaka till mitt ämne: invigningen af Östgöta nationshus. Östgötarnes kurator tog allt munnen bra full, när han i sitt tal yttrade, att »Sveriges studenter i sedligt afseende stodo öfver alla andra länders». När jag läste referatet öfver det talet, tänkte jag för mig själf: nej, hur han ljuger, Sveriges studenter sedliga!

Kan ni hålla er för skratt gott folk?

Jag undrar just om icke herrar studenter smått skämdes öfver detta oförtjänta beröm.

Kungen var äfven bland sina kära östgötar. Han talar nu som en verklig Cicero, när han bara vill. Denna gång beklagade han sig för de faror, som hota studentkåren från den moderna världsåskådningen och önskade i rörande ordalag, att många måtte framträda ur studentkretsarne till stöd för en framtid, som han med bön åkallade försynen om och med förtröstan motsåg. Att kungen därmed menade kungadömets fortfarande bestånd och död och fördärf åt alla radikala demokrater i allmänhet och socialdemokraterna i synnerhet — därom är jag säker (således ingen »framtid», utan ett fortfarande af den nuvarande forntiden). Jag kunde nog ha lust att göra några reflexioner öfver kungens tal, men då han är »oansvarig» och därigenom hans gerningar fredade för all kritik, så lemnar jag det åt sitt eget värde, ty personer som äro »oansvariga» (enligt språkbruketotillräkneliga) vill jag ha så litet att göra med som möjligt.

Jag vill i stället sysselsätta med ett annat inför »Guds domstol» till ansvar kalladt majestät, nämligen den nyligen aflidne mahdin. Ja, efter prästernas läror skall man ju efter döden svara för sina handlingar. Huruvida det gäller äfven för de »smorda» vet jag icke säkert, men nog tänker jag de gärna ville undandraga sig det ansvaret liksom alla andra om de kunde. Enligt nu ingångna meddelanden från Kairo berättas att den döde — och således numera ansvarige mahdin efterlämnar 150 enkor, hvaraf 46 äro i hafvande tillstånd och 100 lefvande barn. Det var mig en baddare, 46 enkor i hafvande tillstånd! Jo, jo, men, de ha råd att ha barn dessa slags herrar, ty folket föder dem och det till på köpet utan knussel. Ja, när det gäller att njuta af lifvet under en eller annan form antingen vid fyllda pokaler eller i hänförande sköna kvinnors armar, då äro nog dessa jordiska härskare med »guds nåde» och folkets enfald tappra karlar, men annars visa de sig som stora kujoner. Därpå lämnar oss den lille serbiske kung Milan ett eklatant bevis. Han för ju krig i denna stund och har för den orsaken beställt sig en pansarskjorta som kostar 6,000 francs. Han var så rädd om sitt skinn, att han icke vågade bege sig till krigsskådeplatsen förr än han fick denna färdig, men antagligen skall han nog ändå akta sig för att komma inom skotthåll.

Undrar om hans pansarskjorta kan skydda honom mot dynamit? Ja, låt dessa samhällsstöttor vara så försiktiga de kunna: om de än tar på sig aldrig så många pansarskjortor, tror jag icke det skall dröja så särdeles länge, förr än de få respass, ty »smaken vexlar och systemer ramla» såsom det hette i en af de sånger, som afsjungos i Upsala under festandet, och detta måste i sanning gälla om detta gamla, uppruttna statssystem, som dagligen kräfver tusentals offer. Och att socialdemokratien blir det nya system,som får äran gifva det dödsstöten för att på dess spillror bygga upp ett nytt på rättvisa hvilande samhälle, ett samhälle, där arbetet och arbetarne intaga hedersplatsen — det tror eder

(Socialdemokraten.)(8 Januari 1886.)

Hvem har icke hört talas om Vernamo, och finnes månne någon gammal smålänning som icke har varit till Vernamo marknad och antingen fått eller gifvit stryk. Dess rykte har varit lika så dåligt som — »Sveriges tidning»Utgifven af f. d. prosten Ahlin., men tiderna förändras. Sedan Vernamo blef af med sina marknader, ett tillhåll för kältringar och pack, blef platsen lika så hygglig som »Sveriges nya tidning» sedan »vattumannen» vardt dess »redaktionssekreterare»Nu aflidne J. B. Vestenius.. Icke annat än hyggligt folk får nu finnas i Vernamo. Således annonserar en Noak Krysén därstädes i »Fäderneslandet» efter 4 möbelsnickare, men ingen antages utan att han insänder sitt — fotografi. Hm! — — —

I Vernamo fordrar man alltså att möbelsnickarne skola se bra ut. Apropos annonser i »Fäderneslandet» så är det icke fritt utan att den ärade kollegan håller censur öfver desamma och hufvudredaktören d:r Ödman är censor. Således vågar man icke å »Fäderneslandets» annonskontor emottaga »Socialdemokratens» prenumerationsanmälan förr än redaktörn-censorn genomsett den.

***

Tiderna äro icke allenast dåliga, utan till på köpet ogudliga. Hvarje söndag kan man i vårakyrkor få höra prästerna uppstämma sin klagosång öfver de väldiga rörelser som föregå i vår tid och utgå på att störta Gud. Jag är nu icke rädd för att icke gud nog reder sig, så att våra präster mycket väl kunna ta det lugnt och torka bort de med konst framkallade krokodiltårarna från sina feta kinder. Under alla omständigheter kunna de glädja sig öfver, att det icke kommer att gå deras gudar som det häromdagen gick en del kinesiska och indiska gudar i Filadelfia, hvilka bortauktionerades, ty enligt en notis i en tidning hölls häromdagen i Filadelfia auktion på en mängd kinesiska och indiska gudar, som dock ej betalades särdeles högt.

Så inbringade en gud som var tillverkad af godt material och hade en höjd af 6 fot och 5 tum, endast 27 dollars. En kinesisk djäfvul af trä med en ring i näsan bortslumpades för lumpna 8 dollars. På en mumie, en gammal egyptisk jungfru, som dog samtidigt med israeliternas utvandring ur Egypten, gafs intet bud emedan Filadelfia redan förut är öfverfull af gamla jungfrur.

Bara 27 dollars för en gud och 8 dollars för en djäfvul, och intet bud på en gammal jungfru! Så ogudlige de Filadelfiorna äro! Men jag är säker på att så vill det icke gå våra prästers gud, ej heller djäfvul, af den simpla orsaken, att de äro — osynliga.

Så att, om de skulle fundera på att sälja dem skulle de icke få något bud alls, precis som det gick med den gamla egyptiska jungfrun.

***

Friherrinnan Lejonhufvud, född Stackelberg, har tagit »Blåa Bandet». Det börjar bli modernt att vara blåbandsriddare och det är rysligt praktiskt. Jag spekulerar själf smått på att ta bandet och jag skall berätta hvarför. Häromdagen träffade jag en litteratör på ett schweizeri. Jag hade träffat honom enåtta dagar förut, och då var han blåbandsriddare. Två glas glögg rekvirerades till min häpnad, ty jag visste, att 8 dagar förut var han blåbandist. Har ni lagt af blå bandet? frågade jag och fick det svar, att när han hade pängar, lade han alltid af det blå bandet, men — tillade han — när jag inga har, sätter jag det på mig, här är det! sade han och drog upp stumpen. Tusan så praktiskt! tänkte jag, och nu förstod jag hvarför en hel del af våra litteratörer äro blåbandister. De ha inga pängar! Också är det bäst att vara blåbandist, det kostar bara 2 öre för en 3-tums lång bandit, — alltså

är det inte omöjligt utan att jag också anlägger blå bandet, men anlägger jag det, så ska ni veta, att orsaken är den, att jag har inga mynt.

***

Fredaglen den 15 jan. så kommer »farbröderna», de s. k. »folkrepresentanterna hit och jag gläder mig däröfver, ty då tror jag icke att det kommer att fattas stoff till »Från den upp- och nedvända världen». Farväl till dess, då får ni höra mera.

(Socialdemokraten.)

Öppet bref

i anledning af diskussionen i riksdagen om mötet i Musikaliska Akademien, där Östanå-patronen Boström tillropade statsminster Themptander: »Säg mig med hvem du umgås och jag skall säga dig hvem du är.»

Tungt för bröstet har det fallit en stor del af tidningspressen och våra riksdagsmän, att jag infann mig på det offentliga möte, som föreningen mot lifsmedelstullar för kort tid tillbaka höll å musikaliska akademien, och åtskilliga tidningar såsom Vårt Land, Nya Dagligt Allehanda och Svenska Dagbladet ha framställt det såsom jag skulle af nämnda förening varit engagerad att därstädes uppträda. Då jag aldrig hållit hemligt, att jag lika litet tror på det politiska system nämnda förening representerar, som på protektionisterna (jag betraktar bägge partierna såsom en enda reaktionär massa) så framgår det löjliga i detta de reaktionära tidningarnes påstående för enhvar, som förstår att sundt reflektera.

Då icke desto mindre bevillningsutskottets ordförande, godsägare Boström, (som nog icke lärt detta) under debatten i andra kammaren om rågtullarne sökt göra ett stort nummer af nämnda tidningars påstående och tillika förundrat sig öfver hvad jag »hade på mötet att göra», och att det »tilläts mig att där uppträda» skall jag tillåta mig att göra denne dumdryge patron, som väger människovärdet eftermarkegångstaxan, uppmärksam på att jag verkligen tviflar på hr Wieselgrens yttrande, att hr Boström erhållit en god uppfostran. Hade han det skulle han nog icke uppträtt så dumdrygt, för att icke säga cyniskt. Enligt denne herres mening skulle inga andra hafva rätt att yttra sig på offentliga möten, arrangerade af öfverklassen, än sådana som »väga» något, och framför allt inga socialister. Endast okunninghet, uppblåsthet eller oförskämdhet kan framkomma med en dylik fordran och hr Boström har därvid lämnat ett eklatant bevis på, att trots hans ärfda guld icke så litet i hans uppfostran ännu fattas.

Hr Wieselgrens påstående att om jag hade fått den uppfostran, som gifvits honom eller Boström, så hade jag hållit mig från nämnda möte, ty, då hade jag vetat att där fanns ingen marknad för mig, kan jag icke underlåta att med ett par ord besvara. För det första betackar jag mig för en sådan ensidig uppfostran som det af diskussionen i andra kammaren om denna sak framgår att dessa herrar erhållit. För det andra är hr Wieselgrens tal om »marknad» betecknande och kan väl finna tillämpning på vår riksdag, där det som bekant köpslås om personliga intressen, hvilket däremot icke sker på offentliga möten, som dess bättre ännu icke blifvit så korrumperade. Till slut vill jag upplysa om att jag antagligen till dessa m. fl. herrars stora förargelse, såvida min tid tillåter, kommer att infinna mig på alla sådana offentliga möten, där frågor om vårt folks och lands väl komma att diskuteras.

Stockholm den 3 mars 1887.

Aug. Palm.(23 april 1887.)

Vi få snart stor-främmande. Enligt notiser synliga i åtskilliga tidningar skall hans majestät kung Kalakauas gemål drottning Kapuolani, åtföljd af ett musik-kapell, resa till de europeiska hofven och gifva offentliga föreställningar. Att också vårt svenska hof då får äran af ett besök antager jag för gifvet, och att den höga gästen får ett värdigt emottagande med ty åtföljande ståtligt intåg, är ju naturligt. Antagligen kommer landets fader själf i egen hög person att afhämta den kungliga gästen samt vid hennes sida i öppen vagn genom staden ledsaga henne till kungaborgen, och att en skådelysten, talrik publik kommer att infinna sig, därpå kän man vara säker, ty

hvem önskar icke att få se gemålen till det beryktade havaiska majestätet, hvilken supit upp hela statskassan och nu ser sig nödsakad att sända sin höga gemål till kusinerna vid de europeiska hofven för att mot en passande entré gifva offentliga konserter och därigienom skaffa mynt i den tomma statskassan. Nekas kan inte, att det försupna havaiska, majestätets idé, som antagligen är utkläckt i ett »saligt tillstånd, är klassisk. Nog kommer den att visa sig så inbringande, att hans majestät icke behöfver inskränka sitt festande med därtill hörande pokulerande.

Apropos festande, så ser det ut som om protektionisterna söka slå bort sorgen öfver nederlaget med dylikt. Sålunda hade meningsfränder till A. Rundbäck härom aftonen inbjudit den fallnerepresentanten för Vexiö—Oskarshamn till en kollation, där det naturligtvis hvarken sparades på tal eller skålar. Att innehållet af de tömda bägarne blifvit tillverkadt i Sverige betviflar jag på det högsta, trots dessa tullmänniskors skrik: »köp endast svenska varor». Men dessa fosterlandsräddare äro just icke kända att vara konsekventa af sig.

En hel del galimatias under namn af tal serverades de snopna tullvännerna. Sålunda beklagade sig en doktor Forsberg öfver att riksdagsmannavalet i Vexiö ej fått blifva ett uttryck för hvad det »politiskt myndiga folket tänker».

Att doktorn med »politiskt myndiga» menar stall-luktande junkrar, bonddryga patroner, mammons-dyrkande »kristliga präster samt personer med spetsborgerliga tänkesätt, sådana som hr doktorn enligt hvad som framgår af hans tal hyser, kan ju en hvar förstå. Nå väl, kan det grundligt slukade tull-otyget dränka sin stora sorg i mat- och dryckesgillen med ty åtföljande glåpord, så inte mig emot!

På det sättet slippa vi kanhända lindrigast undan landsplågan med detsamma.

Vårt allra kristligaste och svartaste organ »Vårt Land» innehöll härom dagen ett längre bref från Liss Olof Larssons valkrets, hvari beskrifvaren framhåller den »underliga ödets skickelse», som gjorde det möjligt för Liss att bli vald — hm! Ja, när man som Liss har fan... om förlåtelse kommunalordföranden till svåger, är det ingen konst att komma i riksdagen, men huruvida han icke blir utföst igen, se det blir nu en annan sak.

Ingen har ändå genom »ödets skickelse» haft sådan tur som Tufve Tufveson i Luhr, ty han blef vald in i riksdagen med 1, säger en röst. Öfver 500 röster afgifna på kretsens förra riksdagsman O. B. Olsson blefvo nämligen kasserade, emedan han icke fans upptagen i röstlängden, och öfver 200 röster afgifna på en tullvän blefvo kasserade för det han icke betalat sin skatt, och så blef Tufve Tufveson lurad in som representant för Luhrs medborgare.Tänk om den lurifaxen själf röstat in sig! Ja, är det inte en gudomlig val-lag vi ha haft? Det är sant, vi ha ingen sådan bagatell som val-lag, det det ha våra farbröder inte haft tid att tänka på för de stora frågorna — grundskatteafskrifning för bonden, ökad värneplikt för arbetaren och skatt på brödet, hvilken värst skulle kotorna att svida för den fattige, men fortfar utvandringen som den har begynt (med en 2 à 3,000 personer pr vecka) behöfva vi heller, ingen sådan bagatell som val-lag och Tufve Tufveson i Luhr blir nog då inte ensam om att klifva in i riksdagen på en röst.

(Socialdemokraten.)

*

(4 juni 1887.)

När man kan »luhra» sig in i riksdagen på en röst, när fyra professorer trakassera en stackars skräddare, när man icke skäms för att begära millioner till kungl. majestäts nådiga hästar samtidigt med att hundra tusentals af hans nådiga undersåtar knappast hafva bröd och till på köpet nödgas bo i eländiga kyffen, när Dag. Nyheter går framåt med »Baklänges-artiklar» och slutligen, när öfverståthållare-ämbetet för polisärenden visade sig så uppmärksamt mot Aug. Palm att de sände honom ett par tjogtals poliser såsom sällskap på hans morgonpromenad pingstdagen, — kan då, frågar jag, någon behöfva att tvifla på att världen är »upp- och nedvänd». Jag tror det knappast.

Apropos morgonpromenadenBeskrifven i mina »memoarer», sidorna 247—250. kan jag rätt undra på hvad öfverståthållare-ämbetet för polisärenden tänkte, då det såg sig öfverlistadt. Helt säkert trodde man att

socialisterna fått en lång näsa sedan lilla socialistlagen trädt i kraft och nu såg man sig själf ståta med en sådan och det till stor trefnad för publiken, Jo, jo men, så går det när man trakasserar hyggliga socialister! Om dessa också icke äro så fulla af hin som öfverståthållare-ämbetet för polisärenden, så äro de åtminstone mera klyftiga.

För öfrigt var det en treflig och angenäm promenad. Palmen och hans sällskap sågo på poliserna och poliserna på socialisterna och begge parternahade svårt att hålla sig allvarsamma, så komisk var situationen.

Men kunde icke vederbörande och socialisterna komma öfverens om att ingå en för begge parterna hedrande förlikning? Hvarför skola vi bråka med hvarandra? Vederbörande vinna minst därpå, ty detta trakasseri från deras sida förer själfva öfverståthållare-ämbetets för polisärendens tjänsteandar — poliskonstaplarne — öfver till socialisterna. Se här ett exempel. Poliskonstaplarne firade pingstaftonen sin högtidsdag; om natten vid 3-tiden, då de kommo hem, hade flera af dem fått order att kl. half 8 infinna sig och göra Palm sällskap på hans morgonpromenad.

När man varit på fest och först kommer hem kl. 3 på natten smakar det just inte att gå morgonpromenad om det också är med socialister, hvarför de utkommenderade blefvo topp tunnor rasande — icke på socialisterna naturligtvis, utan på höga vederbörande.

»Hvad tusan skall det tjena till» yttrade en sålunda utbeordad polis förargad, »att vi alltid skola kommenderas ut och valla socialisterna. Det fins ju inga som uppföra sig så ordentligt som de. Jag har varit utkommenderad till flera af deras möten och fester, men sådan mönstergill ordning som där rådt har jag aldrig sett på så talrika folksamlingar som deras.» Jaha, så sade denne polis och flera äro nog de, som hysa samma åsigter. Kanhända, när allt kommer omkring, att vi icke ha så litet försänkningar inom kåren. I så fall bli allt vederbörandes näsor ännu längre än de voro pingstdagsmorgonen. Och huru komma icke de ännu kvarsittande hårtestarne att resa sig på storborgarhufvudena vid underrättelsen om att polisen, den bestående oordningens representanter, hålla på att bli socialister. Hu, då! Då tycka de visst, de som vi, att världen är »upp- och nedvänd».

Uppsala arbetareförening har i dagarne slagit vantarna i bordet, ett betecknande tidens tecken. Dessa öfverlefvade arbetareföreningar till namnet, som icke förstått eller velat följa medtidsutvecklingen äro snart saga blott, om de också ännu en kort tid ega bestånd så föra de dock öfverallt en tynande tillvaro och då de alla ställa sig fientliga mot den internationella arbetarerörelsen behöfver man icke vara profet då man förutsäger, att de snart nog hafva gifvit upp staten, liksom vårt bourgeoisisamhälle, hvars legodrängar de visat sig vara; så profeterar åtminstone jag.

(Socialdemokraten.)

*

(17 mars 1888.)

Japan är ett härligt land, hvars nya tryckfrihetsförordning i synnerhet måste tilltala alla reaktionära perukstockar. Gudarne vete om icke vår afdankade justitieminister Vult von Styern där hämtat idéerna till de af honom framlagda och af vår bondriksdag antagna förändringar till inskränkning af yttrandefriheten här i landet. Den bestämmer nämligen, att ingen får skrifva om några rådande missförhållanden, äfven om de äro erkändt dåliga. Häraf ser man att Japans justitieminister är en hel karl, som icke blinkar för att taga steget fullt ut på en gång. Mot honom är själfva kung Bergström, krögarpojken från Helsingborg, en kruka, ty han vågar sig endast på socialisterna och deras tidningsskrifvare, hvilka han försöker så godt han förmår med tryckfrihetsförordning och ändrade straffparagrafer att »slå till». Sant nog, han vill icke själf synas utan sänder sina bulvaner stackars enfaldige Lovén och Stockholms poliskonstaplar att utföra det »gröfre arbetet». De sistnämda i synnerhet, som i 20 à 30 graders kyla fått traska stadens gator rundt och lägga vantarna på de å tidningsförsäljningsställen och cigarrbodar ännu icke sålda Social-Demokraterna äro ändå mest att beklaga. Att de utslunga många kötteder mot det nya systemets drabanter därpå kan man vara säker, och mig skulle det icke förundra om hela kåren innan långt opponerar sig mot att göra tjänst som kvarstadsannektörer åt hänge Bergström och hans bulvan.Tänk om poliskonstaplarne vid ett sådant tillfälle strajkade. Då skulle visst fader Bergström hänga läpp ännu värre än

annars. Ja, ja, man skall icke vara för säker; solidaritetskänslan mellan proletärerna utbredes mera dag för dag, poliskonstaplarna höra också till folket och hafva gemensamma intressen med arbetarne, och den dag de lära förstå detta tillfyllest bör det icke förundra någon om apparaten nekar att göra tjänst.

Apropås sträjker, så meddelas i tidningarna att prästerna i Buenos Ayres gjort sträjk; orsaken är den vanliga vid sådana tillfällen; de påstå att de få för litet betalt för sina messor och nu neka de att lotsa själar till Vår Herre om de icke få mera betalt.

Våra präster, de göra minsann ingen sträjk, men därtill ha de då heller ingen orsak! Det synes allt för väl på deras trinda magar och skinande anleten, och litet kommer det nog att dröja än innan vi här i Sverige kunna draga in på staten för dessa välnärda herrar. Åtminstone dröjer det nog så länge som dumdryga godsägare och tjocktrefvade hemmansägare spela första fiolen i riksdagen, men om icke alla märken slår fel är dock deras tid snart förbi tack vare det pågående politiska väckelsearbetet, som socialismen begynt med på allvar och som är på väg att bana sig väg till den nu rättslösa massorna af vårt folk.

På tal om riksdagen, hvad tycks om folkrepresentanten, läraren och protektionisten Odell i Skånerud, som under diskussionen i andra kammaren om anslag till slöjd för flickorna i våra skolor yttrade att »kvinnan hörde hemma i ladugården»! Snyggt i sanning, men hvad kan man också vänta af en oxe annat än ett böl!

(Socialdemokraten.)

*

(7 juli 1888.)

Att man i dessa bedröfliga tider, då den största elefant bland justitieministrar söker i medeltidsmässig religionsförföljelsepolitik skapa sig ett namn i historien — sådant det nu blir! — kan tappa bort både humöret och sitt lugna sinne är mindre att undra på. Men ju vildare han lefver och regerar, gunstig herrn, desto flera bli de, som icke blott tappa bort tron på den gamla judeguden utan äfven på det nya systemets välsignelser. Ja till sist kan ställningen bli sådan att diverse »ledande» politiker riskera att — tappa hufvudet!

Men Steyerns väldige efterträdare, vår gudabeskyddare Bergström, han tappar icke modet utan fortfar att elegant som en söndagsryttare galoppera omkring på den stora hädelse- och smädelse-ridbanan, som lagades i ordning för hans öfningar i den högre kvarstads-spärridten af den »folkliga» och »liberala» föregående regeringen. Ännu har han haft lyckan med sig, men lyckan är en flyktig tärna, hr Bergström, minst lika opålitlig som de där damerna, om hvilka ni inte på villkor ville språka med hr Waldenström i riksda'n, ni minns! Så bäst det är kan det slå slint med något åtal, och ni och er skyddsling få stå där med skammen.

Apropos hädelse, hvad tänker den fromme biskop Scheele på! Han har funnit lämpligt att tala om för pensionsflickorna i Visby att han höll mycket strängt på kvinnan, men egentligen ville han prisa hennedärför att — Kristus lät sig födas af en kvinna och icke af en man! Men bäste hr biskop med spikarna! Oafsedt det hädiska i att sätta i fråga att gud skulle bryta mot sina egna en gång »skapade» naturlagar genom ett sådant upp- och nedvändande af alla naturliga förhållanden, så betänk: hvad skulle ett annat arrangemang ha inneburit? Där vore visst skäl att erinra om Strindbergs ord om tillbedjare af Kristus om »bruden», att — — — kärleken syns något grekisk, när bruden är vorden till man.

Och sådana där saker kosta ända till 2 års straffarbete, i våra sedliga tider. Fråga »baron» Mecklenburg, fromme biskop!

Tänk nu om kvarstadskungen får tag i Scheeles yttrande och af gammal vana »slår till». Det blefve allt en process för gudar, en biskop anklagad för grof hädelse!

Hela den civiliserade världen skulle åter fästa sina blickar på oss!

Nåja det har ju funnits tider då själfva påfven stått anklagad för kätteri och gudsförsmädelse. Så hände t. ex. påfven Bonifacius den åttonde. Under den rättegång, som var väckt mot honom, intygades att han yttrat, att

trenighetsläran var en lögn och en ren dumhet, att det var lögn att Maria var en jungfru, ty då kunde hon icke vara moder, att det icke var sant att hostian förvandlades till Kristi kropp, — det är ej annat än klister, sa påfven, och han borde känna till det, — att Kristus ej var guds son, utan ett förslaget hufvud och en stor hycklare. Ja, hvad tycks om en sådan Kristi ståthållare eller generalguvernör, som det måste heta i Ryska Polen? Han smädar nästan lika mycket som Scheele, och Lennstrand är nu bara en nolla mot dem.

***

De stora eldsvådorna som härjat vårt land och i Norrland lagt ett par städer i aska skulle väl ickemöjligen vara ett himmelens straff för den ynkliga vapendragareroll som vår justitieminister självfmant spelar för vår herre. Man skulle nästan frestas tro det, åtminstone lika gerna, som att det är straff för folkets synder, som nog redan predikats af många präster och predikanter. Sorgligt är det med dessa eldsolyckor, men huru sorgligt det än är tvingas man nästan till att i dessa dåliga tider utbrista, att ingenting är så galet att det icke är godt till något. En stor del sysslolösa arbetare kunna härigenom få en efterlängtad sysselsättning. Detta är nu icke så att förstå, som om icke den lediga arbetskraften kunde finna användning i samhället, om det vore ordnadt på ett förnuftigt sätt, men som det nu icke är det, bidraga dylika olyckor till att gifva tusenden sysselsättning.

En briljant affär hoppas jag att Lofvén och C:o gjorde, som enligt ministärens rekvisition fick leverera lifsmedel till de ödelagda städerna. Och Lars Olsson-Smith gjorde nog en ännu bättre affär, ty han blef på hyggligt sätt af med sitt ångkök. Men vi Stockholmsbor, vi gjorde ändå den allra bästa affären, ty vi blefvo af med de liberalas olycka — gröt-Lasse, som fick slå ihop grötboden på Kungsholmen och följa med sitt ångkök. Han är nu välbeställd soppkoknings- och grötfabrikör för Sundsvallsboarne.

Må de nu bara behålla den olycksfågeln, som skaffat oss det nya systemet med dess kvarstadsminister på halsen men må de passa på att han betalar sin skatt, och aldrig begå den dumheten att uppställa honom som riksdagskandidat. Han är som skapad för grötbutiken, låt honom aldrig öfverstiga den sfären, ty det för olycka med sig.

(Socialdemokraten.)

*

(22 oktober 1888.)

Tiden är ond, ja helt upp- och nedvänd. När präster börja skjuta sig och inte bara rymma med kassan, när tingshus vräkas, när Curry Treffenberg på kyrkomötet väcker förslag, som samstämma med »den usla tidningspressen», när kyrkomötet med kyrkans primas och gräddan af svarta gardet vågar sammanträda medan Stockholms garnison spelar krig på landet och slutliglen när mannen af »guds nåde» jagar och pokulerar med fursten från världens mest beryktade spelhelvete, är det då någon som vågar förneka, att tiden är ond? Det betviflas.

Det är därför icke så underligt att strängknäpparen Carl David Wirsén vill ha Palmen hängd. I det guda-skyddande, moral- och sedlighets-försvarande, af svarta gardet understödda Vårt Land, lämnade C. D. W. härom dagen en recension öfver några vilda blommor af en svensk-amerikansk from gudsman, hvarur följande verser som prof införas:

PALM.

Och Palm han reser Sverige rundt Och högt predikar Reformer, kommunism och strunt För sina likar.

Var lugn, och vänta är min bön, Ty hvad det lider, Så kommer ryssen öfver sjön Med bättre tider.Men kanske Palmen lär sig då Att »hålla truten» Af fruktan att sin halsduk få I nacken knuten.

Carl David Wirsén är så förtjust öfver de »vackra löften» diktaren till detta opus gifver, att han anbefaller nämda diktsamling till »svenska läsares vänliga uppmärksamhet» och hoppas jag han icke vädjar förgäfves. Det skall ej heller förundra mig om man en vacker dag i Vårt Land får se ett »upprop» med C. D. W. m. fl. andra lika moraliska (?) personers namn under, som ställa en maning till det svenska folket om insamlandet af en

hedersgåfva till diktaren, som gifver så »vackra löften». Nåja, fingo de råda, de goda herrarne, så vore det nog icke allenast Palmen som fick »halsduken i nacken knuten» de önska nog få se hela »anhanget» på samma sätt »upphöjdt». Att deras hjärtan af salig hänryckning alldeles skulle svalla öfver vid en sådan syn betviflar jag visst icke. Det vore ju en tidsenlig variation på våra fromma förfäders glädje när de fingo en kättare ordentligt å båle bränd.

Men den ökända tidningen, hvarigenom hela svarta gardet utsänder sin galla öfver den onda tiden, spelar förgäfves rollen af Motvalls kärring mot den socialistiska rörelsens framgång. Att hrr C. D. W., Torelius och konsorter en gång få »halsduken knuten i nacken» behöfva de dock aldrig frukta för, ty de äro — icke ens värda hvad »halsduken» kostar! Däremot är det ju icke alldeles omöjligt att de en gång, när tidens fullbordan kommer, få göra en himmelsfärd litet raskare än de tänkt sig och innan änglavingarna riktigt hunnit växa ut, och göra sällskap med hvarjehanda annat dylikt, kulturen och framåtskridandet hindrande »strunt», när en gång det skall göras rent i samhällsskräpkammaren.

Ja, det är säkert att tiden är ond och hvad värre är jag fruktar att hvarken kyrkomötet, kungBergström, hrr Tamm och Rubenson med sina drabanter eller konungens befallningshafvande med kronofogdarnes assistans kunna få den god igen.

Apropos kronofogdarne har man nu, begynt anställa dem som politiska spion-agenter. Det var Vestmannahöfdingen som hade det moraliska modet att taga första steget i sitt beryktade cirkulär till kronofogdarne. Dylika ukaser från de öfriga landshöfdingarne låta väl icke länge vänta på sig, och det är nog bäst att raska på, ty det är ju ej godt att veta huru länge det »nya systemet» och dess härlighet räcker. Få nu se om kronofogdarne åtaga sig det nobla arbetet.

Kyrkomötet håller trots vår förträfflige Curry Treffenbergs motion på den eviga fördömelsen, och det är nu icke alls att undra på, ty saligheten, som det svarta byket har att bjuda på, är tusan så enformig och måste i längden bli tråkig.

Att i evighet stå och blåsa i en basun ha nu mera knappt gamla bondgummor lust till. Däremot frukta de svafvelsjön med dess behornade patentat mera än alla Lennstrandare frukta vår satan åberopande justitieminister.

Men nu måste jag sluta med »schavotteringen» för denna gången, jag skall nämligen upp i tredje afdelningen och höra på det celebra tryckfrihetsmålet mellan herrarne Jäderin och Wall.

Blir ordvexlingen inför rätta af samma slag som de begge herrarna fört i sina stora »fina» tidningar, så kan alltid »råa» personer, som man så länge skällt oss för att vara, få ett utsökt tillfälle att lära sig publicistisk takt och god ton. Få se emellertid hur det går med målet om Palmens Långholmsdrömmar om sällskap med lille hr Wall skulle gå i uppfyllelse till sist? Fast den här gången ser det ej lofvande ut. Dock, för gud och »det nya systemets» rättvisa är ingenting omöjligt, det tror fullt och fast eder.

(Socialdemokraten.)

*

(3 nov. 1888.)

Rent hus, ty här ska' valsas! Man har nog gifvit sig »hin håle» på att alla, som vågar opponera sig mot bestående antikvariska institutioner och mögliga lagparagrafer, skola få fritt husrum och vivre på statens bekostnad. På den sista veckan två socialistiska tidningar beslagtagna och 4 åtal, för gudshädelse, riksdagssmädelse, polismästareförnärmelse och — russinen äro i korfändan! — majestätsbrott! Kan någon kungavriden, guldkalftillbedjande socialistätare begära mera på åtta dagar, så, ta mig Örbom, är han en riktig rabulist och uppviglare, som är oförnöjd och därför fortast möjligt bör göras oskadlig.

Apropos majestätsbrott, så ha vi nu icke haft något dylikt, sedan den litet enfaldige, men för öfrigt hygglige och förståndige fotkonstnären för ett par år tillbaka fann på det orådet att skrifva bref till vår dyrbare kung (kostar öfver en million om året). Fotkonstnären har nu för länge sedan gjort upp sin räkning med svenska rättvisans

lotteri. Men nu ha vi som sagdt på en gång fått två stycken t. o. m. nya majestätsförbrytare.

Den ena blef på grund af sin ungdomlighet näpst af kommissarien och släppt, den andre däremot, redaktören af »Folkets Röst» i Göteborg, slipper väl ej så lätt undan.

Men så är han också hvarken minderårig, galen eller »smord», och får alltså själf svara för sinahandlingar, något som herrarne af förra kategorierna ju som bekant slippa.

Hvad har han då gjort? Jo, tänk han har varit så illojal att han tviflat på Oskar Fredriks skicklighet som versmakare. Han har nämligen infört en dikt af den kända Sigvald Göteson, — han som är så slängd att skrifva folk i fängelse — hvari denne påstår sig skrifva lika »usla vers» som Oskar Fredrik, och hvari han äfven påstår att det icke »passar sig» att »spänna pegasen för en plog». — Se häröfver har borgmästar Svanberg antagit att vår Oskar Fredrik skulle bli himlarasande, något som minst skulle passa Europas mäst bildade monark, och »fröken» justitia slipar nu sitt svärd, färdig att hugga till den förmätne, som vågat hysa så ringa respekt för Oskar Fredrik som versmakare.

Ja, åtalen hagla formligt om öronen på de stackars socialisterna, och man kunde nästan baxna, om man icke erinrade sig, att ordspråket »stränga herrar regera aldrig länge» alltid gått i uppfyllelse.

Men är det inte underligt att just midt i denna hädelseförföljelse = rabies man i Uppsala reser en minnesstod åt sin tids åtalade förnekare af den rena läran, Erik Gustaf Geijer, samt att självfva f. d. justitieministern Louis de Geer, odödlig genom sitt maschverk, vår utmärkta riksdagsordning, hållit fästtalet för religionsförbrytaren.

I självfva Uppsala, den reaktionära lärdomshålan, höll också härom dagen d:r Anton Nyström ett föredrag, hvari han tog herrar teologer under en välbehöflig upptuktelse. Efteråt anmodade han dem att uppträda och försvara att teologien var en vetenskap, men de moltego.

Betecknande nog var endast en löjtnant, sekunderad af en ung »fjellstedtare», så modig, att han påtog sig rollen af Motvalls käring och bröt en lans för teologien. Att herrarne endast spelade riddare af den sorgliga skepnaden behöfver jag väl ej omtala.

Samtidigt med att löjtnanter sålunda försvara teologien, hålla präster föredrag för — gardisterna.Så höll härom dagen pastor Afzelius föredrag i Svea gardes kasern om »det kristliga samhället och de rättigheter och skyldigheter vi hafva gent emot detsamma». Huruvida den svarta herrn framhöll skriftens ord att »de som taga till svärd skola med svärd förgås», vet jag inte, men jag betviflar det högeligen.

Prästerna kan man ju för öfrigt få till allt för pengar.

Det är icke länge sedan en präst i Danmark invigde ett — ölbryggeri och nedkallade guds välsignelse öfver den utmärkta inrättningen, och i dessa dagar har ju metropoliten i Serbien, trots den grekiska kyrkans föreskrift, upplöst »det kristliga äkta förbundet» mellan Serbiens konung och hans drottning.

***

Tjugoen dagars straffarbete har en dräng i England blifvit ådömd för det han pinat ihjäl en katt.

Huru många arbetsgifvare pina icke långsamt ihjäl sina arbetare genom att gifva dem en oblygt usel lön!

I synnerhet utmärka sig vederbörande här, som under vintern låta utföra arbeten i anledning af arbetslösheten. Stockholms stad betalar sålunda en eländig svältlön; knappast en krona om dagen kan förtjänas på dess »människovänliga» arbeten. Är detta icke att pina ihjäl folk?

Men har man någonsin sett dessa herrar fått straffarbete?

Nej, därtill är världen allt för upp och nedvänd. Shavotteras skola de dock, det försäkras.

(Socialdemokraten.)

*

(10 nov. 1888.)

Salig Erik Josias Sparre (löjlig i hågkomst) uttalade på sin tid den fromma önskan att »flytta Amerika till Sverige». Amerika fingo vi se oss om efter, men i stället kom — Preussen. Allt är nu preussiskt, till och med — pickelhuvan, statssocialism, undantagslagar, med mötesupplösningar, häktningar, polisspioneri, majestätsförbrytelser o. a. d. Intet fattas i den vackra samlingen. Ja, man går t. o. m. längre i förakt för folkets frihet här än man gjorde i Preussen innan socialistlagen där af riksdagen antogs (som bekant är här ingen sådan lag ännu antagen, en vanlig simpel kungl. förordning gör precis samma gagn), ty där hörde man aldrig att någon för fällda yttranden å möten blef häktad för majestätsförbrytelse förrän laga dom fallit. Så långt äro vi komna här, men så äro vi också — svenskar!

Ja, majestätsförbrytare växa nu upp som svampar ur jorden, men man gör också kort process med dem. Inte resonnera, bara arrestera, är den sats man följer. Det blir därför nödvändigt att vi här som i Frankrike få revisionsfrågan på dagordningen. I synnerhet tror jag det är snart på tiden att vi underkasta strafflagens 9 kap. en revidering, och den grundlig ändå, ty som man börjar tillämpa den är ingen säker på när han af välvilliga polismänniskor omhändertages och föres i allmänt häkte.

Särdeles bör uppmärksamheten riktas på §§ 1 och 5. Enligt § 1 straffas våld och misshandel motkonungen med lifvets förlust eller i lindrigaste fall med lifstids straffarbete, och konungens person är »helig», hans, gärningar vare från allt åtal fredade. Förutsätt nu emellertid att någon stackars fan till trogen undersåte skulle komma till att trampa kungen på liktornarna någon gång han tar sin promenad på Norrbro, och han i förargelsen häröfver gaf liktornstramparen en örfil, och liktornstramparen, utan att veta att liktornsinnehafvaren var konungens heliga korpus, betalade honom med samma mynt, hvilket ju icke heller vore att förundra sig öfver — strax vore det alltså lifvets förlust eller lifstids straffarbete! Detta är väl ändå, synes mig, litet abderitisk!

Beträffande åter § 5 handlar den om smädelse mot konungen. Aldrig så litet man vågar kritisera konungens yttranden, vips kan det blifva uttydt som smädelse, och belackaren har alltså utsikt att få sig en 4 års extra sejour med arbete på Långholmen eller någon annan hygglig uppfostringsanstalt.

För att de trogna undersåtarne skola få litet mera garanti för lif och frihet, vill jag därför föreslå att vi också »revidera». Mitt förslag är att det t. ex. bestämmes att när konungen går ut, detta först ett par dagar på hofhållningens konto bekantgöres i alla tidningar — icke minst i Socialdemokraten! — äfvensom hvilken väg majestätet »i nåder» önskar gå, samt att förutan följet, som minst bör bestå af ett hundratal personer, en regementstrumpetare alltid går före och med trumpetstötar härleder uppmärksamheten att det fruktansvärda majestätet nalkas. På så sätt kan man kanske undgå sagda majestäts farliga närhet. Till förekommande af smädelse bör det vid lifsstraff och konfiskation af förmögenheten till statskassan förbjudas att nämna kungens namn. Att icke så få i början komme att blifva hufvudlösa skall jag gärna erkänna, men med tiden blir säkerheten i stället så mycket större. Detta blir också en stor vinst för staten. I stället för att som nu få föda och herbergera alla kungasmädare blir processen gjord kort och antagligen ger det också alltid en liten slant tillstatskassan, som ju kan användas till propaganda för det »nya systemet».

Ja, detta är mitt enkla förslag till revision! Få nu se om det erhåller lika många anhängare som Boulangers revisionsförslag. Jag är ändå säker på att det kan genomföras utan revolution.

Apropos revolution, har ni hört att kung Oskar vid den beryktade middagen vid Svea gardes nya kaserns invigning i ett tal förhärligade 1772 års revolution, som Gustaf den tredje gjorde, då han med gardets och »hattarnes» hjälp störtade den lagliga riksdagen med dess »mössor». Såsom revolutionär tycker jag om vår kung därför att han förhärligar revolutioner, ty de ha städse samma verkan haft som stormen; de ha rensat den politiska luften. Det är för öfrigt icke så underligt att den Bernadotteska ätten älskar revolutionen, ty de ha ju den att tacka för ingenting mindre än — Sveriges tron. Utan revolutionen är det alls icke omöjligt att någon af Jean Baptistes efterkommande i denna stund gått vid Seinens strand — gud bevare min tunga! — som sjåare.

Nå, här i landet behöfva vi icke frukta någon revolution nedifrån, därtill är folket ännu allt för mycket »mössor».

I synnerhet behöfver man ej frukta stockholmarne, ty så länge vi ha »fru professorskan» och likasinnade förslöande organ, och miss Fay, så har den stora massan icke tid att tänka på annat än missens »astralkropp» och von Bergens och hans anhangs långa näsor, när det visade sig att missen var en vanlig bedragerska, hvilket hvarje förnuftig människa (alltså herr von Bergen och anhanget frånräknade) aldrig tviflat på. Och så länge dylik humbug tager hela uppmärksamheten kan man helt nonchalant fortsätta som man begynt. Om man så sätter dussintals majestätsförbrytare inom lås och bom är det lika lugnt och stilla utanför justitieministerns hus, vid Myntgatan 4 och »Fyrkanten» som i en by i Dalarne, där innebyggarne äro å fäbovallen, och minister Örbom med kolleger kan gå lika oantastad pågatorna för näsvisa figurer som en förrymd bankdirektör eller annan därmed jämbörlig stortjuf för en svensk poliskonstapel. Skall det blifva mera »luft i luckan», så fordras »ljus, mera ljus» men så länge de stora »drakarne» ha insteg bland befolkningen, kommer det andliga mörkret och den andliga träldomen att råda. Ty, sådan pressen är, sådant är folket.

***

Apropos ljus, så knep det här om dagen för Kinnevalds häradsrätt när den sammanträdde å Vexiö cellfängelse. Innan man visste ordet af det befann rättvisans skipare sig i fullkomligt egyptiskt mörker, och när domar'n ropade »ljus, mera ljus», upplyste en fångknekt att inga pengar anslagits till ljus. Men domaren erinrade sig Kajsa Vargs råd »man tager», och tog utan vidare Konga häradsrätts ljus, som voro kvarglömda. Han begick alltså brott mot den »heliga äganderätten» och har för såvidt gjort sig skyldig till ansvar enligt 20 kap. strafflagen. Men detta är åter ett bevis på att icke allenast »tillfället gör tjufven», utan äfven tvingande omständigheter göra en sådan, t. ex. här någon af nöd tager ett bröd; och skulle jag önska domaren, icke allenast i Kinnevalds härad, utan äfven andra verkligen toge hänsyn därtill, när de skipa den s. k. rättvisan.

Ja, rättvisa, när kommer den månne att införas på jorden? När kommer det tillstånd att råda, då den ena icke kränker den andras rätt?

Innan detta sker komma säkert många att schavotteras.

(Socialdemokraten.)

*

(22 dec. 1888.)

Nej, nu måtte själfva den ha farit i ministern, tänkte jag, när jag fick höra att det var kvarstad igen på Socialdemokraten. Skall då Axel Danielssons profetia på rösträttsdemonstrationen redan gå i fullbordan! Han sade ju där att det icke skulle förvåna honom om f. d. justitieminister Bergström blefve upphöjd till gud och såsom sådan dyrkad, ty, tillade den spjufvern, de gamla egypterna dyrkade ju en — oxe.

Ja, man skulle nästan tro att så är, ty det är ju ingenting mindre än ett nytt gudshädelseåtal man har i görningen mot S. D. och som bekant blef tidningen anammad för en bön ställd till »Slå-till-ministern n:o 1».

Ja, farbror Örbom har redan tagit upp Bergströms fallna mantel. Han vill riktigt visa att det ej är »blott till lyst» han är den ökända svenska rättvisans öfvergeneral och svärdförare.

Stackars Örbom, det är ändå en obehaglig post han innehar! Aldrig kan han sofva tryggt, bara för de fördömda uppviglarne. Sådant bör på längden göra honom nervös och försvåra matsmältningen. Han emotser dock nu hvarje fredag (S. D. utgifningsdag) med en viss tillfredsställelse, ty på samma gång han uppfyller sin plikt och »slår till» blir ju också hans namn på elektricitetens och ryktets vingar fördt från ena ändan af landet till den andra. Och detta måste ju vara en viss tillfredsställelse för en person,som för ett par månader sedan ingen själ kände ens till namnet.

De, som ändå mera än Örbom frukta fredagarna äro Stockholms poliskonstaplar, ty de äro då aldrig säkra för en extra motion, att trafva staden rundt och anamma Socialdemokraten när kvarstad befalles.

Jag hade nöjet att sistlidne fredag höra ett yttrande af en Rubensonsk tjänsteande, hvilket måste »schavotteras».

Han kom, när jag fick ögonen på honom, just ut från en af dessa filantropiska förfriskningsanstalter, som servera en »knaber» med tilltugg mot endast en bagatell af 150 proc. prisförhöjning och hvars bolag lämnar »hela» vinsten till kommunen, d. v. s. sedan det bara afdragit en bagatell af 4 proc. jämte åtskilliga tusenden i direktionsgage och administrationsutgifter. Jag fick som sagdt ögonen på denna rättvisans »gattrafvare», just som han kom ut från en af dessa filantropiska inrättningar i sällskap med en »picklad» medborgare.

»Dä' ä' en fin ställning», sa' han. »Nu har jag bara en timma fri, så ska' jag i tjänstgöring igen. Under hela fripasset har jag fått gno rundt och svettas värre efter den fördömda Socialdemokraten. Jag hade knappt fått sluka middagen, när ordern kom att jag skulle infinna mig. Jag anade strax att fan var lös för det var fredag. Detta är nu tredje gången jag fått trafva, men de' ä' min själ orätt, ä' det».

Det var hvad jag hörde af samtalet, och det var nog. Så mycket fick jag klart för mig att han var i dåligt humör, hvarför jag gick en annan väg, ty att träffa en af de Rubensonska tjänsteandarne vid dåligt humör — hu, då föredrar jag nästan att råka ut för Örbom själf, fast det hör »hin» till det också!

Må han emellertid fortsätta med sitt fredagsnöje! Det är den bästa agitation för socialismen — icke minst ibland Stockholmspolisen!

***

Att prästerna äro om sig är ju något som »gud och hvar man» vet. Det bör därför icke förundra någon att höra det härom dagen Motala-boarne hade den uppbyggliga synen att en vördig kontraktsprost, stod på deras torg och sålde — sill, och antagligen för att få affären att gå så mycket bättre hade han såsom »dragningskraft» tagit prostmamma med! Att med en sådan magnet sillen snart strök åt, var ju ganska klart.

Nå ja, herre gud, litet extra inkomster kunde väl den gudsmannen behöfva, så mycket mera som bland de »får» han fått att vårda kanske funnits några »bockar», hvilken varit orsaken till att herr pastorn icke blifvit verkställande direktör eller kassör i någon socken- eller häradssparbank, ty sådana välärevördigheter behöfva icke sälja sill — klippningen gifver nog.

***

Ja, nu ha vi jul och då brukar det ju vankas julklappar. Ni, kära läsare, få låta eder nöja med denna schavottering — nedannämda herrar skulle jag med största nöje gifva passande julpresenter — om jag hade haft råd — »men guld och silfver hafver jag icke». Jag får därför nöja mig med att hänleda deras uppmärksamhet på följande bibelspråk till stilla och andaktsfullt begrundande under juldagarne:

Justitieminister Örbom:

»Ehvad du gör, så tänk uppå ändan». Syr. 7 kap. 70 vers.

Landshöfdingen f. d. justitieminister Per Axel Bergström:

»Jag vet dina gärningar och hvar du bor, att där Satans säte är». Upp. 2:13.

Lovén stadsrådsinventarium i alla slags regeringar:»Min son, om skalkar locka dig, så följ icke». Ordspr. 1:10.

Poliskommissarien Scher:

»Var icke allt för ogudaktig och galnas icke att du icke dör i otid». Pred. 7:18.

Ulrik Fredriksson, utgifvare af Stockholms Nyheter proletär-barn-exploatör m. m.:

»Om en karg usling talar hela staden illa». Syr. 31:29.

Poliskonstaplar som aflägga ed på att de se folk hurra:

»När du på samvete och ed, skall sanning uppenbara Till orätt dom då ej förled, Räds att bedräglig vara. Ty helig-helig herran är Och den som falskt vid honom svär, Kan icke bli ostraffad.» Sv. Ps. 312:1.

Hedlund, den gamle Göteborgskorpralen, Helsingborgs Borg m. fl. dylika »liberaler»:

»Utaf frukten känner man trädet». Math. 7:16.

Ja, må dessa ofvannämda personer nu rätt begrunda dessa bibelverser under den stundande helgen! Eder, kära läsare, önskar jag en glad jul samt att ni icke måtte glömma att använda juldagarne till propaganda för denna tidnings spridning. De nya prenumeranter ni skaffar skola icke komma att ångra sig att de prenumererat på S. D. det försäkrar eder schavottör.

(Socialdemokraten.)

*

(3 mars 1889.)

Det är bäst att börja schavottera den största galenskapen först och sedan fortsätta i ordning. Vår gudsnådlige och dyrbare kung uppförde sig så »gement» på sista s. k. fältmanövern i Uppland, att han på stående fot utan vidare ceremonier åt en smörgås. Tänk er, icke så mycket som en kunglig hofpredikant läste för smörgåsen, d. v. s. nedbad guds välsignelse till att den måtte bekomma majestätet väl, att han icke måtte få den i vrångstrupen eller andra dylika olyckor inträffa, innan den fick göra sin entré i den kungliga magen. Nu skall denna märkliga tilldragelse odödliggöras på så sätt, att en minnes-sten skall uppresas på platsen, där smörgåsen uppåts.

Skulle det månne vara omöjligt för några lojala kungadyrkare att uppsnoka hvar konungen återlämnade den märkliga smörgåsen, sedan den undergått den kemiska förvandlingen i majestätets smorda korpus? Annars kunde ju lämpligen äfven å den platsen en minnes-sten resas. Det blefve då mera än en trogen undersåte, när han vördnadsfullt och andäktigt toge den märkliga platsen i beskådande, där själfva kungen måst böja sig för naturens fordringar.

Detta minnesmärke skulle också till en eftervärld bära ojäfvigt vittnesbörd om att Svea folk trots alla uppviglande agitatorer och samhällsvådliga lärors predikande ändå, århundradet efter sedan den stora franska revolutionen gått rensande öfver världen, tack vare ljusfientlighetens (prästernas),hungerpolitikens (profektionismens) och i allmänhet den bestående ordningens (regeringens och polisöfverknippelhärskarnes) organ och lejda bulvaner behållit sig så pass rent från den radikala smittan, att dylika lojala minnesmärken kunnat resas, hvilka till och med fördunkla de så beryktade »Telje tokars» största handlingar.

***

Statsminister Bildt och vår utmärkte, af Lars Olsson Smith i upptuktelse tagna utrikesminister Ehrensvärd ha fått befallning att infinna sig vid »storkens» ankomst till »Fyrkanten». Skola herrarna tjänstgöra som barnmorskor eller endast som hjälpmadamer, eller hvad skola de egentligen uträtta? Hvarför i herrans namn kan icke kronprinsens hustru få undergå denna naturprocess ostörd från profana personers närvaro, som endast äro skilda med en skärm från den födande kvinnan? Eller skola de närvara för att påse att inte ett annat barn insmugglas? Nå väl, kunna de också med sin salighetsed bevittna (sådana herrar måste kunna svärja som — poliskonstaplar, om det kniper) att den i nyfödda kom från rätt håll, så ha vi ändå historiska bevis på att man aldrig kan ge sig »hin» på om icke ändå något fuffens blifvit begånget. En Munck i Sverige och Struensee i Danmark utgöra i det afseendet exempel; och gudarna vete om icke till och med helt vulgära personer ibland haft nöjet att i sådana fall — i smyg förstås, vara »stamfäder» till mera än en »smord» härskare, som folket sedan varit nog enfaldigt att krypa för och dyrt aflöna, medan det själf i all enfald och idiotism svultit så ögonen varit färdiga att trilla ur skallen på dem. Men lefve enfalden och idiotismen, utan den toge det snart en ända med förskräckelse för den bestående ordningen och dess upprätthållare.

***

I riksdagens kamrar har en riksvigtig diskussion förts, om prästeden skall bibehållas eller icke. I första kammaren höll Västeråsbiskopen (mannen med det krossade barnhufvudet) troget understödd af »slå till»-systemets fader, Örebrohöfdingen Per Axel Bergström, ett anslående tal till fördel för prästedens behållande, och i andra kammaren var det prosten Redelius, interfolierad af Hisingeklockaren Jöns Rundbäck, som ansåg att det skulle

taga sig allt för illa ut om svenska statskyrkans präster, hvilka självfva predika fans- och helvetesläran, skulle få åtaga sig den förnuftsvidriga tjänsten utan en ordentlig ed. Men trots dessa herrars väldiga haranger beslöt ändå riksdagen att prästerna skulle slippa fria från eden.

Få nu se hvad den svarta riksdagen, också kyrkomötet kallad, säger om saken vid nästa sammanträde. Mig synes för öfrigt det hela endast vara en komedi, som utspelades i riksdagen, ty om prästeden behålles kvar eller icke är utan ringaste betydelse för mänsklighetens framåtskridande. Men genom dylika skräpfrågor varda sinnena förvillade i stället för upplysta, och folkets uppmärksamhet afvändes från vigtiga samhälleliga frågor. Kanhända detta är hela syftet med dylika komedier.

Det är dock att hoppas att innan långt hufvudstadens arbetare gå i spetsen och gifva herrarne på Riddarholmen något allvarligare att tänka på, så att de icke alldeles glömma att det är representationens skyldighet att befatta sig med andra frågor i en tid, då många tusental få lida förfärligt af svält, köld och arbetslöshet, allt en följd af den slyngelpolitik, som nu drifves till skada för folk och land.

***

Om »Kristna ynglingaföreningen», löjlig i hågkomst sedan dess konferens i Stockholm, där f. d. öfverståthållaren Ugglas m. fl. andra lika »ungagossar» från såväl Europa som Amerika stämt möte för att i all gudlighet diskutera för ynglingar viktiga frågor, har jag en historia att berätta. Här om kvällen hölls som vanligt ett möte i dess lokal vid Kungsgatan. En spjufver, eller rättare en »bock» infann sig bland de kristliga unga fåren. Och som det efter »andaktsstunden», hvilken inom parentes går i samma genre som å frälsningsarméns riksbekanta halleluja-möten — endast trumma och basun saknas, tjut, skrik och himlavända ögon saknas ingalunda — skulle hållas diskussion, begärde syndabocken ordet. Men det skulle han nu icke gjort, ty de märkte strax att han icke var af rätta surdegen, och då de kristliga fårens »herde» efteråt hemställde huruvida de icke — fåren i kompani förstås — borde uppstämma en bön till den gamle Juda-guden att han skulle uppmjuka denne mans hårda hjärta, instämde alla de unga lammen i ett bräkande j-a-a. Syndaren, som bönen gällde, stod en stund och hörde på, därefter gick han fram och bjöd fåraherden på — snus! Huru snusdosan såg ut, vet jag icke, men nog af, de unga kristliga lammens herde gaf sig »hin» i våld på att dosan var osedlig (han var antagligen särskild specialist i branschen), hvarför han uppkallade polis, och snart var bocken, som inträngt bland de kristliga lammen, med sin osedliga snusdosa genom det heliga Hermandads trogna tjänares mellankomst skild från sällskapet.

Vid ankomsten till polisstationen, där den märkliga dosan skulle undergå kritisk besiktning, fanns dock icke något osedligt, hvarför dosan slapp beslagläggelse.

Det måste ändå varit en underlig dosa, ty jag har hört berättas att alla konstaplarne å polisstationen brusto i ett ohejdat skratt vid besigtigandet af densamma. Och det unnar jag dem, ty jag är aldrig mera glad än då jag hör omtalas att polissjälar ha haft roligt.

(Socialdemokraten.)

*

(16 mars 1889.)

Justitiombudsmannen morskar upp sig och gör för en gång sin plikt. Han har befallt domkapitlet i Lund att affordra kyrkoherden O. Valin i Vittsjö förklaring i anledning af en klagan af åbosonen Ola Jönson.

Se saken är den att Ola Jönson ville ha — själen halfsulad, eller med andra ord — pickardon med tilltugg, men prästen ansåg förnuftigt nog att Ola kunde lefva utan detta och nekade att servera honom. Häröfver har Ola nu klagat hos justitieombudsmannen.

Man ser alltså att när det gäller viktiga saker visar sig mamsell Thomasson icke efterlåten. Att han däremot icke inskrider mot myndigheter, som göra sig skyldiga till sådana småsaker som t. ex. att upplösa folkmöten, förbjuda dylikas hållande, eller som hålla till fängelse dömda personer en eller några dagar längre kvar än domen lyder på, bör icke förundra de svenska medborgare, som känna vår utmärkta svenska rättvisa och dess högsta vårdare. Och

jag vågar be »Örbom ta mig» på, att det går Vittsjö-prästen illa, åtminstone på så sätt att han blir ålagd att ge Ola Jönson hans pickardon med tilltugg.

Sedan kan justitieombudsmannen igen en tid sofva tryggt på de lagrar han skördat på Ola Jönson-Vittsjö-prästen, och ge hin alla påstötningar från medborgare, som trakasseras af lymmelaktigakronofogdar, brackaktiga borgmästare m. fl. andra den bestående ordningens väktare.

***

Studenterna i Lund måtte ha underliga begrepp om bildning och god takt. Man får allt som oftast läsa i tidningarne om bragder, utförda af studenter, som bära vittne om allt annat än bildning och god uppfostran.

Vid nordiska spelen, som för några dagar tillbaka firades därstädes, gjorde de sig åter saker till en lumpen handling, så mycket simplare som det här gällde kvinnor.

Då damerna, som voro närvarande, aflägsnade sig från fästen, gåfvo, berättas det, några unga slynglar order åt musiken att spela upp marschen »gamla gardet». Att detta var en uppenbar drift med de närvarande damerna kan ju icke nekas, och det af sådana, som på skattdragarnes bekostnad få denna mycket kostbara lärdom och som i framtiden skola aspirera till både ämbetsmän och lagstiftare. Hederliga undantag finnas nog, men de äro tunnsådda. Eljes är sig öfverklassungdomen tämligen lik. Såsom unga, öfversittare, uppblåsta och samvetslösa, i det hela en klass som man måste göra ganska kort process med, ty innan den på ett eller annat sätt försvunnit ur världen blir den arbetande klassen aldrig lycklig; den skall alltid förstå att genom list, ränker eller våldsbragder, icke allenast regera utan äfven tillägna sig broderparten af de arbetande klassernas möda. Den dag som dessa vampyrer få dödsstöten kommer säkert att blifva mänsklighetens största minnesdag.

***

Hvad de bättre klasserna ändå i våra tider äro uppoffrande mot de fattiga och lidande! Det är ju icke så länge sedan själfva kronprinsen ochkronprinsessan gingo i spetsen med ett vackert exempel, då de mot en entré af 50 öre, hvilka tillföllo en påtänkt välgörenhetsanstalt, utställde ett porträtt af sina barn till allmänt beskådande.

Tänk, endast 50 öre för den nåden att få taga i betraktande porträttet af ett par små barn, af hvilka det ju är meningen att den ena en gång i tiden skall blifva kung i Sverige — om han bara väntar!

För ett par dagar sedan läste jag i tidningarne om att det nyaste modet i Paris var att dansa till fördel för de fattiga. Så togo en del välgörande damer, som naturligtvis varmt ömma för den lidande mänskligheten, 20 francs för en fransäs, 40 francs för en vals, o. s. v. Ja, man kan bli helt rörd, när man läser om alla de stora uppoffringar som på så sätt göras för de fattiga! Det bör icke alls förvåna om man i en snar framtid får höra ännu, hm, längre gående uppoffringar. Att å basarer till fördel för välgörande ändamål för en god handtryckning få trycka en kyss på uppoffrande basardamers fylliga läppar är ju gammalt kändt, ty hvad gör man icke för de fattiga!

Mig synes att ha öfverklass-damerna på så sätt börjat, så kunna de gärna taga steget fullt ut. Ha de börjat att sälja den ena gunsten till fördel för de fattiga, kunna de gärna fortsätta. Isynnerhet nu, sedan vi äro komna så långt i vårt kristliga samhälle att den fattiga kvinnan tvingas att sälja sig för bröd åt sig och de sina, så finnes alls intet hinder för att icke öfverklass-damerna kan sälja sig till fördel för den fattige. Det bör därför alls inte förundra om man i den närmaste framtiden får se att i en eller annan stor stad de modernaste Venustempel uppföras, där öfverklass-damerna (naturligtvis till fördel för de fattiga!) offra åt kärleksgudinnan.

Att detta kommer att blifva åtskilligt mera inbringande än t. o. m. den Dyfvermanska valrossen med eskimåen, det är då ett som är visst.

***

Vårt allra kristligaste och oansvariga majestät har återkommit till sin hufvudstad. Han behagade i nåder samma dag han hemkommit och sedan han själf återtagit de viktiga regeringstömmarne besöka droskkuskarnes snöhydda vid Carl XII:s torg. Att han icke glömde kasta en slant i den därvarande sparbössan tager jag för gifvet, ty nog

här han råd därtill, tack vare svenska och norska folkens liberalitet. De gifva ju i sin beskedlighet majestät för att i nåder blifva regerade 1,500,000 kr. pr år, som utgör för 300 arbetsdagar, beräjknade efter 10 timmars arbetsdag — och längre räcka väl icke regeringsbestyren? — 5,000 kr. pr dag, eller 500 kr. pr timma och 8 och en tredjedels kr. pr minut. När man nu vet att majestätet har fria bostäder och är befriad från all skatt såväl direkt som indirekt, så behöfver man icke frukta för att synnerliga ekonomiska bekymmer skola trycka den smorda hjässan, och man bör därför, när man tager i betraktande den lön han själf har, icke alls förvåna sig öfver att han anser sådana, som icke på ett helt år ha en inkomst af 700 kronor, för ena stackare, som alls icke förtjäna hafva medinflytande på landets angelägenheter.

Jag vill dock för min del bedja alla dessa under strecket stående, dessa föraktade 700-kronors-människor att skaka ur sig den blekanta svenska slöheten och liknöjdheten, och lära sig inse att de böra vara solidariska och uppträda enigt. De äro de många och kunna, när de endast vilja, förändra den nu bestående barocka samhällsordningen.

Därför, organisera Eder.

(Socialdemokraten.)

*

(9 november 1889.)

I all undersåtlig underdånighet skall jag härmed tillåta mig göra en framställning till kunglig majestät i egen hög person. Hoppas att han i nåder behagade taga den under öfvervägande. Min fråga lyder: Skulle det icke vara möjligt att majestätet kunde gifva sina kuskar order att köra litet försiktigare — omkring gathörnen åtminstone samt på mycket trafikerade offentliga platser. Det förhåller sig nämligen så, att jag mer än en gång sett trogna undersåtare nära att komma under de kungliga hästarna och dito vagnshjulen, då dessa i starkaste fart kommit framfarande. Och härom kvällen var det endast antagligen genom en »underlig gudsskickelse» som jag själf vid södra ändan af Norrbro blef förskonad för att bilda underlag för bemälda kungliga vagnshjul.

Väl är jag en lojal medborgare, som intet hällre önskar än att se alla kungliga personager i så upphöjd ställning som möjligt, men så långt går jag inte att jag gärna vill bli massakrerad af kunglig majestäts nådiga, oss fattiga undersåtar så dyrbara hästar. Jag tycker att man också skulle kunna förstå och rätt uppfatta hvilken fara kungligheten själf utsätter sig för genom att kuska så där. Detta är ju också alldeles mot systemet för öfrigt. Kunglig majestäts nådiga tågordning är ju väl känd, och med den stämmer det icke öfverens att som en pil fara förbi, så att de »upplysta» stockholmarne knappten gång kunna få tid att begapa kungligheten i sin glans eller de små hofdamerna med dito kavaljerer.

När jag därför nu hänvänder mig till vår »dyve» Oskar och hoppas han bönhör mdg, så vågar jag detta emedan den kungliga nåden förr tillfallit min familj; så blef min salig farfar af Oskar I belönad med en medalj — något som inom parentes sagt nära bidragit till att gubben blifvit högfärdsgalen. Själf har jag icke häller undgått kungliga vedermälen. Väl dinglar ännu ingen kraschan på mitt bröst, nej icke så mycket som en simpel Vasatrissa, som ändå kunnat ges till och med åt en sådan som Lissen.

Jag har bara till att börja med på kungl. m:ts befallning fått några månaders fritt vivre och bostad på kronans bekostnad. Men det är ändå något.

Personer som icke känna förhållandena här, skulle nu visserligen kunna antaga att det var polisens plikt att se efter, att den af kungl. m:ts i nåder gillade ordningsstadgan blefve efterföljd af kungl. m:t själf, som ju har att som husbonde svara för sina kuskar. Denna förordnings § 3 lyder sålunda:

»Till böter från 2 till och med 20 kr. är den förfallen, som utan att göra sig skyldig till nämda lagrum (11 kap. 15 § strafflagen) likväl å gata, torg eller annan allmän plats kör eller rider ovarsamt, eller vid vändning i gathörn eller vid färd mellan gård och gata kör eller rider annorlunda än med stor varsamhet.»

Ja, så har kunglig m:t själf befalt. Men att polisen skulle inkalla en kunglig kusk i polisdomstolen och få honom

bötfäld för att hafva kört som en hästskojare — kommer aldrig i fråga — »det är skilnad», sa polisdomarn till Palmen. Ordningsstadgan för rikets städer i denna del tillämpas endast mot bönåsar, droskkuskar, bönder och annat pack.

***

Härom dagen läste jag i en tidning att frälsningsarmén å ett möte i Råå fiskläge i Skåne tiggt ihop till ett par byxor till en officer. En af de frälsta själarne bad så varmt och innerligt om bidrag och hotade dem, som möjligen icke ville gifva något, att få gå miste om »himla-byxorna». Det hjälpte, ty naturligtvis ville ingen möta byxlös hos den gode guden, som kanhända då blifvit så himla rasande, att han låtit Petrus jaga ut den byxlöse.

Men hvarför behöfver frälsningsarmén tigga, den behöfver ju bara bedja, och strax uppfylles bönen, om man får tro en insändare i den kända demokratiska tidningen »Östgöten»:

Under rubriken »Händelser att tänka på» berättas där d. 2 nov.) huru den vridne predikanten Franzon, som för några år tillbaka grasserade gräsliga här i landet, hade bedt Jesus frälsa domprost Linder i Linköping, och om han icke kunde frälsas, han då icke längre måtte stå hindrande i vägen för guds rikes utbredande, d. v. s. för Franzons galenskaper. Och tänk bara, Franzon stod så högt anskrifven hos Jesus, att domprosten kolade af inom ett år.

Vidare berättas hur frälsningskapten Anna Karlsson, som under förra vintern i Skeninge af stadsfiskalen Levander flera gånger åtalades för att hålla möten efter 8 e. m., nu är död, naturligtvis bara för att »kaptenen» bedt den söte Jesus rödja honom ur vägen.

Nu håller det heliga, af Jesus så bönhörda sällskapet på att slå ihjäl kyrkoherden Oskar Kleberg i Landskrona med sina böner, emedan han genomdrifvit kyrkorådsförbud för armén; få se huru det lyckas.

Som man finner är det bäst att akta sig för att stöta sig med Hanna Ouchterlonys tappra skara, ty då förpassa de en snart till en annan värld.

Jag har här endast relaterat hvad som stått i »Östgöten». Men hvad skall man säga om ett organ, som kallar sig för demokratiskt och som vill gälla för att sprida upplysning bland folket, och somtager en dylik gallimatias utan den minsta reflektion! Jag kallar det rent af skamligt. Det visar bättre än allt annat att Östgötens redaktör är bra gammal. Dylika historier bidraga ju till att i ett redan förut af prästhistorier förstört folk sprida vidskepelse i stället för att bekämpa den, och jag beklagar den publik, som icke har annan »vägledning» än dylika »frisinnade» organ.

***

Stockholms prästsällskap firade härom dagen sin årshögtid. Den svarte herrn som höll högtidstalet talade vidt och bredt öfver den »stridande kyrkans vedermödor». Det förefaller så mycket mera förunderligt, som den bestående ordningens försvarare nu liksom i inkvisitionens dagar gifva det svarta gardet bastanta handtag, då det gäller nutidens förnekare af prästlögnerna. Anse herrarna månne det icke vara nog att kättarne inburas?

Önskar man bålet och de spanska stöflarna åter införda? Det vore åtminstone rent spel af de hycklare, som sitta i sina feta löner och skaffa kättarne in i fängelserna och sedan komma tillsammans och jämra öfver »den stridande kyrkans vedermödor».

(Socialdemokraten.)(16 november 1889.)

I Portugal står för närvarande en mycket viktig fråga på dagordningen. Det gäller nämligen hvarken mer eller mindre än att få afgjort huruvida den nyligen aflidne kung Luiz är högstsalig eller ej. Patriarken i Lissabon påstår, att majestätet för närvarande håller på att genomgå en liten välbehöflig reningsprocess i skärselden, innan han får göra sitt inträde i gudaborgen. Och en hel del af dem, som närmare kände majestätet och visste att han som många andra majestäter var ett svagt käril, gifver patriarken rätt. Den påfliga muntien däremot, understödd af alla kungatrogna portugiser, ger sig hin på att kung Luiz redan fått både vingar och trumpet utlämnad d. v. s. är högstsalig. Härför borga nämligen de böner som påfven läst för honom, och den absolution han själf gifvit. Så

påstår påfvens sändebud.

Som man af allt detta ser äro Soto Majors landsmän nästan lika upplysta och intelligenta som de flesta af »Europas mäst bildade» monarks undersåtar.

***

Kronprinsen står snart icke sin höge herr fader efter i att fara land och rike rundt. För några dagar sedan var han i Jönköping, känd för sinagudfruktiga (hm!) beboare och tändstickor. Under den tiden den stora nåden vederfors dem att inom sina murar hysa hans kungliga höghet, som en gång skall regera oss, om gud vill och svenska folket tillåter, såsom ju alla goda och enfaldiga undersåtar det hoppas, lade Jönköpingsborna all helighet på hyllan och fästade, dansade och åbäkade sig så som endast kungliga »springsmålänningar» kunna göra det. I veckan har han jämte sin pappa varit i Göteborg och — fiskat — icke popularitet förstås, visst icke, det är bara elaka tungor, som våga att påstå att de höga herrarne jägta rundt efter sådan, utan verkligt stora västkust-sillar. Hemkommen från sillfisket skall kronprinsen kila till gurkornas stad, dito aflägga en liten viset hos den välkände f. d. kvarstadsministern Bergström i Örebro. Naturligtvis kommer äfven å nämnda platser att fästas och dansas värre, medan bankruttmässiga näringsidkare, välnärda borgarefruar, butiksdrängar och bodmamseller, bönder, lärlingar och pigor skola vandra åstad i långa banor för att icke allenast beglo det lysande eländet utan också skråla sig hesa vid minsta syn af detsamma.

Nå lycka till! Må majestätet och hans son jaga omkring och fiska så mycket kälkborgare- och bondpopularitet som kan öfverkommas.

Men tänk, om rabulisterna här i landet skulle fundera på att spela vårt dyrbara majestät det sprattet att en gång i den närmaste tiden, då han igen gör en rond genom landet, öfverallt mottaga honom med ett »ned med sjuhundrakronorsstrecket». »Lefve den allmänna rösträtten». Hm — tänk om Stockholmarne skulle gå i spetsen med godt exempel. — O — skulle allt då bli betydligt längre, åtminstone i ansiktet.

***

Stockholms-prästerna ha som alla präster ett utmärkt födgeni. De ha nu i dessa tullfördyrade tiderpassat på att få en liten lönereglering. 8,000 kr. är den lön, utom sportler förstås, som kyrkoherdarne i hufvudstaden ha årligen för det ansvarsfulla värfvet att vara herdar för kristi hjordar. Komministrarne däremot få låta sig nöja med 3,000 kr. och därtill utföra det simplaste arbetet, d. v. s. döpa proletärbarn, jordfästa utslitna arbetare, fattiglappar, självmördare, m. m. dylikt förekommande gröfre arbete. Ty så humant är då samhället att t. o. m. den största trashank åtminstone får ett fader vår som slutlikvid. Det finare prästarbetet åter, såsom att sammanviga personer ur noblessen, hålla gripande likpredikningar öfver börsjobbare, aktieägare och andra dylika nyttiga samhällsmedborgare, åtaga sig herrar kyrkoherdar sig självfva, ty det betalar sig utmärkt.

Åh ja, på 8,000 kr. pr år, eller 21 kr. 92 öre om dagen i fast lön torde man kunna antaga att dylika herrans tjänare skulle kunna slå sig fram utan att som prästen i östra Harg, Sunesson, m. fl. andra guds tjänare falla för frestelsen att stjäla anförtrodda medel.

Jag undrar ändå hvad timmermanssonen från Nazaret skulle säga, om han finge se dessa välnärda skinande herrar, som i nutiden kalla sig hans tjänare och äro det härskände våldsystemets bäste försvarare. Månne han icke skulle nu som då mot de judiska prästerna utropa sitt bekanta: »Ve eder I skrymtare! Ve eder I huggormars afföda!» Jag tror det, äfven tror jag att det icke skulle dröjt rätt länge förrän han igen på deras föranstaltande skulle bli ett hufvud kortare eller dingla i en galge.

***

Ulrik Fredriksson tager i sitt två-öres elände till orda så varmt mot djurplågeri. I ett af de senaste numren, som jag tillfälligtvis fått tag uti, ger han recept på huru man mäst smärtfritt skall dränka — kattor.

Att söka förebygga djurplågeri är ju mycketvackert, men det är illa på sin plats af en person hvilken likt denne mångfrestande herre i åratal dagligen gör sig skyldig till barnplågeri i stor skala.

Det är en syn, som kan få hjärtat att brista, att om dagarne om vintern redan kl. 6 om morgnarne få se dessa af köld skälfvande dåligt klädda, bleka, fattiga stackars barn, ofta endast 7 à 8-åriga gossar och flickor, bedjande utsträcka sin hand tigga personer att köpa »Stockholms Nyheter, 2 öre». En person som samtidigt med att han ger sig sken af att taga djuren i försvar förstår att göra geschäft med fattiga proletärbarn, ett geschäft så skamligt upprörande att det är förvånansvärdt att icke vederbörande polismyndigheter sätta stopp därför, en dylik person är mildast sagt en humbug, för att icke säga något värre.

***

Sjömanskapellet i staden, C. O. Bergs välkända kyrka, skall nu inredas till — poliskontor! Alltså, där C. O. B. förr dundrat lös mot synd och satan, skall nu Schér föra sceptret och polisbattonger skola kanske dansa i skallen på mera än en olycklig stackare, som lifvad af Smithens droppar får göra bekantskap med »rötäggen» inom det heliga Hermandad. Innan C. O. B. inredde det stället till kyrka begagnades det till judisk synagoga. — Men det är ju grisaktigt att göra en kyrka till poliskontor, så tycker åtminstone eder

— m.

(Socialdemokraten.)(23 november 1889.)

Jag undrar just huru man känner sig till mods i »fyrkanten» efter den jobspost, som anländt från Brasilien, hvaraf framgår, att folket därstädes gifvit sitt majestät af Guds nåde respass. Smörjningen hjälper alltså icke alltid i dessa ogudaktiga tider, då folket icke ens har mera respekt för majestäten »af Guds nåde» än att de skicka iväg dem så fort lämpligt tillfälle gifves. Den degraderade f. d. kejsaren har redan afdunstat och styrt kosan till Europa, hvarest han naturligtvis kommer att resa rundt och hälsa på sina f. d. kusiner. Ja, det är underliga tider man lefver uti, och om kungar och kejsare förstodo att tyda tidens tecken, skulle de allt dra öronen åt sig betydligt.

Apropos »tidens tecklen», så är det ju icke så länge sedan kronan på flaggstången på det palats, som svenska folket låter kungen bo i, också »fyrkanten» kallat, blåste ned, — visserligen hette det sedan att den var »nedtagen för lagning», men hin kan veta huru det hängde ihop. Nu går en notis genom tidningarna att från Allhelgona-kyrkan i Lund både kors och spira ramlade ned. Det är ju en händelse som ser ut som en tanke. Vill han »som makt hafver i vädret» låta både den som spiran bär och svarta gardet förstå, att stormen är i annalkande, som skola bortsopa icke allenast kronor och spiror utan äfven dessa den fria forskningens motståndare, folkfrihetens svurna fiender och reaktionens båldevapendragare, dessa mörkrets nattugglor, som med lismande tungor och med himmelsvända ögon inbilla enfaldiga stackare att de förkunna den lära, som den för öfver 1,000 år tillbaka såsom uppviglare korsfäste nazaréen dog martyrdöden för. Ja, hvem vet om icke exemplet smittar och förrän man anar någon annan hufvudstads befolkning följer Rio de Janeiros invånares exempel. Under alla omständigheter, innebyggarne uti Rio de Janeiro, det är ett folk som duger. Ty det bortjagar kejsare som flugor.

***

Den väl kända individen, hoftrapptramparen C. O. Berg, nykterhetsvän med modifikation, sirapspredikant och tidningsutgifvare, arbetare- och barnvän m. m. är ett intressant exemplar af det maskulina könet att studera. Häromdagen kom jag att läsa hans »Arbetarens vän», hvilken som bekant sprides på samma sätt som fabrikantorganet »Svenska Arbetaren», nämligen att den utdelas gratis till arbetare på bekostnad af fabriksägarne. Under rubriken »Barbariska straff» tager han här till orda för att ett »sådant subjekt som Lennstrand» borde haft ett »hederligt kok stryk» för sin hädelse. I samma artikel där C. O. B. pläderar för ett kok stryk åt L., gråter han sina modiga krokodiltårar öfver att för en tid tillbaka »en ung man, son af bildade föräldrar», blef ådömd 9 månaders fängelse och 1 års förlust af medborgerligt förtroende. »Hvilket brott hade denne man föröfvat»? frågar C. O. B. patetiskt, och svarar: »Sedan han å våra glänsande kaféer uttömt sin kassa, tillgrep han för att ytterligare släcka sin törst några fattiga kronor».

Ja, är det icke också hin till lagar och förordningar vi ha, som tillåta att söner af »bildade föräldrar», som å våra öfverklasskrogar uttömt sina kassor, dömas till straffarbete, när de för att ytterligarekunna »släcka sin törst»

tillgripa några »fattiga kronor». Hoppas att C. O. B. under den kommande riksdagen, som kanske blir den sista den herrn bevistar, väcker motion om att dylika lagar afskaffas — för en del godt folk och endast få tillämpas på fattigt folk och annat pack.

Men skämt åsido: Hvad skall man säga om en »Arbetarevän» på »kristlig grund», som har den fräckheten att som C. O. B. till den grad trampa all rättskänsla under fötterna, att han söker att sammanställa Lennstrands s. k. brott, som består i att han häfdat en öfvertygelse, och en förbrytelse af en person, som ehuru han erhållit en god uppfostran ändå blir tjuf. Att någon kan sjunka så djupt i moralisk förnedring. I sanning den skall som C. O. Berg ha bitit hufvudet af skammen.

***

Frälsningsarmén förstår att göra propaganda så det förslår; på en »svältvecka», som den arrangerat, ha icke mindre än 27,000 kronor hopsvälts. Ett vackert resultat; skada bara, att penningarna skola användas till att skapa flera idioter.

I arméns organ »Stridsropet» påstår visserligen en »Pleo» att den frälsta skaran »icke uteslutande består af idioter», men säkert är att nog äro de åtminstone nio tiondelar.

På tal om Stridsropet kan jag icke underlåta att framhålla, att det är ganska intressant att ibland studera detsamma, i synnerhet »rapporterna». Så omtalar en »kapten» Sjödin, huru han i Sala haft en kär »bönenatt» med en Annette Andersson. Att den varit intressant betviflar jag visst icke, ty det är en välkänd sak, att den frälsta skaran i synnerhet förstår att älska. — — —

(Socialdemokraten.)(7 december 1889.)

Har då själfva hin i dessa samhällsupplösande tider farit i våra bispar? Det var ju icke så länge sedan ärkepappa icke visade mera respekt för majestätet än att han lät honom förstå att orientalistkongressen, där kungen var præses, bara var humbug, något som också kungen i nåder behagade tillstå.

Nu här den nyvalde bispen i Strängnäs, en herr Ullman, i ett herdabref till sina stiftsfår framstält en förfärlig hotelse. Efter att han först gått värre på i ullstrumporna »och utöst sina vredesskålar öfver tidens ondska, yttrar han, att »skall det fortfara som det går, finns ingen annan råd än att staten afskedar kyrkan, eller ock kyrkans trognaste tjänare finna sig nödsakade att uppsäga sin förbindelse med den af den moderna staten reglerade statskyrkan.» Se det låter ju, nästan som ett formligt ultimatum, och får man tro Strängnäsbispen kommer det väl icke att dröja så länge förrän kyrkans trognaste tjänare, anförda af herr Ullman, ligga i öppnen fejd med den moderna staten. Vår justitieminister och den väl kända rättvisans skipare få alltså vara beredda på att taga en dust, förutom med sådana uppviglande element som »socialistotyget» och »fritänkarne», också med de af Ullman anförda bångstyriga herrans tjänare.

Man skulle sålunda kanske i den närmaste tiden hitta på att få se andra präster bakom gallret änsådana som stulit sparbankskassor eller gjort annat otyg, men det har nog ingen större fara. Ullmanska gardet blir nog icke så talrikt, ty känner man de svarta herrarne rätt, säga de nog icke upp sin förbindelse med staten, så länge den icke rör vid deras feta löner. Men drag in dem och man skall få se att hela den svarta skaran skall väsnas värre än en hop korpar kring ett as.

***

Pastor primarius Fehr passade på att vid Luthersfesten ge katolikerna en gliring. Så liknade han katolicismen vid en nattuggla, som skydde ljuset, medan lutheranismen voro en örn, som höjde sig mot detta samma ljuset.

Hm! Måhända hade mäster Fehr mera rätt än han anade, ty begge två fåglarne som han tog till liknelse, äro roffoglar, och som bekant gör örnen betydligt mera skada än nattugglan, ja det blir till och med en fråga om den senare är ett skadedjur alls, åtminstone här i våra trakter. Det är också om jag så får uttrycka mig, mera metod i galenskapen i den katolska religionen än uti den lutherska; därför är den också bestämt mindre farlig än den senare.

***

Nu får man antaga att republiken uti Brasilien är grundfäst, ty självfva ärkebiskopen i Rio har välsignat regeringen.

Ja, de prästerna, de finna sig alltid snart tillrätta med alla förhållanden! Bara man icke rörer vid prästsäcken så ge de tusan om de mottaga sina löner och mandater af republikanska eller kungliga ämbetsmän. De hafva i alla tider förstått att vända kappan efter vinden, men så ha de också som kår varit så fulla af hin, att de alltid hållit med det partiet som blifvitstarkast. Se där styrkan i deras politik ty då dessa herrar alltid haft stort inflytande på massorna ha i regel alla partier kurtiserat dem.

När den svarta skaran nu är så topp tunnor rasande på socialisterna är det utan tvifvel af den orsak, att de veta att uti den socialistiska staten är lika litet att fiska för prästerna som för alla de andra parasiterna.

***

Det är icke så länge sedan kronprinsen skänkte en hel del fasaner till härvärande adelsklubb. Nu veta tidningarna berätta att kronprinsessan skänkt en väggklocka till Svea lifgardes officerare. Så nu veta dessa hvad klockan är slagen! Åhja, det kan ju aldrig skada i dessa tider att stå på god fot med officerarne, om också det icke just är att befara att våra gardeslöjtnanter skola göra som sina kamrater i Brasilien, jaga bort herrans smorda och proklamera republiken.

***

Det har lyckats vederbörande att snoka reda på en ny majestätsförbrytare, denna gång en f. d. kronofogde I. T. Berg. Han hade på en härvarande källare, antagligen lifvad af den svenska nektarn, gifvit sina allt annat än rojalistiska känslor luft, något som så förtröt en tysk fabrikör F. Kühl, att han skyndade sig att angifva den rabulistiske f. d. kronofogden, hvilken härför häktats, men af kunglig nåd frigifvits.

Nu kan väl systemet icke hedra sig mera än det gör, när det sjunkit så djupt att det låter häkta svenska män på angifvelse af tyska tvifvelaktiga individer. Det skulle vara intressant få reda på om fabrikör Kühl blifvit anstäld som spion, kanhända hos herr Rubenson, ty det är ju icke så länge sedan herrR. uppkallade en person, anstäld vid en härvarande aftontidning, och tillbjöd honom att, mot erkänsla förstås, söka lämna honom upplysningar om hvad socialisterna togo sig före. Han visste nämligen att ifrågavarande person var känd i det socialistiska lägret. Men i then natten fick Rubenson intet.

Kanhända man nu lyckats bättre med fabrikör F. Kühl, hvem vet, kanske han är en present af Bismarck?

Under alla omständigheter, nu ha vi snart allt fullt »europeiskt» här uti Sverige; det fattas bara ett attentat, men vänta, det kommer nog nu sedan vi blifvit lyckliggjorda med tyska spioner.

***

Som läsarne sett i förra numret af S. D. har eder schavottör utsigt att få en duell med en af frälsningsarméns kaptener. Inte för det jag är så modig af mig, men mera skräddare är jag ändå inte än att jag nu, sedan jag fått upplysning om att »kaptenen» tillhör det feminina, skall våga en dust om det gäller.

Jag hade nämligen, som läsarne veta, efter Stridsropet berättat, huru »kapten» Sjödin haft en bönenatt i sällskap med Anette Andersson. Kaptenen upplyser nu om att hon är en kvinna samt att hon »för sin del hädanefter vid originaluppsatser» skall utsätta sitt dopnamn.

Bravo! Så har ju ändå schavotteringen uträttat något! Måtte nu bara de andra »officerarne» och »soldaterna» af den tappra armén följa exemplet, så slipper man att förväxla kommendör Ouchterlonys kjol- och byxklädda stridsmän med hvarandra.

Sålunda var den där »dumheten» ändå icke så »kollosal» som »kapten» Anna Sjödin ansåg. Men jag kan, efter att ha tagit närmare reda på »kaptenens» person, icke låta bli att uttala min förvåning öfver, att hon fått befäl att föra i »armén», ty såsom folkskolelärarinna i Östermalms folkskola vidRiddaregatan hade hon icke mera anlag

för att föra kommando och hålla diciplin i klassen, än att en fröken Henrikson måste beordras till hennes hjälp i detta afseendet!

Men kanhända det kompani vid frälsningsarmén, som Anna Sjödin har befälet öfver, hörer till det otäcka könet, och att hon bäst kommenderar det genom sin svaghet.

(Socialdemokraten.)

"Det nya systemet" eller När ärkepappa blef statsminister.

(Skrefs å Långholmens kronohäkte 1888 under min fängelsesejour.)

Den olycksfågeln till ångköksmänniska han drog alltså icke blott alla de valda Stockholms-representanterna med sig i fallet, utan hela det liberala systemet följde efter! Situationen är så komisk att man måste skratta åt hela eländet. På Temptanders taburett skall alltså ärkepappaRyktet gick att dåvarande erkebiskop Sundberg skulle bli statsminister. trona och från sin upphöjda plats söka att få statsvagnen, som hr T. kört i diket, upp igen. Hvilka kötteder skall han icke utslunga under det Sisyphusarbetet! Det bör riktigt vattnas i munnen på »djäflarnes öfverste».

Hvem hade emellertid kunnat ana att den Themptanderska ministären skulle få ett så snöpligt slut! Att icke hr T. försökte slå en politisk saltomortal öfver Ångköks-Lasse hellre än att gå och ramla öfver denna stackars sate, som de liberalas försyn, f. d. korrekturläsaren i Vårt Land Berndt Lundqvist, ställde i vägen för honom. Själfva Smithens generalhumbugsringrörelse tog icke ett så snöpligt slut, ty af den finnes åtminstone något kvar, engrötbutik och ett pantlånekontor. (Och nu en bank. Sätt. anm.) Men hvad finnes väl kvar af det liberala systemlet annat än svikna förhoppningar?

Sådana voro de tankar som genomkorsade mitt hufvud en afton för några dagar tillbaka, då jag i mitt «krypin« uti min lilla vrå »bland bergen» läst Högsta Domstolens utslag öfver Stockholmsvalet, hvilket eklatant bevisar att vi här i landet ha en — gud bevare mig för att säga något illa om vår regering och riksdag, jag sitter ju där jag sitter för mina synders skull mot desamma! — jag menar en »utmärkt» regering och riksdag, hvars lagstiftning kommer att bli odödlig, såvida bara någon i en framtid gitter att studera densamma. Ärkepappa var sålunda den som skulle göra't, som skulle få det ärofulla värfvet att klifva upp på den ledigblifna statsministerstaburetten. Hela aftonen fortfor jag att spekulera på huru allt skulle komma att gestalta sig sedan krumstafbäraren blifvit statsminister, och med hufvudet fullt af tankar, den ena barockare än den andra, föll jag slutligen i sömn. Men det »nya systemet» fortsatte att förfölja mig i drömmen. Hur det tedde sig skall jag här berätta.

***

Themptander var borta. Han gick sin väg, då han insåg att han genom en ny upplösning intet skulle vinna, utan måhända brödtullsifrarne skulle komma ännu starkare tillbaka. Det stora flertalet skref nämligen orsaken till det härskande eländet på räkningen af den politik, som förts, och i sin förtviflan grep man såsom den drunknande efter ett halmstrå. De sirénsånger »Vårt Land» och de öfriga brödtullstidningarne kvädde att allt skulle bli så bra, så bra, bara vi finge spanmålstullar, vunno till sist gehör bland de förtviflade, och det nya systemet hade börjat.

Ärkepappa hade gifvit krumstafven fan, som han själf uttryckte sig, och påtagit sig att bilda nyministär. Detta hade sig nu ickte så lätt, men sedan på »Vårt Lands» och »Väktarens» förslag böner från alla landets predikstolar en månads tid uppsändts till den gamle judeguden, att han ville vara så nådig att låta sitt ljus lysa för ärkepappa så att han kunde finna fullt värdiga kolleger i sitt ansvarsfulla värf, hade det till sist lyckats honom att få ministären färdig.

Redan namnen på dess medlemmar visade att här var det folk, som visste hvad de ville. Ärkepappa hade själf tagit finansportföljen om hand, och han förstod att sköta kassan såsom endast en präst förstår det. Inrikesminister var friherre Klinckowström, kyrkominister prästen Redelius, krigsminister Boström till Östanå, marinminister

Liss Olof Larsson (den stora vattumannen), utrikesminister Hisingsklockaren Jöns Rudbäck. Blott en var kvar på det att icke det skulle vara någon »felande länk» i kedjan mellan det gamla och det nya — Steyern var fortfarande justitieminister. Ärkepappa hade förgäfves sökt bland hela tullifrarekåren utan att finna någon härtill mera lämplig person. Men så hade han också redan visat sig förtroendet fullt värdig. Det hade lyckats honom att få censuren återinförd och hr Personne var utnämd till general-öfver-censor. För att stäfja det politiska självsvåldet var vidare en kungl. förordning utfärdad, som åter införde prygelstraffet för smärre politiska förseelser; borgmästaren i Jönköping var utnämd till profoss och såsom hans medhjälpare fungerade kronofogden Åhlén i Bro.

Till ärkebiskop hade lektor Waldenström för sitt nit i den »sanna» folkupplysningens tjänst blifvit utnämd. Han hade gifvit en god dag sina separatiska åsikter och med glädje mottagit utnämningen. Såsom en kyrkans öfverherde ägnar och anstår uppträdde han nu med fasthet och skärpa mot sektväsendet. Till officielt organ var »Vårt Land» antaget, och i förargelse häröfver redigerades Postgumman såsom oppositionsorgan mot det nya systemet.Svenska Dagbladet var statsministerns inspirerade lif- och husorgan; såsom fast medarbetare var här anställd »Smålands Sigurd», hvilken flyttat till Stockholm sedan Växiö förefallit honom osäker på grund af att svinpesten utsträckte sig ditåt.

En af den nya ministärens första handlingar hade varit att utnämna ny öfverståthållare och polismästare i Stockholm. Den förra platsen var besatt med Curry Treffenberg, som på grund af sina inlagda förtjänster vid Sundsvallssträjken ansågs bäst förstå att tukta Stockholm-packet. Till polismästare hade på grund af »Vårt Lands» förord utsetts major Kilman, hvilken i tacksamhet häröfver lät konstaplarna bära rundt prenumerationscirkulär på »V. L.» Såsom polisintendent fungerade kronofogden von Rehausen.

En ny förordning om tillåtelse att afhålla offentliga möten var äfven i nåder utfärdad. Den skilde sig icke på annat sätt från den under Themptanderska ministären gällande än att mötes-tillställare skulle ha varit i kommunen i fem år fast bosatt man och svara skatt till stat och kommun för minst 3,000 kronors inkomst. Genom en liten ändring i stämpelförordningen skulle vid resolutionens mottagande för framtiden erläggas 100 kr. Rätten att upplösa möten hade för statens allmänna säkerhets skull utsträckts till fjärdingsmän och ordinarie prästmän.

***

Att ministären var fast besluten att icke tåla några uppviglingsförsök framgick därutaf att det numera icke allenast var socialdemokrater, som fingo sitta emellan. Redaktör Hedlund i Göteborg hade nyss ådömts 9 månaders fängelse, för försök att uppvigla de lägre klasserna. Han hade nämligen i sin tidning framhållit nödvändigheten af att rösträtten till andra kammaren utsträcktes till alla myndiga medborgare så, att alla de som nu stå under strecketskulle ha rätt att välja en representant för hvarje län. Men då ministären Sundberg ansåg ett dylikt radikalt förslag så farligt för staten, att om det genomfördes det skulle hafva dess omedelbara omstörtning till följd, och då man vidare icke kunde vara säker på hurudana personer som valdes af dessa under strecket stående, blef åtal väckt mot hr Hedlund med ofvannämda resultat. Det hjälpte icke att hr H. inför rätten visade att han i sin tidning framhållit »faran af att låta de obildade välja representanter», och försäkrade att det var af verklig fosterlandskärlek han framlagt sitt förslag, ja det hjälpte icke ens att han tillade att åtgärder ju kunde vidtagas för de öfriga representanternas säkerhet, för den händelse man fruktade något från de orepresenterades representanter. Sålunda kunde en särskild plats åt dem beredas, skild genom ett lämpligt galler så att ingen propaganda bland de öfriga representanterna kunde bedrifvas, i synnerhet bland dem från landet, hvilka han, Hedlund, af egen erfarenhet visste man kunde inbilla hvad som hälst. Vidare kunde man ju låta visitera dem för hvarje gång, innan de fingo tillträde till kammarens förhandlingar, för att utröna om de hade dynamit eller något annat sattyg på sig. Men Steyerns domstolar visste hur de hade att välja sina jurymän; Hedlund fälldes i sju af de åtta mål, hvari åtalet efter häfdvunnen god sed delats, och »i ena bot» fick han krypa in, han som andra.

Redaktören för Öresundsposten hr F. T. Borg var ändå den, som rasade värst mot det nya systemet. I sin tidning lät han sin ansvarig skälla värre än en bandhund på »krumstafs-ministären», som han kallade den. Underligt nog gick han fri från alla obehagligheter, om man undantager att han efter förutgången dom varit under professens

medhjälpares behandling. Svenska Dagbladet betonade alltid att det enda man borde göra med Borg Var att sända honom till en vårdanstalt såsom lidande af obotligsinnesslöhet, som hindrade honom att förstå vare sig själf eller andra.

***

Jag själf hade fått ett års fängelse igen för det jag skulle ha sagt att de flesta fogdarne kunde man gärna utan lag och dom hänga, ty de hade gjort sig förtjänta däraf. Det tjänade icke till något att jag för rätten framhöll att jag endast citerat Karl IX efter Starbäcks af regeringen gillade svenska konungarnes historia. Jag var redan införpassad till Långholmen för undergående af straffet. Min gamle vän Dagens Nyheter hade blifvit ett kraftigt oppositionsorgan och var så mycket farligare som Wall icke allenast förstod att under skämtsamma och bitande rubriker gifva ministären den ena dufningen värre än den andra, utan äfven den publiken, bland hvilka hans organ hade största spridning, af denna orsak, begynte finna politiken »rolig», i stället för att de förut hört till de stilla i landena. Sålunda kunde man ofta numera få höra pigorna i gathörnen fälla giftiga anspelningar mot flera polisförordningar, bland andra mot den, som förbjöd alla andra tillställningar i Frisens park, vid Lill-jans och Ugglevikskällan än af de frälsningsarmén arrangerade. Ministären hade redan länge haft sin uppmärksamhet hänvänd på den farliga propaganda Wall sålunda i sitt organ bedref, en agitation så mycket vådligare, som pigorna stodo i en liflig beröring med den härvarande kasernerade militären. Ändtligen hade ett tillfälle yppat sig att få den farlige fast för en notis under rubriken »Tullsträfvarnes primarius på jagt efter turnyrer» — en giftig anspelning på huru hans f. d. helighet en afton i skumrasket, just som han kom från riksdagen där han framlagt ett lagförslag om införandet af förhöjd tull på de tillgängliga turnyrernas fält, jagat efter några damer, som innehade dylika plagg. För »smädelse mot riksstyrelsen» dömdes nu Wall till 6 månaders fängelse och hans tidning konfiskerades på en vecka.Jag satt just i min cell och läste om att syndaren dagen förut blifvit transporterad ut till Långholmlen. »Hvem skulle väl trott att Wall och jag skulle komma att befinna oss under detta tak tillsammans», mumlade jag för mig själf och kastade bort tidningen samt började med långa steg vandra fram och åter i min cell, spekulerande öfver alltings föränderlighet. Men hvem kan beskrifva min förvåning, när jag en 14 dagar efteråt kom underfund med att Dagens Nyheters statsfarlige redaktör hade sin cell vid sidan af min egen! En afton då jag hämtade min gröt-terrin utanför celldörren, får jag nämligen se en skymt af den lille välkände figuren, just som han transporterade sin grötburk in till sig. Då han fick ögonen på mig, hväste han mellan tänderna: »det nya systemet, det kan man tacka er för, ert socialist-byke, ty det var ni som splittrade de liberala genom att taga arbetarne från oss!» så mycket hann han säga, innan vakten närmade sig.

»Lika rasande på socialisterna nu som förut», tänkte jag då jag kom in i min cell. Inte ens så mycket tycks ha gjort honom klokare! Det vär en lycka emellertid att inte vakten var så nära, att han hörde det, ty då hade det kostat honom några dagars »mörk», stackars karl. Men ingen undgår sitt öde. En tid efteråt, just som vi fått aftonbönen serverad uppläste fanjunkaren för oss fångar — n:r 174 har blifvit ådömd 6 dygns mörk cell för det han ritat i cellgården — 174 — det är ju min publicistiska granne. Det bärer upp åt väggarne för den stackars lille Rulle Wall huru han än ställer sig under det nya systemet, tänkte jag, sinkabirum när han ritar i sitt pigorgan och sinkabirum när han ritar på cellgårdens väggar. Håll upp med att rita Rulle lille. Det är bättre att hålla dubbelbröllop som »tidningsfurste», och få festligheternas glans utbasunade af K. R. och det sanningsvittnet att skrifva: allt detta har gjorts icke af fåfänga och begär att komma in i societeten, utan för att häfda och framhålla pressens makt...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —En klocka ljöd och väckte mig ur sömnen. Det var uppstigningssignalen. Sex på morgonen alltså. »Det nya systemet», det var då bara en dröm, — ännu så länge — men det är ingen dröm utan en verklighet att här sitter du själf, min käre August Palm, under det gamla, det prisade »liberala» systemet! Men nu fort att skrifva med halfvakna tankar, så få vi se i huru mycket jag blir sanndrömmare, tänkte jag, medan jag lik en fångad björn i sin bur luffade fram och åter i cellen — jag »tog mig min morgonpromenad», som öfverklassen säger. **OBSERVERA!!**

Ny upplaga är utkommen af